

ผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง
ในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล โดยใช้รูปแบบ SECI

นางสาวพรชูลี ลังกา

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF USING A PARENT EDUCATIONAL PROGRAM
TO ENHANCE PRESCHOOLERS' SELF DISCIPLINE BY USING SECI MODEL

Miss Phornchulee Lungka

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Early Childhood Education

Department of Curriculum, Instruction, and Educational Technology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการ
สร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI

โดย

นางสาวพรชูลี ลังกา

สาขาวิชา

การศึกษาปฐมวัย

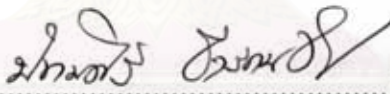
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

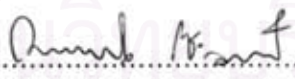
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นักวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ปัทมศิริ อีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.นฤมล เนียมหอม)

พรชูลี ลังกา : ผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI. (EFFECTS OF USING A PARENT EDUCATIONAL PROGRAM TO ENHANCE PRESCHOOLERS' SELF DISCIPLINE BY USING SECI MODEL) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ.ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ, 165 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองโดยใช้รูปแบบ SECI ที่มีต่อความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนเมืองสมุทรสงคราม จำนวน 20 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 12 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ผู้ปกครองมีคะแนนความรู้เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ อยู่ในระดับมากทุกรายการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา ลายมือชื่อนิสิต..... พรชูลี ลังกา
สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา 2551

498 37237 27 : MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEY WORD: PARENT EDUCATION / SELF DISCIPLINE/ PRESCHOOLERS /

SECI MODEL

PHORNCHULEE LUNGKA : EFFECTS OF USING A PARENT EDUCATIONAL PROGRAM TO ENHANCE PRESCHOOLERS' SELF DISCIPLINE BY USING SECI MODEL. THESIS PRINCIPAL ADVISOR : ASST.PROF. WORAWAN HEMCHAYART, Ph.D., 165 pp.

The purpose of this research was to study the effect of using a parent educational program by using SECI model on the knowledge of parents to enhance preschoolers' self discipline in four aspects: responsibility, self-control, self-dependent, and following agreement.

The samples were 20 parents of second preschool year class from Meung Samutsongkhram School. The duration of the study was 12 weeks. The research instrument were the situation evaluation test for enhancing preschoolers' self discipline and evaluation the parents satisfaction of the program. The data was statistically analyzed using mean, standard deviation, and t-test dependent.

The research findings were as follows:

1. After the program experiment, the knowledge scores of the parents to enhance preschoolers' self discipline were significantly higher than before at the .01 level.
2. The parents viewed the program as high satisfaction in every parts of program.

Department: Curriculum, Instruction, and Education Technology

Field of study: Early Childhood Education

Academic year: 2008

Student's signature.....Phornchulee Lungka.....

Principal Advisor's signature.....Worawan Hemchayart.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก ผศ.ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาให้ข้อคิด คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์และให้กำลังใจตลอดเวลาที่ผ่านไป ข้าพเจ้ารู้สึกประทับใจในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณคณาจารย์ผู้ร่วมพิจารณาโครงร่างวิทยานิพนธ์ทุกท่าน และขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ดร.วราภ รัทสกุลไทย ผศ.สิริพรรณ ตันศิริตันไพศาล และอาจารย์สำเร็จ จันทโรกุล ที่กรุณาเสียสละเวลาในการตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย อีกทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

กราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ปัทมาศิริ ธีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ขึ้น และขอขอบพระคุณเป็นพิเศษสำหรับ อาจารย์ ดร.นฤมล เนียมหอม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความเมตตา และคอยให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีเสมอมา อีกทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์มากขึ้น

ขอบพระคุณ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง โรงเรียนวัดน้อยแสงจันทร์ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือ และขอบพระคุณ ผู้บริหาร ครู นักเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดีขอขอบพระคุณ ขอกราบขอบพระคุณเป็นพิเศษสำหรับ คุณเมตต์ บุญทรง ที่คอยดูแล ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกทุกเรื่องตลอดระยะเวลาดำเนินการทดลอง

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์.ดร.จีระพันธ์ พูลพัฒน์ ที่เป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา ขอขอบคุณ คุณญาติ เหล่าวิริยะรัตน์ คุณวรินทร์อร อุณญเกียรติ คุณสุรารักษ์ พรหมยอด ที่ให้ความช่วยเหลือในการสร้างรายการ “สร้างวินัยให้ลูกรัก” จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณเพื่อนๆ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจมาโดยตลอด ขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับ คุณธนกร สืบพันธ์วงศ์ ที่คอยให้กำลังใจช่วยเหลือ และสนับสนุนอย่างดียิ่งตลอดมา

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่สาว ที่เป็นผู้สนับสนุนหลักในทุกๆ เรื่อง คอยให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจที่ดีที่สุดเสมอมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จได้ในวันนี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
	สมมติฐานการวิจัย.....	6
	ขอบเขตการวิจัย.....	6
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
	ประโยชน์ที่ได้รับ.....	11
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
	1. วินัยในตนเอง.....	14
	1.1 ความหมายของวินัยในตนเอง.....	14
	1.2 ความสำคัญของวินัยในตนเอง.....	14
	1.3 คุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเอง.....	16
	1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเกิดวินัยในตนเอง.....	17
	1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง.....	22
	2. การสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก.....	23
	2.1 เหตุผลในการสร้างวินัยในตนเองตั้งแต่วัยเด็ก.....	23
	2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก.....	24
	2.3 พฤติกรรมการแสดงออกถึงความไม่มีวินัยในตนเองของเด็ก.....	27

2.4	การส่งเสริมวินัยในตนเองให้แก่เด็ก.....	28
2.5	หลักการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก.....	29
2.6	บทบาทของพ่อแม่ในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก.....	32
2.7	เทคนิคในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก.....	35
3.	การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง.....	38
3.1	ความหมายของการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง.....	38
3.2	ความสำคัญของการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง.....	38
3.3	แนวคิดและหลักการในการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง.....	39
3.4	ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่.....	42
3.5	รูปแบบของการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง.....	43
3.6	ขั้นตอนการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง.....	47
3.7	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้การการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง.....	48
4.	รูปแบบ SECI.....	52
4.1	ความหมายของรูปแบบ SECI.....	52
4.2	ประเภทของความรู้.....	53
4.3	ขั้นตอนของรูปแบบ SECI.....	54
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
	การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....	57
	ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	57
	การสร้างโปรแกรมฯ.....	58
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
	การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล.....	77
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าทางสถิติคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่อง	
	การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ....	80

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการใช้โปรแกรมการให้การ ศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล โดยใช้รูปแบบ SECI.....	81
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	97
สรุปผลการวิจัย.....	98
อภิปรายผล.....	98
ข้อสังเกตในการวิจัย.....	104
ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้.....	105
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในระดับต่อไป.....	105
รายการอ้างอิง.....	106
ภาคผนวก.....	113
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	114
ภาคผนวก ข ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	116
ภาคผนวก ค ตัวอย่างเอกสารและสื่อประกอบการใช้โปรแกรมฯ.....	129
ภาคผนวก ง คะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเอง ให้แก่เด็กวัยอนุบาล.....	157
ภาคผนวก จ ค่าความตรงตามเนื้อหา ค่าระดับความยาก และค่าอำนาจจำแนก ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	157
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	165

สารบัญญัตราง

ตารางที่	หน้า
1 สรุปแผนการจัดกิจกรรมของโปรแกรมฯ.....	65
2 โครงสร้างเนื้อหาที่กำหนดเป็นสถานการณ์ปัญหาในแบบวัดสถานการณ์ การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล.....	77
3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ของผู้ปกครอง เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ...	
4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ของผู้ปกครอง เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านความรับผิดชอบก่อนและหลัง การเข้าร่วมโปรแกรมฯ.....
5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ของผู้ปกครอง เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านการควบคุมตนเองก่อนและหลัง การเข้าร่วมโปรแกรมฯ.....
6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ของผู้ปกครอง เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านการพึ่งตนเองก่อนและหลัง การเข้าร่วมโปรแกรมฯ.....
7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ของผู้ปกครอง เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านการปฏิบัติตามข้อตกลงก่อน และหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ.....
8 ค่าร้อยละจำแนกตามข้อมูลสถานภาพ.....	91
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง ในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ.....	93
10 คะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม ฯ.....	111
11 ค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเอง ให้แก่เด็กวัยอนุบาล.....	159
12 ค่าระดับความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดสถานการณ์ การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล.....	161
13 ค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการ เข้าร่วมโปรแกรมฯ.....	163

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กระบวนการเปลี่ยนแปลงความรู้ ของรูปแบบ SECI.....	53
2	รายละเอียดของโปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล โดยใช้รูปแบบ SECI.....	59
3	แผนการดำเนินการของโปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล โดยใช้รูปแบบ SECI.....	63
4	รายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีวินัยเป็นสิ่งสำคัญของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคนในสังคม ทั้งนี้เพราะหากปราศจากวินัยชีวิตจะวุ่นวายสับสน เนื่องจากวินัยช่วยจัดระบบระเบียบในชีวิตและสังคมให้ทุกชีวิตอยู่รวมกันได้อย่างสงบสุข บุคคลที่ไม่มีวินัยจะไม่สามารถพัฒนาตนเองให้ไปสู่ศักยภาพสูงสุดที่ตนมีได้ ชีวิตจะไม่มีระเบียบ และเกิดปัญหาได้มากมายทั้งกับตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ดังที่ พระธรรมปิฎก (2538) ได้กล่าวไว้ว่า ประเทศที่มีความเป็นประชาธิปไตยต้องมีวินัยเป็นพื้นฐาน ประชาชนต้องเคารพกฎเกณฑ์และกติกาสังคม เคารพรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หากไม่สามารถสร้างวินัยให้แก่คนในชาติได้ การพัฒนาประชาธิปไตยย่อมหวังผลสำเร็จได้โดยยาก และจากผลการศึกษาภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า คนในอนาคตควรเป็นคนที่มีระเบียบวินัย ลักษณะชีวิตของการมีระเบียบวินัยมีความสำคัญในอนาคต ไม่ควรปล่อยให้สภาพของ ทำอะไรตามใจคือไทยแท้ต่อไป มิเช่นนั้นจะเกิดความสับสนไร้ระเบียบ ก่อให้เกิดการขาดประสิทธิภาพ ขาดความน่าเชื่อถือ อันเป็นการยากที่จะนำพาประเทศไทยไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ปัจจุบันเรื่องการขาดวินัย นับตั้งแต่เรื่องเล็กๆ เช่น การไม่เข้าคิว ไม่ตรงต่อเวลา ผลัดวันประกันพรุ่ง ไม่ข้ามสะพานลอย พุดโทรศัพท์เสียงดังในโรงภาพยนตร์ จนไปถึงเรื่องใหญ่ๆ เช่น การขับรถฝ่าไฟแดง การหนีภาษี การขาดประชุม ดูจะเป็นเรื่องธรรมดาของคนในสังคมไทย ซึ่งหากพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้วจะเห็นได้ว่า สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหา ภัยอันตราย และความเสียหายหลายอย่างที่ทุกคนกำลังเผชิญอยู่ ทั้งปัญหายาเสพติด การมั่วสุมทางเพศ การทำร้ายร่างกายกัน การคอร์รัปชัน ความเห็นแก่ตัว ผลการวิจัยของ ลัดดา เหมาะสุวรรณ และคณะ (2547) ที่ได้จัดทำโครงการวิจัยพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย พบว่า วินัยเป็นปัญหาหนึ่งที่ยังเป็นจุดอ่อนของเด็กไทย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (สุชุม เฉลยทรัพย์, 2550) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง และนักเรียนนักศึกษาจากทั่วประเทศ เกี่ยวกับ "วิกฤติ คุณธรรมเยาวชนไทย" พบว่า คุณธรรมของเยาวชนไทยที่ควรเร่งสร้างและปลูกฝังเป็นอันดับแรก คือ ความมีระเบียบวินัย จากปัญหาต่างๆ จะเห็นได้ว่า สังคมไทยกำลังประสบวิกฤติ

ที่สำคัญ นั่นคือวิกฤติแห่งความไร้วินัย ซึ่งถ้าหากสังคมไทยเป็นสังคมที่ไร้วินัย เด็กไทยย่อมเติบโตขึ้นมาอย่างไร้วินัยเช่นกัน (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2548)

การที่สังคมไทยกำลังเผชิญกับปัญหาต่างๆ ประกอบกับผลการศึกษาภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ผลการวิจัยพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย และผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับ “วิกฤติ คุณธรรมเยาวชนไทย” ดังกล่าวข้างต้น ได้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างวินัยให้กับคนในชาติ ซึ่งในการสร้างวินัยนั้น ต้องเริ่มต้นตั้งแต่เด็กยังเยาว์วัยจนเกิดเป็นความเคยชินที่ดีหรือเป็นนิสัย (ฉันทนา ภาคบงกช, 2546) เนื่องจากวินัยเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องปลูกฝังกันมาตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งเป็นวัยที่รับสิ่งต่างๆ เข้าไปได้ง่าย หากปลูกฝังสิ่งที่ดี เช่น ความมีวินัย ความอดทน การรู้จักควบคุมตนเอง สิ่งเหล่านี้จะแทรกซึมเข้าไปกลายเป็นบุคลิกภาพ เป็นเนื้อแท้ที่จะฝังแน่นอยู่ในตัวเด็กจนเป็นผู้ใหญ่ (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2548) และวินัยที่ควรปลูกฝัง คือ วินัยในตนเอง ทั้งนี้เพราะวินัยในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้เด็กอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ช่วยให้สังคมมีความสงบสุข และเป็นระเบียบเรียบร้อย เด็กจะเกิดความมั่นใจว่าสิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ ส่งผลให้เด็กสามารถหลีกเลี่ยงการทำผิด หรือรู้สึกอายต่อการทำผิด นอกจากนี้ คนที่มีวินัยในตนเองย่อมประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ ได้ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น ทำให้เด็กมีการควบคุมจากภายในอย่างแท้จริง (กฤษณีย์ ภูพัฒน์, 2538) และยังเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะเอื้อไปสู่ความมีวินัยต่อผู้อื่น ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของตนเองและสังคมส่วนรวมต่อไปในอนาคต (กรรณิการ์ พงศ์เลิศวุฒิ, 2547) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2540) ได้กำหนดคุณลักษณะความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย สรุปโดยภาพรวมแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง

การปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้กับเด็ก จึงเป็นภาระหน้าที่สำคัญประการหนึ่งที่พ่อแม่ผู้ปกครอง ตลอดจนบุคคลในครอบครัวต้องอบรมปลูกฝังให้แก่เด็กตั้งแต่เยาว์วัย (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542) ดังที่ อุมาพร ตรังคสมบัติ (2548) ได้กล่าวไว้ว่า “ชาติจะมีวินัยและประเทศชาติจะก้าวหน้าได้นั้นจะต้องเริ่มต้นที่ครอบครัวก่อน พ่อแม่ต้องสร้างวินัยให้เกิดขึ้นในตัวลูก ซึ่งถือเป็นการปลูกฝังวินัยให้อยู่ในสายเลือดของคนในชาติ” เพราะว่า พ่อแม่ถือเป็นครูคนแรกของลูก เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ จากพ่อแม่อยู่ตลอดเวลา พ่อแม่จึงเปรียบเสมือนบุคคล ผู้ทำหน้าที่ครูให้แก่ลูก และเมื่อเด็กต้องเข้าโรงเรียน มิได้หมายความว่าบทบาทหน้าที่ภารกิจของพ่อแม่ในการสั่งสอนเลี้ยงดูลูกจะหมดสิ้นไป แต่ยังคงต้องสานสายใยให้ต่อเนื่องจากทางโรงเรียนสู่บ้าน (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542) จากสภาพปัจจุบัน พบว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังเห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยอนุบาลเป็นหน้าที่ของครูแต่เพียงฝ่ายเดียว จึงเป็นสาเหตุให้เด็กไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร นอกจากนี้ผู้ปกครองยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของเด็กและบทบาท

ของตนเองในการส่งเสริมพัฒนาเด็ก หากมีการให้ความรู้กับผู้ปกครองย่อมสามารถช่วยสร้างเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น เพราะผู้ปกครองเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและรับผิดชอบต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยตรง โดยแนวคิดพื้นฐานเชื่อว่าผู้ปกครองสามารถเรียนรู้ได้ มีความอยากรู้ เรียน ยิ่งถ้าเป็นเรื่องใกล้ตัวและเกี่ยวกับลูกของตนเอง ผู้ปกครองจะต้องการเรียนรู้ ผู้ปกครองแต่ละคนจะมีกระบวนการเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน บางคนมีความเข้าใจและสนใจที่จะพัฒนาการเลี้ยงดูเด็กให้ดีขึ้น แต่ผู้ปกครองบางคนทำไม่ได้ ไม่สามารถตอบสนองของความต้องการของเด็กได้ ถูกต้อง บางคนเลือกใช้วิธีการที่ตนเคยประสบโดยไม่สนใจว่าวิธีการนั้นถูกต้องหรือไม่ หากผู้ปกครองได้รับความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก สามารถเข้าถึงเด็กได้ด้วยความรู้สึก และความต้องการที่ดี จะส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างเหมาะสมกับวัย และมีชีวิตที่มีความสุข (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542)

วิธีการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองได้รับการยอมรับว่าเป็นกลวิธีหนึ่งของการศึกษาอนุบาลที่เป็นการช่วยผู้ปกครองให้มีความรู้เพิ่มพูนเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก และปรับปรุงวิธีเลี้ยงดูเด็กให้ดีขึ้น (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542) การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองจึงเป็นอีกภารกิจหนึ่งของครูอนุบาลเพื่อช่วยสร้างเสริมการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองให้มีคุณภาพมากขึ้น ทั้งนี้ผลจากการวิจัยส่วนใหญ่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กจะมีพัฒนาการดีในทุกๆ ด้าน นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กที่พ่อแม่ผู้ปกครองเข้าร่วมโครงการให้ความรู้กับผู้ปกครองจะได้รับการกระตุ้นและส่งเสริมให้ทำกิจกรรมที่บ้านได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการสูงกว่าเด็กที่พ่อแม่ผู้ปกครองไม่ได้เข้าร่วมโครงการ (พวงเล็ก วรกุล และทัศนีย์ ประธาน, 2547) นอกจากนี้ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541) ได้ศึกษาเรื่องวิธีการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองและสารสนเทศที่ผู้ปกครองเด็กอนุบาลต้องการ โดยสอบถามจากผู้ปกครองที่มีความแตกต่างด้านอาชีพ อายุ และระดับการศึกษา ผลการวิจัย พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการทราบสารสนเทศเกี่ยวกับการสอนวินัยให้กับเด็ก และวิธีการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองที่ผู้ปกครองต้องการมากที่สุด คือ การเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียน รองลงมา ได้แก่ การจัดทำเอกสารแผ่นพับความรู้ และการจัดสัมมนาผู้ปกครอง ตามลำดับ

การให้ความรู้กับผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้ใหญ่ที่มีความแตกต่างกันทั้งด้านวัย อาชีพ ประสบการณ์ ระดับความรู้ บุคลิกภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ สภาพความพร้อม อิสรระความคิด ความเชื่อ และวัฒนธรรม นับเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญที่ควรศึกษาให้ละเอียดและเลือกใช้วิธีการให้ความรู้กับผู้ปกครองอย่างเหมาะสม ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดหลักในการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง คือ รูปแบบ SECI ซึ่งวิธีการนี้คิดค้นโดย Nonaka และ Takeuchi จากมหาวิทยาลัยฮิโตสุบาชิ ประเทศญี่ปุ่น (ปิยนาก ประยูร, 2548) โดยรูปแบบ SECI นี้เป็นวิธีการหนึ่งในการจัดการความรู้ ซึ่งหลักสำคัญของรูปแบบ SECI คือ การที่บุคคลได้มีการเรียนรู้ และ

แลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันจากประสบการณ์ ความรู้เดิม และความรู้ใหม่ที่ได้รับ เพื่อนำความรู้เหล่านั้นออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น

กระบวนการสร้างความรู้แบบ SECI นี้เหมาะสมสำหรับกลุ่มคนในทุกวัย ทุกช่วงอายุและทุกสาขาอาชีพ เพราะเป็นกลไกการสร้างความรู้ที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา กับทุกกลุ่มบุคคลที่มีการติดต่อปฏิสัมพันธ์กัน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า คนทุกคนย่อมมีประสบการณ์ของตนอันเป็นความรู้โดยนัยที่มีอยู่ในตัวบุคคลเป็นทุนเดิม เมื่อได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน จึงก่อให้เกิดการเริ่มต้นของกลไกการสร้างความรู้ของรูปแบบ SECI อีกทั้งรูปแบบนี้เป็นกระบวนการที่ปฏิบัติได้ง่าย ไม่ต้องมีอุปกรณ์ที่ซับซ้อนประกอบกับไม่ต้องใช้เงินลงทุนมากจึงเหมาะกับการนำมาใช้ในสังคมไทยซึ่งเป็นสังคมที่คนส่วนใหญ่นิยมถ่ายถอดความรู้โดยการบอกเล่า และไม่ต้องการอะไรที่สลับซับซ้อนมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับ บุญดี บุญญาภิกข (2547) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบ SECI นี้เข้าใจง่ายและเข้ากับบริบทของคนไทยที่นิยมการถ่ายถอดความรู้จากคนสู่คน ดังนั้น การนำรูปแบบนี้มาใช้เป็นรูปแบบหลักในการเสริมสร้างความรู้ให้แก่ผู้ประกอบการจึงเป็นการเหมาะสม ทั้งนี้เพราะผู้ประกอบการแต่ละคนย่อมมีประสบการณ์ในการสร้างวินัยในตนเองให้กับบุตรหลานของตนอยู่แล้ว รวมทั้งผู้ประกอบการแต่ละคนล้วนมีความต้องการที่จะอบรมบุตรหลานของตนให้เป็นคนที่มีวินัยในตนเองเป็นทุนเดิม เมื่อได้มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน ก็ย่อมสามารถกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อันจะนำไปสู่การสกัดออกมาเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้ง่ายและรวดเร็ว

รูปแบบ SECI ได้จำแนกความรู้ออกเป็น 2 ประเภท (Nonaka และ Takeuchi, 2000) คือ

1. ความรู้โดยนัย (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่อยู่ในตัวของแต่ละบุคคลที่เกิดจากประสบการณ์ การเรียนรู้ หรือพรสวรรค์ต่างๆ ความรู้ประเภทนี้เป็นสิ่งที่เห็นได้ไม่ชัด จึงไม่สามารถจัดให้เป็นระบบหรือหมวดหมู่ได้ และไม่สามารถเขียนเป็นกฎเกณฑ์หรือตำราได้ แต่สามารถถ่ายทอดและแบ่งปันความรู้ได้
2. ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่เป็นเหตุเป็นผล เป็นหลักวิชา หลักการ ทฤษฎี ได้มาจากการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำบันทึกในรูปสื่อต่างๆ เช่น หนังสือ คู่มือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ความรู้ประเภทนี้เป็นความรู้ที่เห็นได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม จึงสามารถสื่อสารและเผยแพร่ได้อย่างสะดวก ซึ่งทำให้คนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

ความรู้ทั้ง 2 ประเภทนี้ สามารถเปลี่ยนสถานะระหว่างกันได้ตลอดเวลา โดยใช้รูปแบบ SECI ซึ่งมีกระบวนการ 4 ขั้นตอน (Nonaka และ Takeuchi, 2000) ได้แก่

1. การแลกเปลี่ยนความรู้ (Socialization) เป็นการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้จากความรู้โดยนัย สู่ความรู้โดยนัย กล่าวคือ เป็นการแลกเปลี่ยนจากคนไปสู่คน โดยอาจเป็น

การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรง ข้อคิดเห็น ความเชื่อ วิธีการของผู้สื่อสารระหว่างกัน ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบการพูดคุยระหว่างกันอย่างไม่เป็นทางการ หรือการประชุมพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์

2. การสกัดความรู้จากบุคคล (Externalization) เป็นการดึงความรู้ จากความรู้ โดยนัยออกมาเป็นความรู้ชัดแจ้ง กล่าวคือ เป็นการดึงความรู้จากภายในตัวคนถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร

3. การจัดระบบความรู้ (Combination) เป็นการรวบรวมความรู้ที่ได้จากความรู้ชัดแจ้งออกมาเป็นความรู้ชัดแจ้ง กล่าวคือ เป็นการรวบรวมความรู้ชัดแจ้ง ที่ได้จากขั้นของการสกัดความรู้จากบุคคล และความรู้จากหนังสือ ตำรา หลักการ และทฤษฎีต่างๆ มาสร้างเป็นความรู้ ชัดแจ้งประเภทใหม่ๆ หรือต่อยอดจากความรู้เดิม ซึ่งความรู้นี้จะอยู่ในรูปแบบที่สามารถเผยแพร่ได้ เช่น หนังสือ ตำรา คู่มือปฏิบัติงาน เป็นต้น

4. การนำความรู้ไปใช้ (Internalization) เป็นการนำความรู้จากความรู้ชัดแจ้ง กลับเข้าไปเป็นความรู้โดยนัย กล่าวคือ เป็นการนำความรู้ที่เรียนมาใช้ในการปฏิบัติงานหรือใช้ในชีวิตประจำวันจนทำให้เกิดเป็นความรู้โดยนัยขึ้นมาในตัวบุคคล

จะเห็นได้ว่ากระบวนการทั้ง 4 ขั้นตอนดังกล่าว เป็นกระบวนการที่มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ให้ความรู้กับผู้ปกครอง ผู้ซึ่งเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ และความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูและสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก ดังนั้นการนำประสบการณ์และความรู้เดิมของผู้ปกครองมีอยู่มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน จะช่วยทำให้ผู้ปกครองได้เห็นแนวทางในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กในรูปแบบต่างๆ และหลากหลายวิธี เพื่อให้ผู้ปกครองนำกลับไปประพฤติปฏิบัติทั้งกับตนเองและเด็ก หรือนำไปประยุกต์ใช้กับวิธีการเดิมที่เคยปฏิบัติอยู่ ให้กลายเป็นวิธีการใหม่ๆ ที่ใช้ในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กต่อไป

จากการศึกษาข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงครามให้ความสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องการส่งเสริมวินัยในตนเอง ซึ่งทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้กำหนดเป็นนโยบาย และมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้กับผู้บริหาร ครู และนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง อาทิ กิจกรรมการจذبบรมครูและผู้บริหารในการส่งเสริมวินัยให้กับเด็กวัยเรียน โครงการอบรมค่ายคุณธรรมครูและบุคลากรทางการศึกษา การประกวดนักเรียนดีเด่นด้านคุณธรรมและจริยธรรม และโครงการคุณธรรมเยาวชนไทยทำดีถวายในหลวง โดยในแต่ละกิจกรรมที่จัดขึ้นได้เน้นให้นักเรียนมีวินัยในตนเองทั้งสิ้น จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเลือกทำการศึกษากับผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สมุทรสงคราม ทั้งนี้เพราะการสร้างวินัยในตนเองให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดกับเด็กนั้น ทางโรงเรียนและทางบ้านจะต้องร่วมมือกันในการเสริมสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเกี่ยวกับการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประพฤติปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับเด็กมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองโดยใช้รูปแบบ SECI ที่มีต่อความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง

สมมติฐานของการวิจัย

Rust และคณะ (2003) ได้ศึกษาการปรับปรุงศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยอาศัยพัฒนาการด้านความเข้าใจในเรื่องกระบวนการและหลักเกณฑ์ โดยใช้รูปแบบ SECI ทำการศึกษากับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด จำนวน 290 คน ผลการศึกษาพบว่าการเรียนรู้ของนักศึกษามีการปรับปรุงให้ดีขึ้นหลังจากใช้กระบวนการดังกล่าว ซึ่งพัฒนาการที่เกิดขึ้นนี้สามารถที่จะคงอยู่ได้เป็นระยะเวลาอันยาวนานและสามารถถ่ายโอนให้แก่ผู้อื่นได้

Yu-Hao (2006) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการความรู้ส่วนบุคคลของครู: ฐานทางทฤษฎีและการนำไปใช้ พบว่ารูปแบบ SECI นั้นสามารถนำมาช่วยส่งเสริม พัฒนาและแบ่งปันองค์ความรู้ของครูเพื่อก่อให้เกิดการสร้างความรู้ใหม่ และสามารถนำมาใช้ในบริบทภายในโรงเรียนได้อีกด้วย

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานของการวิจัย คือ หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ผู้ปกครองมีคะแนนความรู้เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 12 สัปดาห์

3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กวัยอนุบาล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI หมายถึง การจัดระบบการดำเนินการในการนำแนวคิดหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา ลักษณะกิจกรรมของโปรแกรมฯ เอกสารและสื่อประกอบการใช้โปรแกรมฯ และการประเมินผลการใช้โปรแกรมฯ มาใช้ในการพัฒนาให้ผู้ปกครองมีความรู้เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล 4 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง ผู้ใช้โปรแกรมฯ คือ ผู้ดำเนินการใช้โปรแกรมฯ และผู้ปกครอง ลักษณะกิจกรรมของโปรแกรมฯ ประกอบด้วยกิจกรรมการบรรยาย การเล่าเรื่อง การสรุปความรู้ การจัดระบบความรู้ การจัดทำเอกสารแผ่นพับ และการนำความรู้ไปใช้ ผ่านกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้น S : การแลกเปลี่ยนความรู้ 2) ขั้น E : การสกัดความรู้จากบุคคล 3) ขั้น C : การจัดระบบความรู้ และ 4) ขั้น I : การนำความรู้ไปใช้ โดยมีระยะเวลาในการใช้โปรแกรมฯ 10 สัปดาห์

รูปแบบ SECI หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้น S : การแลกเปลี่ยนความรู้ หมายถึง การให้ความรู้ผู้ปกครองด้วยการบรรยาย และการถ่ายทอดประสบการณ์ของผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีการในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กที่ประสบความสำเร็จ

ขั้น E : การสกัดความรู้จากบุคคล หมายถึง การที่ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับวิธีการที่ประสบความสำเร็จในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กหลังจากได้แลกเปลี่ยนความรู้จากผู้ปกครองท่านอื่น

ขั้น C : การจัดระบบความรู้ หมายถึง การที่ผู้ปกครองร่วมกันอภิปรายเพื่อสรุปข้อความรู้เกี่ยวกับวิธีการในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กในด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้กำหนดไว้ และนำข้อความรู้ที่ได้ไปจัดทำเอกสารแผ่นพับ

ขั้น 1 : การนำความรู้ไปใช้ หมายถึง การที่ผู้ปกครองนำความรู้เกี่ยวกับวิธีการในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กในเอกสารแผ่นพับไปปฏิบัติกับเด็กในสถานการณ์ต่างๆ

ความรู้ของผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล หมายถึง ความรู้ของผู้ปกครองในเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล 4 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการฟังตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง ซึ่งวัดจากแบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล

ผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI หมายถึง ความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการฟังตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง ซึ่งประเมินจากแบบบันทึกคำพูดของผู้ปกครอง และแบบบันทึกกิจกรรมการเล่าเรื่อง และความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ซึ่งประเมินจากแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

วินัยในตนเอง หมายถึง การที่เด็กสามารถควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่เหมาะสมกับสถานการณ์และเวลา โดยเป็นไปตามกฎเกณฑ์ หรือข้อตกลงที่กำหนดไว้ด้วยความเต็มใจ โดยไม่ต้องอาศัยการบังคับหรือแรงจูงใจจากภายนอก จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ

ด้านความรับผิดชอบ หมายถึง การที่เด็กแสดงออกด้วยการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจจนเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด การใช้สิ่งของอย่างถนอมรักษา และการเก็บของเล่นของใช้ไว้ที่เดิมเมื่อเลิกใช้

ด้านการควบคุมตนเอง หมายถึง การที่เด็กกำกับดูแลอารมณ์ความรู้สึกของตนให้แสดงออกด้วยการไม่แย่งของเล่นของใช้จากเพื่อน พี่หรือน้องจนกว่าจะถึงโอกาสของตนเอง การไม่อาละวาดขว้างปาข้าวของเมื่อไม่พอใจ การรู้จักการรอคอย และการไม่แก่งแย่งเพื่อน พี่หรือน้องในขณะที่ทำกิจกรรม

ด้านการฟังตนเอง หมายถึง การที่เด็กแสดงพฤติกรรมการอาบน้ำ แต่งตัว แปรงฟัน การรับประทานอาหาร การใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสมถูกต้องตามวัย

ด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง หมายถึง การที่เด็กประพฤติปฏิบัติตามข้อตกลงของที่บ้าน เรื่องการรับประทานอาหาร การอาบน้ำ และการเล่น

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่หรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเด็กวัยอนุบาล ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม

เด็กวัยอนุบาล หมายถึง บุตรหลานของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ และกำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างวินัยในตนเอง ให้แก่เด็ก การให้การศึกษสำหรับผู้ปกครอง และรูปแบบ SECI จากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากการสอบถามผู้ปกครองของเด็กอนุบาล โรงเรียนเมืองสมุทรสงคราม เกี่ยวกับความต้องการความรู้ในเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก และการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

2. ประชากรและตัวอย่างประชากร

2.1 ประชากร คือ ผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม จำนวน 76 โรงเรียน รวมเป็นผู้ปกครองทั้งสิ้น จำนวน 1,413 คน

2.2 ตัวอย่างประชากร คือ ผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียน เมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง แบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

3. การสร้างโปรแกรมการให้การศึกษสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI ซึ่งประกอบด้วย แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา ลักษณะกิจกรรมของโปรแกรมฯ เอกสารและสื่อประกอบการใช้โปรแกรมฯ ระยะเวลาดำเนินการ ใช้โปรแกรมฯ และการประเมินผลการใช้โปรแกรมฯ

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล จำนวน 2 ชุด ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบวัดสถานการณ์คู่ขนาน ที่มีโครงสร้างเหมือนกัน โดยชุดที่ 1 ใช้ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ และชุดที่ 2 ใช้หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

4.2 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งการดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

5.1 สัปดาห์ที่ 1 ระยะเตรียมการก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ

1) ทำหนังสือขอความร่วมมือ จัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ต่อผู้บริหาร และครู

2) ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบ และรับสมัครผู้ปกครองที่สนใจ เข้าร่วมโปรแกรมฯ

3) ให้ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ ทำแบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล ชุดที่ 1

5.2 สัปดาห์ที่ 2-11 ระยะดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ ตามแผนการดำเนินงานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ ดังนี้

- 1) สัปดาห์ที่ 2-3 ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมขั้น S : การแลกเปลี่ยนความรู้ โดยใช้กิจกรรมการบรรยาย สัปดาห์ละ 2 วัน
- 2) สัปดาห์ที่ 4-11 ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมขั้น S : การแลกเปลี่ยนความรู้ โดยใช้กิจกรรมการเล่าเรื่อง ต่อเนื่องด้วยขั้น E : การสกัดความรู้จากบุคคล โดยใช้กิจกรรมการสรุปความรู้ และขั้น C : การจัดระบบความรู้ โดยใช้กิจกรรมจัดระบบความรู้ โดยเลือกเข้าร่วมกิจกรรมเพียง 1 วัน จากที่จัดขึ้นทั้งหมด 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร และวันพุธ และเข้าร่วมกิจกรรมขั้น I : การนำความรู้ไปใช้ โดยใช้กิจกรรมการนำความรู้ไปใช้ในวันศุกร์

5.3 สัปดาห์ที่ 12 ระยะหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ

- 1) ให้ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ ทำแบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล ชุดที่ 2
- 2) ให้ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ ทำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

6.1 วิเคราะห์ค่าทางสถิติคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล โดยนำคะแนนที่ได้จากแบบวัดสถานการณ์ฯ ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ มาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยภาพรวม และจำแนกเป็นรายด้าน โดยใช้การทดสอบค่าที่ (t-test dependent) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบความเรียง

6.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI ดังนี้

6.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กวัยอนุบาล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง

6.2.2 วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยนำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ มาหาค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบความเรียง และข้อมูล จากคำถามปลายเปิดนำเสนอในรูปความเรียง

ประโยชน์ที่ได้รับ

เป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนในการจัดกิจกรรมให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI ได้มีการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1. วินัยในตนเอง

- 1.1 ความหมายของวินัยในตนเอง
- 1.2 ความสำคัญของวินัยในตนเอง
- 1.3 คุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเอง
- 1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเกิดวินัยในตนเอง
- 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง

2. การสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก

- 2.1 เหตุผลในการสร้างวินัยในตนเองตั้งแต่วัยเด็ก
- 2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก
- 2.3 พฤติกรรมการแสดงออกถึงความไม่มีวินัยในตนเองของเด็ก
- 2.4 การส่งเสริมวินัยในตนเองให้แก่เด็ก
- 2.5 หลักการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก
- 2.6 บทบาทของพ่อแม่ในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก
- 2.7 เทคนิคในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก

3. การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

- 3.1 ความหมายของการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง
- 3.2 ความสำคัญของการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง
- 3.3 แนวคิดและหลักการในการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง
- 3.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
- 3.5 รูปแบบของการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง
- 3.6 ขั้นตอนการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง
- 3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

4. รูปแบบ SECI

4.1 ความหมายของรูปแบบ SECI

4.2 ประเภทของความรูู้

4.3 ขั้นตอนของรูปแบบ SECI

4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ SECI

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. วินัยในตนเอง

1.1 ความหมายของวินัยในตนเอง

วินัยในตนเองเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2542) ระบุว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อตกลงที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้บุคคลประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิตร่วมกัน เพื่อให้อยู่อย่างราบรื่น มีความสุข ความสำเร็จ โดยอาศัยการฝึกอบรมให้รู้จักปฏิบัติตน และรู้จักควบคุมตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540) ระบุว่า วินัยในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเลือกข้อประพฤติปฏิบัติสำหรับตนขึ้น โดยสมัครใจไม่มีใครบังคับหรือถูกควบคุมจากอำนาจใดๆ ข้อประพฤติปฏิบัตินี้ต้องไม่ขัดกับความสงบสุขของสังคม วินัยในตนเองเกิดจากความสมัครใจของบุคคลที่ผ่านการเรียนรู้อบรม และเลือกสรรไว้เป็น หลักปฏิบัติประจำตน

Brisbanco (1994) ได้กล่าวไว้ว่า วินัยในตนเอง เป็นเป้าหมายสูงสุดในการฝึกวินัย คือ ต้องการให้ผู้ถูกฝึกสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ด้วยตนเอง

Charles (2002) ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่า หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเองให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม

Gordon and Browne (1996) ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่า หมายถึง การประพฤติในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับ และรู้จักจำกัดการปฏิบัติของตน โดยไม่มีการควบคุมจากภายนอก จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการบังคับควบคุมตนเองทั้งกาย วาจา ใจ ให้ประพฤติปฏิบัติได้เหมาะสมกับเวลา สถานการณ์ และเป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมด้วยความเต็มใจ ไม่มีใครบังคับ โดยที่การประพฤติปฏิบัตินี้เป็นสิ่งที่ส่งผลดีต่อตนเอง และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

1.2 ความสำคัญของวินัยในตนเอง

การปลูกฝังวินัยให้กับเด็กมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ผู้กล่าวถึงความสำคัญของวินัยในตนเองไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ (2537) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวินัยในตนเองว่า เป็นพื้นฐานของความรับผิดชอบ การเคารพสิทธิของผู้อื่น การเอื้อเฟื้อแบ่งปัน การรอคอย การแก้ปัญหาของส่วนรวม สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องโดยหลักของเหตุผล โดยไม่ต้องให้ผู้อื่นมาคอยควบคุมบังคับ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่เอื้อต่อความสำเร็จของบุคคลและส่วนรวม การส่งเสริมวินัยในตนเองจะช่วยให้บุคคลมีความสามารถ ดังต่อไปนี้

1) ด้านสติปัญญา ช่วยให้ผู้รู้จักคิดใช้เหตุผล ตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2) ด้านสังคม อารมณ์ และจิตใจ ช่วยให้กล้าคิดกล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบ เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อ รู้จักการแบ่งปัน และรู้จักการรอคอย

พระธรรมปิฎก (2545) กล่าวถึงหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าไว้ว่า วินัยเป็นเครื่องมือที่จะสร้างวิถีชีวิต วินัยเป็นการจัดตั้งของมนุษย์เพื่อให้เป้าหมายทางธรรมชาติเกิดผลขึ้น วินัย คือ การจัดสรรหรือจัดตั้งระบบวิถีชีวิตที่จะทำให้คนต้องดำเนินชีวิตและทำกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ในแนวทางที่เราต้องการ ซึ่งแสดงออกทางกายและวาจาชัดเจนด้วยพฤติกรรมที่ตึงามเป็นปกติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ระบุถึงความสำคัญของวินัยในตนเองว่า เป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้คนๆ นั้นมีความรับผิดชอบและประสบความสำเร็จในชีวิต

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2548) ได้นำเสนอว่า การมีวินัยเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะช่วยให้บุคคลดำรงตนอยู่ในความถูกต้องและพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดที่ตนมี บุคคลที่มีวินัยในตนเองจะรู้ด้วยตนเองว่าสิ่งใดควรทำ และสิ่งใดไม่ควรทำ ทำให้สามารถควบคุมตนเองได้ดี โดยไม่ต้องมีผู้อื่นหรือกฎเกณฑ์มาคอยควบคุม

Ausubel (1968) กล่าวว่า การปลูกฝังวินัยในตนเองซึ่งเป็นวัฒนธรรมของสังคมให้แก่เด็กจะช่วยให้เด็กมีลักษณะ ดังนี้

- 1) เรียนรู้มาตรฐานการกระทำหรือประพฤติตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม
- 2) มีวุฒิภาวะด้านต่างๆ เพื่อเป็นผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพที่ดี เช่น เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความสามารถในการพึ่งตนเอง มีความสามารถในการควบคุมตนเอง เป็นผู้มีความมั่นคงทางอารมณ์และอดทนต่อความคับข้องใจได้
- 3) มีมโนธรรมที่ดี มีศีลธรรม
- 4) มีความปลอดภัยทางอารมณ์

จากความสำคัญของวินัยในตนเองดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า วินัยในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กให้มีความประพฤติดี มีเหตุผล สามารถควบคุมตนเองได้ดี สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกับคนในครอบครัว และในสังคมต่อไปได้อย่างมีความสุข

1.3 คุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเอง

มีผู้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเองไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540) ได้ระบุถึงคุณลักษณะความมีวินัยในตนเองของเด็กวัยอนุบาล ดังนี้

- 1) เด็กสามารถควบคุมตนเองทางกาย วาจา ใจ รักความจริง ไม่พูดปด
- 2) เด็กสามารถพึ่งตนเองเบื้องต้น ได้แก่ การรับผิดชอบตนเองใน

กิจวัตรประจำวัน เช่น การกิน การขับถ่าย และการแต่งตัว

- 3) เด็กสามารถทำกิจกรรมหรืองานง่ายๆ ให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง
- 4) เด็กสามารถจัดเก็บของเล่นและของใช้ให้เป็นระเบียบ
- 5) เด็กรู้จักรักษาของของตนและผู้อื่น
- 6) เด็กมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา และสามารถใช้เวลาให้เป็นประโยชน์
- 7) เด็กสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงและกติกาได้อย่างถูกต้อง
- 8) เด็กแสดงความคิดเห็นของตนเอง อีกทั้งฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 9) เด็กเคารพในสิทธิหน้าที่ของกันและกัน

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2540) ได้สรุปว่า เด็กวัยอนุบาลควรมีวินัยในตนเองด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1) วินัยในความประพฤติทั่วไป ได้แก่ การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตามกฎระเบียบ การรู้จักกาลเทศะ การประพฤติตนเหมาะสมกับวัย
- 2) วินัยในกิจวัตรประจำวัน ได้แก่ การมีระเบียบในตนเอง การดูแลช่วยเหลือตนเองได้ตามวัย
- 3) วินัยในการเรียน ได้แก่ รับผิดชอบในการเรียนหรือกิจกรรมอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสม
- 4) วินัยในการทำงาน ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ทำงานอย่างเต็มความสามารถ การรักษาคำพูดคำสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น
- 5) วินัยในการควบคุมตนเอง ได้แก่ การควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดีตามความสมควร อดทนต่อความยากลำบากได้ตามวัย

Ausubel (1968) กล่าวว่า ผู้มีวินัยในตนเองจะมีคุณลักษณะดังนี้ คือ ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม เชื้อมั่นในตนเอง พึ่งตนเองได้ ควบคุมอารมณ์ได้ และอดทน

Baruch (1949) สรุปไว้ว่า ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะมีคุณลักษณะดังนี้ คือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม

Wiggins (1971) กล่าวว่า ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะมีคุณลักษณะดังนี้ คือ มีความรับผิดชอบมาก มีความวิตกกังวลน้อย มีความอดทน และประพฤติตนอย่างมีเหตุผล

จากคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้มีวินัยในตนเองจะมีลักษณะ ดังนี้ มีความรับผิดชอบ มีความตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน พึ่งตนเองได้

รู้จักกาลเทศะ เคารพสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความตั้งใจจริง และมีความเป็นผู้นำ

1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับวินัยในตนเอง

ทฤษฎีสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเองมี 4 ทฤษฎี ดังนี้

1.4.1 ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของ Mowrer

Mowrer (1950) ได้อธิบายไว้ว่า ทารกหรือเด็กจะเรียนรู้จากผู้เลี้ยงดูตน โดยที่การเรียนรู้นี้จะเกิดในสภาพอันเหมาะสมเท่านั้น ซึ่งการเรียนรู้ของทารกหรือเด็กนี้จะเกิดขึ้นดังต่อไปนี้

1) เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดู ซึ่งเป็นผู้ที่บำบัดความต้องการของทารก เช่น หิวก็ได้กินนม ร้อนก็ได้อาบน้ำ เมื่อเด็กได้รับการบำบัดความต้องการจะรู้สึกสบาย พอใจและมีความสุข ความรู้สึกนี้จะรุนแรงมาก และติดตรึงอยู่ในสำนึกของเด็กไปจนเติบโตขึ้น การที่เด็กได้รับการบำบัดความต้องการจนรู้สึกสบาย พอใจและมีความสุขนั้น สิ่งที่เกิดควบคู่ คือ การปรากฏตัวของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูอยู่เสมอทุกครั้งที่ในการรับรู้ของเด็กการปรากฏตัวของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดู จึงก่อให้เกิดความพอใจและความสุขแก่เด็กได้ เด็กจึงเกิดความรักและพอใจในบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูตน Mowrer เชื่อว่า การเกิดความรู้สึกรักและพอใจบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูนั้น จะต้องเกิดจากการเรียนรู้ในสภาวะที่เหมาะสม นั่นคือ เมื่อเด็กได้รับการบำบัดความต้องการ แต่ถ้าเด็กไม่ได้รับการบำบัดความต้องการ เช่น เมื่อหิวก็ไม่ได้กิน หรือได้กินเมื่อไม่หิว เด็กจะเกิดความไม่พอใจ และพื้นฐานของเด็กในการเรียนรู้ที่จะรักและพอใจบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูก็จะไม่เกิดขึ้น

2) ความรักและความผูกพันของเด็กที่มีต่อบิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดูจะนำไปสู่การปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอนหรือการเลียนแบบผู้ที่ตนรักและพอใจ โดยไม่ว่าบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูจะทำการอบรมสั่งสอนเด็ก หรือมีการกระทำหรือพูดจาดังไร เด็กจะทำตามหรือเลียนแบบคำพูด การทำตามสิ่งที่ถูกสั่งสอน หรือตามที่ได้เห็นบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูกระทำ ซึ่งการกระทำของเด็กเช่นนี้จะทำให้เด็กเกิดความสุข ความพอใจ อันเป็นลักษณะการให้รางวัลและชมเชยตนเอง โดยไม่ได้หวังผลจากภายนอก การเกิดพฤติกรรมเลียนแบบของเด็กมี 2 ประเภท คือ เด็กจะเลียนแบบทั้งทางที่ดีและไม่ดี ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้เท่าๆ กัน ตรวบเท่าที่ลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักและพอใจ เช่น ถ้าเด็กเห็นผู้ใหญ่สูบบุหรี่หรือเมื่อเด็กสูบบุหรี่บ้างก็มีความสุขความพอใจ เพราะเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักและพอใจมาก่อน Mowrer เชื่อว่า ความสามารถในการให้รางวัลตนเองเป็นลักษณะที่แสดงถึงการบรรลุวุฒิภาวะทางจิตของบุคคลนั้น โดยจะปรากฏขึ้นในเด็กปกติที่อายุประมาณ 8-10 ขวบ และจะพัฒนา

ต่อไปจนสมบูรณ์เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ฉะนั้นผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิตอย่างสมบูรณ์ จึงเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะควบคุมตนให้ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผลในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การได้ตอบเมื่อเกิดความรู้สึกคับข้องใจ เมื่อเกิดความกลัว การมีความรักและการมีอารมณ์ต่างๆ ส่วนผู้ที่ขาดวินัยในตนเองหรือขาดการควบคุมตนเอง มีสาเหตุมาจากการที่มีได้ผ่านการเรียนรู้ตั้งแต่ในวัยเยาว์ จึงกลายเป็นบุคคลที่ขาดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำ และกลายเป็นผู้ทำผิดกฎเกณฑ์และกฎหมายของบ้านเมืองอยู่เสมอ ในรายที่รุนแรงอาจกลายเป็นอาชญากรที่หมดโอกาสจะแก้ไข

จากทฤษฎีของ Mowrer การเกิดวินัยในตนเองจนเป็นผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิตนั้น จะต้องเริ่มต้นจากลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูที่มีความรัก ความอบอุ่น ซึ่งก่อให้เกิดความสุขและความพอใจ อีกทั้งแบบอย่างที่ดีงามจากบิดามารดาหรือผู้ที่เลี้ยงดู ซึ่งเด็กจะลอกเลียนแบบ แต่สิ่งเหล่านี้ถือเป็นเพียงจุดเริ่มต้นในตัวบุคคลเท่านั้น ยังต้องอาศัยการฝึกอบรมเพิ่มเติมอีกมาก อันจะมุ่งสู่การพัฒนาเป็นลักษณะที่เด่นชัดในจิตสำนึกของบุคคลนั้น และกลายเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องมีเหตุผลของบุคคลนั้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2523)

1.4.2 ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือความมีวินัยในตนเองของ Peck และ Havighurst

Peck และ Havighurst (1960) เชื่อว่า การควบคุมของอีโก้ และซูเปอร์อีโก้ ในลักษณะที่สมดุลกันจะส่งผลให้มนุษย์เกิดความต้องการที่จะแสดงพฤติกรรมเพื่อผู้อื่นได้อย่างสมเหตุสมผล พลังควบคุมของอีโก้และซูเปอร์อีโก้ของแต่ละบุคคลจะไม่เท่ากัน อาจมีมากหรือน้อยก็ได้ เนื่องจากการได้รับความรู้ทางจริยศึกษาที่แตกต่างกัน ทำให้บุคคลแต่ละคนรู้ผลการกระทำของตนในระดับที่ไม่เท่ากัน ซึ่งจะส่งผลไปสู่ความมีวินัยในตนเอง หรือการควบคุมของอีโก้และซูเปอร์อีโก้ในระดับที่ต่างกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้ความรู้ทางจริยธรรมมาช่วยในการสร้างพลังควบคุมอีโก้และซูเปอร์อีโก้ให้ได้ในระดับที่เหมาะสม ซึ่งจะเริ่มต้นในวัยเด็กเป็นต้นไป จนกระทั่งสามารถพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีภาวะจิตที่สมบูรณ์ นั่นคือมีการควบคุมตนเอง หรือมีวินัยในตนเองอย่างเหมาะสม จากทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือความมีวินัยในตนเองของ Peck และ Havighurst สามารถจำแนกลักษณะของบุคคลออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 พวกปราศจากจริยธรรม (Amoral Person)

หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโก้และซูเปอร์อีโก้ที่น้อยมาก บุคคลประเภทนี้จะยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและเห็นแก่ตัวฝ่ายเดียว โดยที่ไม่เรียนรู้ที่จะให้แก่ผู้อื่น เป็นผู้ที่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ และจะกระทำการต่างๆ อย่างไม่ไตร่ตรองมาก บุคคลประเภทนี้ถูกควบคุมโดยความเห็นแก่ตัวของตนเอง และเป็นผู้ที่ขาดวินัยในตนเองหรือถ้ามีก็น้อยมาก

ประเภทที่ 2 พวกเขาแต่ได้ (Expedient Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโก้ต่ำ แต่พลังควบคุมของซูเปอร์อีโก้มีมากขึ้นในระดับปานกลาง ค่อนข้างน้อย บุคคลประเภทนี้จะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และกระทำทุกอย่างเพื่อความพอใจของตนเอง เป็นคนที่ไม่จริงจังต่อผู้อื่น จะยอมอยู่ใต้การควบคุมของผู้มีอำนาจหรือผู้ที่เอื้อประโยชน์ตามที่ตนต้องการได้ เป็นผู้ที่มีความมีวินัยในตนเองน้อย ลักษณะนี้จะปรากฏตั้งแต่วัยเด็กตอนต้น และในบุคคลบางประเภทจะติดตัวไปตลอดชีวิต

ประเภทที่ 3 พวกคล้อยตาม (Conforming Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโก้ต่ำเหมือนคน 2 ประเภทแรก แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโก้มากกว่า คือ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก บุคคลประเภทนี้จะยึดพวกพ้องเป็นหลักและคล้อยตามคนอื่นโดยไม่ไตร่ตรอง จึงมักตกอยู่ภายใต้อำนาจการควบคุมของกลุ่มและสังคม เป็นผู้มีวินัยในตนเองระดับปานกลางแต่ไม่แน่นอน

ประเภทที่ 4 พวกตั้งใจจริงแต่ขาดเหตุผล (Irrational Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโก้ระดับปานกลาง แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโก้มาก เป็นผู้ที่ยอมรับกฎระเบียบ กฎเกณฑ์และค่านิยมทางสังคมเข้ามาเป็นลักษณะของตนเอง จึงเป็นผู้ที่ทำตามกฎเกณฑ์และกฎหมายอย่างยึดมั่นและมีศรัทธา เป็นผู้มีวินัยในตนเองค่อนข้างมาก แต่ยังไม่สมบูรณ์ บุคคลประเภทนี้จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด เนื่องจากเห็นว่าเป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ แม้จะก่อให้เกิดผลเสียแก่ผู้อื่นก็ไม่สนใจ จึงเป็นผู้ที่ขาดความยืดหยุ่นอย่างมีเหตุผล ดังนั้น บุคคลประเภทนี้จึงจัดเป็นบุคคลที่ยังไม่สมบูรณ์ทางจริยธรรม

ประเภทที่ 5 พวกเห็นแก่ผู้อื่นอย่างมีเหตุผล (Rational Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโก้และซูเปอร์อีโก้มาก จึงเกิดสมดุลระหว่างการปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของสังคมและความสมเหตุสมผล เห็นแก่ผู้อื่นทั่วไปเป็นหลัก บุคคลประเภทนี้มีความสามารถควบคุมตนเองอย่างมีเหตุผล มิได้ตกอยู่ในอิทธิพลของกลุ่มในสังคม หรือตกอยู่ใต้อิทธิพลของกฎเกณฑ์อย่างปราศจากเหตุผล เป็นผู้มีวินัยในตนเองสูงมากและเป็นผู้ที่ตระหนักถึงผลของการกระทำของตนเองที่มีต่อผู้อื่น มีความรับผิดชอบและให้ความเคารพเพื่อนมนุษย์โดยทั่วไป มีความต้องการที่จะเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม บุคคลประเภทนี้มีไม่มากนักในแต่ละสังคม และนักทฤษฎีทั้งสองเชื่อว่า เป็นบุคลิกภาพที่พัฒนาถึงขีดสูงสุดของมนุษย์

จากทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือความมีวินัยในตนเองของ Peck และ Havighurst จะเห็นได้ว่าการพัฒนาความมีวินัยในตนเองนั้นจะใช้ความรู้ทางจริยธรรมมาช่วยในการสร้างพลังควบคุมของอีโก้และซูเปอร์อีโก้ให้ได้ในระดับเหมาะสมซึ่งจะเริ่มในเด็กโตเป็นต้นมา จนกระทั่งสามารถพัฒนามาเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะทางจิตใจที่สมบูรณ์ คือ มีการควบคุมตนเอง หรือมีวินัยในตนเองอย่างเหมาะสม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2523)

1.4.3 ทฤษฎีการสร้างวินัยและจริยธรรมสามมิติ

ทฤษฎีการสร้างวินัยและจริยธรรมแบบสามมิติเป็นกระบวนการสร้างวินัยที่ต้องมีเป้าหมายแน่นอนและต้องดำเนินการต่อเนื่อง 3 ขั้นตอน (สรชาติ สังข์รุ่ง, 2539) ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างศรัทธา หมายถึง การจะให้คนมีวินัยในเรื่องใดต้องสร้างความศรัทธาเสียก่อน โดยใช้เทคนิคและแนวคิดของกระบวนการทำค่านิยมให้กระจ่าง (Value Clarification - V.C.) ซึ่งเป็นการตรวจสอบของบุคคลว่าสิ่งที่เขาเห็นมีคุณค่ากับตนเองหรือไม่ การจะทำให้คนเห็นคุณค่าในเรื่องใดนั้น ขึ้นอยู่กับว่าเขาได้เลือกสรรจนได้เห็นคุณค่าในสิ่งที่เขาพบเห็นด้วยตัวเองแล้วแสดงออกเป็นพฤติกรรม

ขั้นที่ 2 การสร้างพฤติกรรมแบบอย่าง หลังจากเกิดความศรัทธาแล้วใช้อิทธิพลกลุ่มช่วยกำหนดพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างให้ปฏิบัติ และกลุ่มจะทำหน้าที่ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มอีกด้วย เทคนิคการสร้างพฤติกรรมแบบนี้เป็นแนวคิดของการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning - S.L.) ซึ่งถือว่าพฤติกรรมของคนเป็นผลมาจากการลอกเลียนแบบพฤติกรรมในสังคม

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติเป็นนิสัย มาจากแนวคิดของการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification - B.M.) ที่เชื่อว่า พฤติกรรมของคนเป็นผลของความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ถ้าพฤติกรรมใดทำแล้วให้ผลน่าพอใจ หรือได้รับการเสริมแรง เช่น การยกย่อง สนใจ ชมเชย ฯลฯ ก็จะมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมนั้นอีกในสภาพสิ่งแวดล้อมเดิม ในทางตรงกันข้ามหากแสดงพฤติกรรมนั้นแล้วได้ผลตอบแทนไม่น่าพอใจ หรือได้รับการลงโทษ เช่น ไม่ได้รับความสนใจมีแต่ความเฉยเมย ถูกตำหนิ ก็มีแนวโน้มจะไม่แสดงพฤติกรรมนั้นอีกภายใต้สิ่งเร้าเดิม

1.4.4 ทฤษฎีพัฒนาการเหตุผลทางจริยธรรมของ Kohlberg

Kohlberg เป็นนักจิตวิทยาที่กำหนดทฤษฎีพัฒนาการเหตุผลทางจริยธรรม โดยเชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมจะเป็นลำดับขั้นเช่นเดียวกับพัฒนาการด้านอื่นๆ โดยพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจะเกิดขึ้นเป็นลำดับขั้น โดยเริ่มจากขั้นแรกก่อน แต่ระยะเวลาในการอยู่ในขั้นใดขั้นหนึ่งนั้นจะแตกต่างกันแล้วแต่บุคคล หรือบางคนอาจอยู่ในขั้นที่คาบเกี่ยวกันก็ได้ พัฒนาการทางจริยธรรมจะเป็นเช่นเดียวกับพัฒนาการทางด้านการคิดและเหตุผล กล่าวคือ จะค่อย ๆ มีการเปลี่ยนแปลงในการแยกแยะถึงผลดีผลเสีย ก่อให้เกิดการจัดระบบใหม่ที่จะนำไปสู่กระบวนการสมดุลของโครงสร้างในที่สุด (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2523)

พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2547) สรุปไว้ว่า Kohlberg ได้แบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ ในแต่ละระดับจะแบ่งออกเป็น 2 ขั้นย่อย ๆ ดังต่อไปนี้

1) ระดับก่อนเกณฑ์ (Preconventional) อายุ 2-10 ปี ระดับนี้ มี 2 ชั้น คือ

1.1) หลักการหลบหลีกการลงโทษ ช่วงอายุระหว่าง 0-7 ปี ชั้นนี้เด็กจะมีพัฒนาการคิดเชิงจริยธรรมในด้านการประพฤติดีก็เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ

1.2) หลักการแสวงหารางวัล ช่วงอายุระหว่าง 7-10 ปี ในชั้นนี้เด็กจะประพฤติปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เพื่อให้ได้รับรางวัลและความพึงพอใจ

2) ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional) อายุ 10-16 ปี ระดับนี้ มี 2 ชั้น คือ

2.1) หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ ช่วงอายุระหว่าง 10-13 ปี วัยนี้จะปฏิบัติตามสิ่งที่สังคมเห็นดีงามหรือที่เรียกว่า “Good Boy / Good Girl Stage”

2.2) หลักการทำหน้าที่ทางสังคม ช่วงอายุระหว่าง 13-16 ปี วัยนี้จะรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในสังคมและรู้ว่าตนมีหน้าที่ต้องทำตามกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดหรือคาดหวัง

3) ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventional) อายุ 16 ปีขึ้นไป ระดับนี้มี 2 ชั้น คือ

3.1) หลักการทำตามคำมั่นสัญญา ช่วงอายุ 16 ปี ขึ้นไปหรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น วัยนี้จะสามารถเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ขัดกับสิทธิของผู้อื่น สามารถบังคับควบคุมใจตนเองได้

3.2) หลักการยึดอุดมคติสากล ช่วงวัยผู้ใหญ่การคิดเชิงจริยธรรมในชั้นนี้ถือเป็นขั้นสูงสุด เพราะนอกจากจะมีความรู้สากลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตนแล้ว ยังมีความยืดหยุ่นทางจริยธรรมเพื่อจุดมุ่งหมายอันเป็นอุดมคติ

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเองที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทั้ง 4 ทฤษฎี สรุปได้ว่า ความมีวินัยในตนเองของเด็กนั้นเกิดจากการเรียนรู้ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก และพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองนั้น เกิดจากการเรียนรู้เหมือนพฤติกรรมอื่น ๆ ดังนั้น ในการส่งเสริมและปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้กับเด็กจำเป็นต้องเข้าใจถึงธรรมชาติและพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก เพื่อช่วยส่งเสริมได้อย่างเหมาะสมและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กในวัยที่สูงขึ้น

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง

Khoffman (1970) ได้ศึกษาการพัฒนาวินัย 3 วิธี ได้แก่ การให้เหตุผล การปล่อยปละละเลย และการรวบรวมอำนาจ ผลการศึกษาพบว่า บิดามารดาที่ฝึกวินัยโดยใช้

วิธีการให้เหตุผลจะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงกว่าที่ได้รับการฝึกโดยการปล่อยปละละเลย และการรวบรวมอำนาจ

กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสมีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนความมีวินัยในตนเองเฉลี่ยโดยรวม และจำแนกรายด้าน ทั้งก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนความมีวินัยในตนเองเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดช่วงระยะเวลา 8 สัปดาห์

กรรณิการ์ พงศ์เลิศวุฒิ (2547) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบละครสร้างสรรค์ต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 12 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบละครสร้างสรรค์ก่อนและระหว่างจัดกิจกรรมโดยรวมและจำแนกรายด้าน ในแต่ละช่วงสัปดาห์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ต้องจิตต์ จิตดี (2547) ได้ศึกษาผลของการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ มีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการรู้จักเวลา ด้านความอดทนอดกลั้น ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และด้านความเป็นผู้นำผู้ตาม สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่สูงขึ้นตลอดช่วงของการจัดกิจกรรม

วิลาพัฒน์ อูระบุญนวลชาติ (2549) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมตามแนวทางไตรสิกขาเพื่อเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง และคะแนนพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศศินันท์ นิลจันทร์ (2547) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมเล่านิทานที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในชุมชนแออัดคลองเตย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานมีการเปลี่ยนแปลง

ของพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองในด้านความรับผิดชอบ ความซื่อตรง การตรงต่อเวลา และการควบคุมตนเองสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กนั้น ควรเป็นวินัยที่เกิดจากความรู้ ความเข้าใจมากกว่าวินัยที่เกิดจากการบังคับ และสามารถสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กได้โดยผ่านการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น การเล่นเกม กิจกรรมทางดนตรี การใช้ละครสร้างสรรค์ นอกจากนี้การจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็กนั้นควรคำนึงถึงความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของเด็กด้วย

2. การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก

2.1 เหตุผลในการสร้างวินัยในตนเองตั้งแต่วัยเด็ก

การสร้างวินัยในตนเองต้องเริ่มสร้างตั้งแต่วัยเด็กจนเกิดเป็นนิสัย เพราะวัยเด็กเป็นวัยที่สามารถปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีได้ง่าย ซึ่งลักษณะนิสัยเหล่านี้จะแทรกซึมเข้าไปจนกลายเป็นบุคลิกภาพที่จะฝังแน่นอยู่ในตัวเด็กจนเป็นผู้ใหญ่ และได้มีผู้ให้เหตุผลในการสร้างวินัยในตนเองตั้งแต่วัยเด็ก ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2544) ได้กล่าวว่า การสร้างวินัยในตนเองควรเริ่มปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก เนื่องจากมีเหตุผลสำคัญ ดังนี้

- 1) เด็กมีแนวโน้มที่จะเลือกกระทำในสิ่งที่ผิด เนื่องจากโดยธรรมชาติของเด็กมีแนวโน้มที่จะเอาแต่ใจตนเอง มักจะเลือกทำสิ่งต่างๆ ที่ตอบสนองอารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการของตนเอง ดังนั้นถ้าเด็กถูกปล่อยให้ไปตามปกติวิสัย เด็กจะมีแนวโน้มเลือกกระทำในทางที่ผิดได้ง่ายกว่าสิ่งที่ถูกต้อง
- 2) เด็กยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินชีวิต เด็กต้องการการอบรมสั่งสอนเพื่อให้ได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และทราบว่าจะไรถูก อะไรผิด อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ดังนั้น พ่อแม่จำเป็นต้องอบรมสั่งสอนแนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กมีโลกทัศน์ความคิดและแนวทางการกระทำที่ถูกต้องตั้งแต่วัยเด็ก
- 3) เด็กเปรียบเหมือนกล่องที่ว่างเปล่า พร้อมจะให้ผู้ใหญ่ใส่อะไรลงไป ในชีวิตก็ได้ ใครที่มาก่อนย่อมได้เปรียบในการใส่สิ่งต่างๆ เข้าไปเป็นรากฐานชีวิตของเด็ก ดังนั้น ถ้าพ่อแม่ไม่เป็นผู้ที่ใส่สิ่งที่ดีลงไปก่อน สิ่งอื่นที่อาจจะดีหรือไม่ดีจะถูกใส่ในกล่องนี้แทน ด้วยเหตุนี้เองพ่อแม่จึงควรเป็นคนแรกๆ ที่ใส่ข้อมูลแก่เด็ก ด้วยตระหนักว่าเด็กไม่มีความรู้ความเข้าใจและรอคอยการเติมเต็มจากพ่อแม่
- 4) เด็กเป็นผู้ที่ชอบเลียนแบบ เด็กต้องการเลียนแบบผู้ใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่อยู่ใกล้ชิด ดังนั้นผู้ใหญ่จึงจำเป็นต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก

รติชน พัชยสทธิ์ (2543) กล่าวว่า การเริ่มต้นปลูกฝังลักษณะนิสัยการมีวินัยในตนเองของเด็ก ตั้งแต่เด็กยังอยู่ในวัยปฐมวัยถือเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง เพราะช่วงปีแรกของชีวิต นิสัยและเจตคติของเด็กได้ก่อรูปขึ้นและมีผลต่อชีวิตของเด็กในระยะต่อไป

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2548) กล่าวว่า ไร่ว่า การฝึกวินัยในตนเองต้องเริ่มตั้งแต่เด็กยังเล็ก ทั้งนี้เพราะวัยเด็กเป็นวัยที่นิสัยและบุคลิกภาพกำลังอยู่ในระยะเริ่มก่อตัว ความคิด อารมณ์ และการกระทำในรูปแบบต่างๆ ยังไม่ชัดเจนหรือฝังแน่นเข้าไปในตัวเด็ก

จากเหตุผลดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การสร้างวินัยในตนเองนั้นควรเริ่มตั้งแต่เด็กยังเยาว์วัย เพราะเป็นวัยที่กำลังพัฒนาบุคลิกภาพและลักษณะนิสัย ถ้าเริ่มสร้างให้กับเด็กเร็วเท่าไร ก็ยังสามารถปลูกฝังความมีวินัยให้กับเด็กได้มากขึ้น

2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก

เด็กจะมีวินัยหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง และปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2548) มีดังนี้

1) ตัวเด็ก

1.1) อายุเป็นปัจจัยที่พ่อแม่ต้องคำนึงถึงในการอบรมเด็ก เพราะเด็กแต่ละวัยมีความคิด ความรู้สึก และการกระทำแตกต่างกันไป ในเด็กเล็ก ๆ นั้น ความสามารถที่จะเข้าใจเหตุผล จดจำคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ และควบคุมตนเองให้อยู่ในกฎระเบียบหรืออดทนต่อความคับข้องใจนั้นยังน้อย ดังนั้น เด็กเล็กจะรักษาวินัยได้ไม่ดีเท่ากับเด็กโต อย่างไรก็ตามในเด็กที่โตขึ้น แม้จะเข้าใจเหตุผลและควบคุมตนเองได้มากขึ้นแล้ว แต่จะมีความเป็นตัวของตัวเองสูงขึ้น มีอารมณ์หลากหลาย และมีปฏิริยาโต้ตอบทางอารมณ์ที่รุนแรงและเป็นอันตรายได้

1.2) การทำงานของสมอง สมองมีหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมและอารมณ์ของบุคคล โดยเฉพาะสมองส่วนหน้า (Frontal lobe) ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมให้อยู่ในขอบเขตที่พอดี ในเด็กที่มีปัญหาของสมองส่วนหน้า เช่น เด็กที่มีสมองอักเสบ หรือมีอุบัติเหตุทางสมอง เมื่อฟื้นตัวแล้วอาจมีปัญหาพฤติกรรมและอารมณ์ได้ เช่น มีพฤติกรรมก้าวร้าว อยู่ไม่นิ่ง การควบคุมตนเองไม่ดี ปฏิบัติตามกฎระเบียบไม่ได้ อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย หงุดหงิดง่าย พฤติกรรมและอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ทำให้การฝึกระเบียบวินัย และการอบรมสั่งสอนเป็นไปได้ยากเช่นกัน

1.3) ความสามารถทางเชาวน์ปัญญา เด็กที่มีความสามารถทางเชาวน์ปัญญาต่ำ มักมีปัญหาในด้านความเข้าใจเหตุผล การจดจำ และการปฏิบัติตามคำสั่งเด็กที่มีระดับ IQ ตั้งแต่ 80 ลงมามากจะมีความจำไม่ดี โดยสังเกตเห็นได้ว่าสิ่งอะไรไปก็มักจะจำ

ไม่ได้ หรือสอนอะไรไปไม่นานก็ลืม การมีสติปัญญาต่ำทำให้ความเข้าใจเหตุและผลไม่ดีไปด้วย เด็กจะไม่ว่าทำไม่ตนต้องทำตามคำสั่งนี้และทำไปแล้วจะเกิดประโยชน์อย่างไร

1.4) โรคสมาธิบกพร่อง ในเด็กเป็นโรคสมาธิบกพร่องนั้นมักมี ปัญหาสมาธิไม่ดี ซ้ำลืม จำคำสั่งไม่ค่อยได้ ซนอยู่ไม่นิ่ง หุนหันพลันแล่น ควบคุมอารมณ์และความโกรธของตนเองไม่ได้ การรักษาโรคนี้จำเป็นต้องมีการฝึกพฤติกรรม การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม และในบางรายอาจจะต้องกินยาที่ช่วยเพิ่มสมาธิ เด็กที่เป็นโรคนี้แต่ไม่ได้รับการรักษาที่เหมาะสมอาจเกิดปัญหาพฤติกรรมรุนแรง เช่น ดื้อ ก้าวร้าว ประสบความล้มเหลวในการเรียน และมีปัญหาทางอารมณ์ เช่น ซึมเศร้า และวิตกกังวลตามมาในที่สุด

1.5) พื้นอารมณ์ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ที่มาแต่กำเนิดในการตอบสนองต่อบุคคล สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ต่างๆ รอบตัว ลักษณะพฤติกรรมนี้จะแสดงออกให้เห็นตั้งแต่วัยเด็ก โดยพื้นอารมณ์สามารถแบ่งเด็กออกเป็น 3 กลุ่ม (Thomas และ Chess, 1997) ดังนี้

1.5.1) เด็ก “เลี้ยงง่าย” จะมีลักษณะ อารมณ์ดี ร่าเริง เป็นมิตร ปรับตัวกับสิ่งใหม่ๆ ได้ง่าย เข้ากับคนอื่นได้ง่าย มีกิจวัตรประจำวันที่สม่ำเสมอ ไม่มีปฏิกริยารุนแรง มีสมาธิดี และมีความอดทนสูง เด็กเลี้ยงง่ายเป็นเด็กที่มีปัญหาน้อยในการเลี้ยงดู และฝึกหัด

1.5.2) เด็ก “เลี้ยงยาก” จะมีลักษณะ อารมณ์หงุดหงิด ง่ายและแปรปรวน ไม่ร่าเริง ปรับตัวกับสิ่งใหม่ๆ ได้ยาก เข้าหาผู้อื่นยาก มีกิจวัตรประจำวันที่ไม่สม่ำเสมอ มีปฏิกริยารุนแรง และอดทนต่อความคับข้องใจได้น้อย เด็กเลี้ยงยากเป็นเด็กที่ต้องการการเลี้ยงดูด้วยความอดทน ใจเย็น และสม่ำเสมอเป็นอย่างมาก

1.5.3) เด็ก “ปรับตัวช้า” จะมีลักษณะคล้ายกับเด็กเลี้ยงยาก แต่แตกต่างกันตรงที่เด็กปรับตัวช้ามีความรุนแรงในการตอบสนองต่ำกว่า และต้องใช้เวลานานการปรับตัวเข้ากับสิ่งใหม่ๆ เช่น สถานที่ เพื่อน อาหาร หรือของเล่นใหม่ๆ เด็กปรับตัวช้า เป็นเด็กที่ต้องการการเลี้ยงดูหรือฝึกหัดที่อดทน ใจเย็น และให้เวลาแก่เด็กในการปรับตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป

พื้นอารมณ์เป็นสิ่งที่ติดตัวเด็กมาตั้งแต่เกิด และมักมีลักษณะคล้ายพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่ง ซึ่งสามารถสังเกตพื้นอารมณ์ของเด็กได้ตั้งแต่ขวบปีแรก ยิ่งเด็กโตขึ้นก็จะเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามแม้พื้นอารมณ์จะเป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดก็ตาม แต่ก็สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้ดีขึ้นได้ โดยวิธีการเลี้ยงดูที่เหมาะสม

1.6) ปัญหาทางอารมณ์ อารมณ์ที่ไม่ดีในเด็ก เช่น อารมณ์ วิตกกังวล อารมณ์เศร้า รวมทั้งปัญหาด้านอื่นๆ เช่น รู้สึกว่าไม่มีใครรัก รู้สึกไม่มั่นคงในชีวิต ฯลฯ

เหล่านี้จะทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมซึ่งลบออกมา เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว ชอบทะเลาะ ดื้อ ไม่เชื่อฟัง และอาจมีการเรียกร้องความสนใจแบบต่างๆ เช่น โทก และเกเร เป็นต้น ดังนั้น ในเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมและขาดระเบียบวินัย สิ่งที่สำคัญก็คือ ต้องหาว่ามีสาเหตุมาจาก ปัญหาทางอารมณ์ของเด็กหรือไม่ ปัญหาทางอารมณ์ในเด็กส่วนใหญ่มักเกิดจากครอบครัว เช่น พ่อแม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน ครอบครัวแตกแยก พ่อแม่หย่าร้างหรือแยกทางกัน หรือเด็กไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ หากสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้แล้ว เด็กมักจะมีพฤติกรรมดีขึ้นและสามารถฝึก ระเบียบวินัยได้ง่ายขึ้น

2) ตัวพ่อแม่

2.1) ทักษะคิดของพ่อแม่ หากพ่อแม่คิดว่าการสร้างวินัยในตนเอง ให้กับเด็กเป็นเรื่องที่ไม่สำคัญ หรือเด็กจะดีเอง จะเรียนรู้ได้เองโดยไม่จำเป็นต้องสอนอย่างจริงจัง ทักษะคิดแบบนี้ทำให้เด็กคิดว่าวินัยในตนเองเป็นสิ่งที่ไม่สำคัญ และไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามก็ได้ เด็กแบบนี้จะเติบโตขึ้นมาแบบขาดวินัยและจะมีปัญหาพฤติกรรมในที่สุด

2.2) ความตั้งใจจริงของพ่อแม่ พ่อแม่หลายท่านทราบว่าวินัย ในตนเองเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นต้องสร้างให้แก่เด็ก แต่พ่อแม่ก็ไม่ได้ทำอะไรอย่างจริงจัง อาจเป็นเพราะกำลังยุ่งอยู่กับอาชีพการงาน หากมีเวลาก็สอน ไม่มีเวลาก็ไม่สอน และไม่ได้ พยายามทำการสร้างวินัยอย่างมีแบบแผน การขาดความตั้งใจจริงนี้ ทำให้การฝึกวินัยเป็นไป อย่างไม่มีประสิทธิภาพ

2.3) วินัยในตัวพ่อแม่ บ่อยครั้งที่พ่อแม่เองเป็นคนที่ไม่มีความวินัย เพราะไม่ได้ถูกฝึกวินัยมาตั้งแต่เด็ก เมื่อมีลูกก็แสดงนิสัยที่ไร้วินัยให้ลูกเห็น เช่น วางของไม่เป็นที่เป็นทาง เป็นคนไม่ตรงต่อเวลา เป็นต้น การที่พ่อแม่ขาดวินัยในตนเองทำให้ลูกเติบโตมาอย่าง ขาดวินัยด้วย เพราะเด็กๆ มักจะเลียนแบบพ่อแม่

2.4) อารมณ์ของพ่อแม่ พฤติกรรมในเด็กมักเกี่ยวข้องกับ อารมณ์ของพ่อแม่ โดยพ่อแม่ที่มีอารมณ์เศร้าและหงุดหงิดง่ายมักจะมีปฏิกิริยาต่อเด็กรุนแรงกว่า ที่ควร เมื่อเด็กทำผิด ความหงุดหงิดของพ่อแม่และการลงโทษที่รุนแรง อาจเป็นตัวกระตุ้นให้เด็ก โกรธและมีพฤติกรรมก้าวร้าวขึ้นมา

3) ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็ก

ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็กเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการสร้าง วินัย หากความสัมพันธ์ระหว่างกันไม่ดี เด็กก็จะต่อต้านกฎระเบียบที่พ่อแม่ตั้งขึ้น และจะมี ปฏิกิริยาเมื่อพ่อแม่พยายามสั่งสอนหรือลงโทษเพื่อควบคุมให้เขาอยู่ในวินัย และบ่อยครั้งที่เด็กจะ เข้าใจความประสงค์ของพ่อแม่ผิดๆ เช่น คิดว่าที่พ่อแม่ตั้งกฎมากก็เพื่อเป็นเผด็จการ ที่พ่อแม่คอย สอดส่องดูเขาก็เพื่อจับผิด หรือที่พ่อแม่ตีเขาก็เพื่อทำให้เขาเจ็บและเพื่อแก้แค้นที่เขาทำผิด เป็นต้น

แต่ถ้าหากความสัมพันธ์ของพ่อแม่กับเด็กเป็นไปด้วยดี เด็กจะยอมรับและนับถือในตัวพ่อแม่ เมื่อพูดเด็กจะฟัง เมื่อพ่อแม่ตั้งกฎระเบียบขึ้นก็จะพยายามปฏิบัติตาม ถึงแม้ว่ากฎระเบียบนั้นจะยากสำหรับเด็กก็ตาม และเมื่อถูกลงโทษเด็กจะไม่โกรธพ่อแม่ ทั้งนี้เพราะเด็กรู้ว่าพ่อแม่ปรารถนาดีต่อเขา

จากปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การที่เด็กจะมีหรือไม่มีวินัยในตนเองเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายอย่าง ดังนั้น การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก พ่อแม่ผู้ปกครองจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยทุกอย่าง และแก้ไขปัจจัยเหล่านั้นพร้อมกันไปด้วย มิใช่กระทำตามความรู้สึกหรือความต้องการของพ่อแม่เท่านั้น

2.3 พฤติกรรมการแสดงออกถึงความไม่มีวินัยในตนเองของเด็ก

ความมีวินัยในตนเองของเด็ก สามารถสังเกตเห็นได้จากพฤติกรรมแสดงออกของเด็กที่แสดงออกในภาวะการณ์ที่ต้องมีการแข่งขัน รีบเร่ง หรือต้องตัดสินใจ เด็กจะแสดงความรู้สึกที่แท้จริงออกมาให้เห็นได้ว่ามีวินัยหรือไม่ การที่เด็กเป็นเด็กเลี้ยงง่ายหรือเลี้ยงยากไม่สามารถบอกความมีวินัยของเด็กได้ เพราะวินัยเป็นนิสัยส่วนบุคคลที่ถูกวางรูปแบบมาจากการเลี้ยงดูทั้งแบบตั้งใจและไม่ตั้งใจ ซึ่งผู้ปกครองสามารถสังเกตได้จากการแสดงออกของเด็ก (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2546) ดังนี้

1) พฤติกรรมในการพูด เด็กที่ไม่มีวินัยจะชอบพูดแทรกขณะที่ผู้ใหญ่คุยกัน โดยไม่สนใจว่าพ่อแม่จะพูดอยู่กับใคร หรือชอบพูดดงรบกวนการสนทนาของผู้ใหญ่ หรือพูดแทรกโดยใช้คำพูดไม่ไพเราะ และไม่เหมาะสมกับเหตุการณ์อย่างตั้งใจ

2) พฤติกรรมการขาดความสนใจในสิ่งต่างๆ เด็กที่ขาดวินัยบางคนแสดงออกอย่างชัดเจนว่าขาดความสนใจบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ผู้ใหญ่กำลังพูดกับตนอยู่ แทนที่เด็กจะพูดด้วยกลับมองไปทางอื่น หรือถ้าเล่นกับเพื่อนก็นำเอาของเล่นอย่างอื่นมาเล่น ในขณะที่กลุ่มกำลังเล่นอยู่กับของเล่นอีกอย่างหนึ่ง (ยกเว้นเด็กอายุ 3 ขวบ ถือเป็นพัฒนาการตามปกติ) เด็กบางคนอาจเดินแยกจากกลุ่มไปทำอย่างอื่นอย่างไร้ความหมาย

3) พฤติกรรมเรียกร้องความสนใจ เช่น ตะโกนเรียกพ่อแม่ขณะที่ผู้ใหญ่กำลังพูดอยู่กับอีกบุคคลหนึ่ง เด็กบางคนถ้าพ่อแม่กำลังอุ้มอยู่อาจใช้มือผลักหน้าผู้ใหญ่ให้หันมาสนใจตน หรือลากดึงผู้ใหญ่ให้หันมาสนใจตน

4) พฤติกรรมซ้โกง ในเด็กเล็กมากจะสังเกตการชอบโกงของเด็กได้ยาก แต่เด็กอายุ 5-6 ปี พอสังเกตเห็นได้ว่าเด็กมีนิสัยชอบโกงบ้าง โกงหีบ้าง หรืออาจจะเรียกว่าโกง เช่น ถ้าเล่นแพ้หรืออยากเลิกเล่นก็ล้มกระดานหรือทำลายเกม เป็นต้น

5) พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นพฤติกรรมที่พบมาก ลักษณะการแสดงออกมักเป็นการแสดงความไม่พอใจ ถ้าพ่อแม่ไม่ทำตาม อาจทุบตีพ่อแม่หรืออาจพยายามดึงพ่อแม่ไปในทางที่ตนต้องการ แสดงอารมณ์หงุดหงิด ซึ่งเป็นการก้าวร้าวที่เอาแต่ใจตนเอง

6) พฤติกรรมชอบทำท่าย พฤติกรรมชนิดนี้เป็นพฤติกรรมที่ไม่ชอบทำตามระเบียบ เด็กที่มีลักษณะเช่นนี้เมื่อโตขึ้นจะเป็นผู้ที่ขาดวินัยและขาดความรับผิดชอบต่อระเบียบปฏิบัติจนติดเป็นนิสัย

พฤติกรรมดังกล่าวข้างต้น ถือเป็นสัญญาณการแสดงออกของเด็กที่แสดงถึงการขาดวินัยในตนเอง ดังนั้นพ่อแม่จึงควรสังเกตพฤติกรรมของเด็กว่าขาดวินัยในตนเองหรือไม่ และควรริบหาวิธีแก้ไขให้เร็วที่สุด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมขาดวินัยในตนเองเหล่านั้นติดตัวเด็กไปจนโต

2.4 การส่งเสริมวินัยในตนเองให้แก่เด็ก

การส่งเสริมวินัยในตนเองให้แก่เด็กนั้นถือเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเด็กไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง บุคคลในบ้าน และครู จำเป็นต้องส่งเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเองทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ซึ่งมีผู้ที่เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2537) ได้เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองให้กับเด็ก ดังนี้

- 1) สร้างบรรยากาศที่มีการผ่อนคลาย
- 2) ให้โอกาสเด็กริเริ่มทำกิจกรรมอย่างอิสระ
- 3) สนับสนุนให้เด็กมีโอกาสคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล
- 4) เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลง
- 5) แสดงความชื่นชมเมื่อเด็กปฏิบัติตามข้อตกลง ให้กำลังใจ และช่วยเด็กถ้ายังไม่สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงได้

6) ทบทวนสิ่งที่เด็กได้กระทำด้วยการถามหรือการชมเชย

Dinkmeyer, McKay และ Dinkmeyer (1989) กล่าวถึง วิธีการที่มีประสิทธิภาพในการสร้างวินัยให้แก่เด็ก ดังนี้

- 1) หันเหความสนใจของเด็กเพื่อหยุดการกระทำที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่เด็กอย่างทันทีทันใด
- 2) เพิกเฉยต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กในจังหวะที่เหมาะสม

- 3) จัดระเบียบในสิ่งแวดล้อม ทั้งวัตถุสิ่งของต่างๆ พร้อมทั้งการเตรียมพื้นที่เพื่อให้เด็กสามารถควบคุมตนเองได้
- 4) ควบคุมสถานการณ์ไม่ใช่ควบคุมเด็ก ด้วยการจัดโครงสร้างของสิ่งแวดล้อม หรือจำกัดตัวเลือกของเด็ก
- 5) ให้เด็กได้เป็นผู้ตัดสินใจเลือก และทราบผลลัพธ์ที่ตามมาของการกระทำต่างๆ ของเด็ก
- 6) ให้เด็กได้จัดการกับปัญหาต่างๆ ด้วยตนเองอย่างเหมาะสมกับวัย
- 7) ผู้ใหญ่ต้องมีความมั่นคง และสม่ำเสมอในการจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ
- 8) สังเกตพฤติกรรมด้านดีของเด็ก และตอบสนองพฤติกรรมนั้นๆ อย่างเหมาะสม
- 9) อาจใช้วิธีแยกให้เด็กอยู่ตามลำพัง ในการจัดการเมื่อเด็กมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม แต่ควรใช้เป็นวิธีสุดท้ายเมื่อใช้วิธีอื่นไม่ได้ผลจริงๆ เท่านั้น

จากการส่งเสริมวินัยในตนเองให้แก่เด็กที่ได้กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การส่งเสริมให้เด็กเกิดวินัยในตนเองควรใช้วิธีจูงใจมากกว่าการบังคับ ควรเกิดจากความรัก ความอบอุ่น การใช้เหตุผล และควรกระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป มีความสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย หรือให้เกิดความเคยชิน มีการชมเชยและให้กำลังใจเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่ดี

2.5 หลักการในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก

การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กจำเป็นต้องมีหลักการในการสร้าง ซึ่งเด็กในแต่ละวัยจะมีหลักในการสร้างวินัยในตนเองที่แตกต่างกัน ในเด็กวัยอนุบาลมีผู้เสนอแนะหลักการไว้ดังนี้ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542) กล่าวถึง หลักการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ดังนี้

- 1) มีเจตคติที่ดีกับเด็ก การสร้างวินัยต้องค่อยเป็นค่อยไป ใส่ใจและพยายามสร้างวินัยด้วยการใช้สัมพันธภาพที่ดีกับเด็ก ให้คำแนะนำชี้แจงถึงการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง ฝึกเด็กให้รู้จักการบังคับตนเองอย่างมีเหตุผล ให้กำลังใจและชมเชยเมื่อเด็กทำถูกต้อง ใช้วิธีการจูงใจให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากกว่าการบังคับ โดยคำนึงถึงความรู้สึก จิตใจ และความสามารถของเด็กในการพัฒนาตามระดับอายุ การสอนวินัยเด็กด้วยความรักและให้สิ่งที่ดีที่สุดกับเด็ก จะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีกับการมีวินัย
- 2) ให้อิสระแก่เด็กในการมีความคิดเป็นของตนเอง ด้วยการให้คำแนะนำปรึกษา เมื่อเด็กเล่นกับเพื่อนหรือมีปัญหาในการเล่น เด็กควรได้รู้ว่าทำไมต้องมีวินัย พฤติกรรมใดที่ยอมรับได้และพฤติกรรมใดที่ผิด และเมื่อผิดแล้วต้องแก้ไข เพราะหากเกิดซ้ำแล้วไปแก้ไขจะทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ

3) สร้างให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยการติดตามให้ข้อมูลย้อนกลับ ชี้แนะ ไม่ตำหนิหรือว่ากล่าวให้เด็กเสียใจ ไม่เปรียบเทียบเด็กกับผู้อื่นให้เด็กรู้สึกว่าเป็นปมด้อย แต่ประเมินให้เด็กเห็นถึงการพัฒนาพฤติกรรมของตนเองและสิ่ง ที่ควรแก้ไข

4) ให้การยกย่องชมเชยในทันทีที่เด็กกระทำหรือประพฤติดี อย่าพูดถึง สิ่งที่ไกลตัวเด็กจะไม่เข้าใจ เช่น ทำดีไปเถอะโตขึ้นแล้วจะดีเอง หรือใช้คำยาก เช่น เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และในขณะที่สร้างวินัยให้กับเด็กนั้น เด็กอาจจะดื้อรั้น เอาแต่ใจตนเองบ้าง ต้องให้อภัยและเข้าใจเด็ก

5) การฝึกวินัยต้องสม่ำเสมอ เราไม่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กได้ ในทันทีทันใด ต้องฝึกซ้ำบ่อยๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กซึมซับไปเป็นนิสัย เมื่อทำผิดต้องลงโทษทันทีเพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง ถ้าเด็กทำดีต้องชมเชย

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2541) ได้กล่าวถึง หลักปฏิบัติ 4 ประการ ในการสร้างให้เด็กมีวินัยในตนเอง ดังนี้

1) มีชีวิตประจำวันที่มีแบบแผนชัดเจน เช่น ตื่นเวลากี่โมง รับประทานอาหารกลางวัน และเย็นเวลากี่โมง

2) มีความสม่ำเสมอ ชีวิตประจำวันที่มีแบบแผนจะต้องมีความสม่ำเสมอ ควบคู่ไปด้วย การทำสิ่งใดซ้ำๆ สม่ำเสมอ ทำเป็นประจำก็จะกลายเป็นนิสัยที่ดีที่สุด

3) มีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน ผู้ที่มีวินัยทุกคนจะเคารพในกฎและปฏิบัติตัวตามกฎ

4) มีความมั่นคง ผู้ปกครองที่มีความมั่นคงทางจิตใจ และมั่นคงต่อกฎเกณฑ์จะทำให้เด็กเป็นคนที่มีวินัย และสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กไม่มีวินัยมักเกิดจากความไม่มั่นคงทางอารมณ์ของผู้ใหญ่

อรวรรณ ชมชัยยา (2538) ได้กล่าวถึง หลักในการฝึกวินัยให้กับเด็กที่พ่อแม่ และผู้ใหญ่จะต้องปฏิบัติตาม มีดังนี้

1) การปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย เพราะเด็กเรียนรู้การควบคุมตนเองจากผู้ใหญ่ที่เสมอต้นเสมอปลาย คือ มีความอดทน สามารถควบคุมไม่ให้โมโหร้ายเกินขอบเขต รวมทั้งความสม่ำเสมอในการกำหนดกฎเกณฑ์ และขอบเขตการแสดงพฤติกรรม

2) การสื่อความหมายกับเด็กให้กระจ่าง โดยเน้นการสื่อความหมายให้สอดคล้องกับการกระทำ คำสั่งที่เกี่ยวกับเรื่องจริงจึงควรแสดงน้ำเสียงและสีหน้าจริงจังตามไปด้วย นอกจากนี้เด็กเล็กมักต้องการให้ผู้ใหญ่อธิบายสิ่งต่างๆ ให้เข้าใจอย่างชัดเจน โดยยกตัวอย่างประกอบคำอธิบายให้ง่ายและเป็นรูปธรรม

3) การทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก พ่อแม่หรือผู้ใหญ่จำนวนมากมักตัดสินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กเพียงผิวเผิน ไม่ทำการศึกษาถึงสาเหตุที่แท้จริง จึงทำให้เกิดความเข้าใจที่ผิดพลาดต่อพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกซึ่งนำไปสู่การสะสมปัญหาที่ยากต่อการแก้ไขต่อไป

4) การจับตาดูเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ พ่อแม่และผู้ใหญ่มากมายจะเล็งพฤติกรรมที่ดีของเด็ก แต่กลับไปสนใจพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และควบคุมพฤติกรรมนั้นจึงดูประหนึ่งเป็นการจับผิด เพราะสนใจแต่พฤติกรรมทางลบ ดังนั้น การสนใจพฤติกรรมทางบวกแล้วชมเชย จะเป็นการเสริมแรงที่ดี ซึ่งเป็นวิธีฝึกวินัยเด็กด้วยความรักอย่างแท้จริง

5) การยึดหลักปลอดภัยไว้ก่อน ธรรมชาติของเด็กที่มีความอยากรู้อยากเห็น ชอบค้นหาสิ่งต่างๆ บางครั้งอาจเกิดอันตรายต่อเด็กได้ ดังนั้น พ่อแม่และผู้ใหญ่จะต้องทำหน้าที่ป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นตั้งแต่แรก ด้วยการจัดสิ่งของให้อยู่ในสภาพที่ไม่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุหรือความไม่ปลอดภัย

6) การตั้งกฎเกณฑ์ที่เข้าใจง่ายและไม่ซับซ้อนเกินไป มนุษย์โดยทั่วไปไม่ชอบกฎเกณฑ์ที่ยุ่มหยิมมากจนเกินไป โดยเฉพาะเด็กๆ ซึ่งจะต้องใช้กฎเกณฑ์ง่ายๆ ด้วยคำพูดสั้นๆ ไม่กี่คำ การใช้กฎเกณฑ์กับเด็ก ควรบอกให้เด็กรู้ว่าอะไรที่ห้ามทำ และอะไรที่ไม่ห้ามทำ

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2548) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กว่า ควรคำนึงถึงพัฒนาการของเด็ก ทำแบบค่อยเป็นค่อยไป ให้แรงเสริมเชิงบวกเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีความเสมอต้นเสมอปลาย พ่อแม่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก และบุคคลในบ้านควรปฏิบัติต่อเด็กให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

จากหลักการในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กที่ได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ควรคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย มีความสม่ำเสมอและกระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่ควรเร่งรัดหรือบังคับเด็ก ควรให้แรงเสริมเชิงบวกทุกครั้งเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่มีวินัยในตนเอง ผู้ปกครองควรมีความมั่นคงทางอารมณ์และพฤติกรรมในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก และบุคคลในบ้านต้องปฏิบัติต่อเด็กให้สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก

2.6 บทบาทของพ่อแม่ในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก

พ่อแม่เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก การสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับศักยภาพของพ่อแม่เป็นสำคัญ เนื่องจากพ่อแม่เป็นบุคคลที่เด็กมีโอกาสอยู่ใกล้ชิดด้วยมากที่สุด ทั้งนี้ บทบาทของพ่อแม่ในการ

สร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กสรุปได้ 4 ด้าน คือ การเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก การปกครองเด็ก และการจัดสภาพแวดล้อม

2.6.1 การเป็นแบบอย่างที่ดี

ตัวแบบมีความสำคัญต่อการเรียนรู้มาก เด็กสามารถซึมซับพฤติกรรมต้นแบบมาเป็นของตัวเอง ดังนั้น ผู้ปกครองสามารถปลูกฝังระเบียบวินัยได้โดยปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กเห็น และควรแสดงตนเป็นผู้เคารพกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดด้วย (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542)

นางพางา ลิ้มสุวรรณ (2545) กล่าวว่า การเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างเดียว นั้นไม่พอ พ่อแม่จะต้องเป็นแบบอย่างที่มีประสิทธิภาพด้วย นั่นคือ การช่วยให้เด็กจดจำและปฏิบัติตามแบบอย่างนั้นด้วย ซึ่งหลักการในการเป็นแบบอย่างอย่างมีประสิทธิภาพ คือ

1) เป็นแบบอย่างให้เด็กเห็นซ้ำๆ บ่อยๆ ความถี่ของการเห็นแบบอย่างจากพ่อแม่เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะแบบอย่างที่ได้เห็นซ้ำๆ บ่อยๆ จะเกิดเป็นความทรงจำระยะยาว ซึ่งจะคงอยู่นานเป็นปี หรือตลอดชีวิต หากเด็กเห็นแบบอย่างเพียงชั่วครั้งชั่วคราว ก็จะเป็นเพียงความทรงจำระยะสั้นเท่านั้น

2) เป็นแบบอย่างในระยะเวลาที่นานพอ นิสัยของคนเราเป็นสิ่งที่ค่อนข้างฝังลึก การปรับเปลี่ยนนิสัยใหม่เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา ดังนั้นพ่อแม่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กเห็นเป็นเวลานานพอสมควร ไม่ใช่เพียงช่วงสั้นๆ เท่านั้น เช่น หากต้องการฝึกเด็กเรื่องการตรงต่อเวลา พ่อแม่จะต้องตรงต่อเวลาทุกครั้ง โดยอาจใช้ระยะเวลาานเป็นเดือน ไม่ใช่ตรงต่อเวลาเพียง 1-2 สัปดาห์เท่านั้น

3) เป็นแบบอย่างที่คงเส้นคงวา การเป็นแบบอย่างที่ไม่คงเส้นคงวาจะทำให้เด็กเกิดความสับสนไม่รู้ว่าควรยึดถือสิ่งใดกันแน่

4) เป็นแบบอย่างเหมือนกันทั้งพ่อและแม่ เพราะถ้าหากพ่อทำอย่างหนึ่ง แต่แม่ทำอีกอย่างหนึ่ง เด็กจะสับสนไม่รู้ว่าควรจะทำตามแบบใครกันแน่ และสุดท้ายเด็กจะเลือกทำตามแบบอย่างที่ย่างและตนพอใจเท่านั้น

2.6.2 การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก

วินัยในตนเองจะเกิดขึ้นกับเด็กแต่ละคนได้นั้น มักจะเริ่มต้นจากความรักและความผูกพันที่เด็กมีต่อพ่อแม่ ดังนั้นพ่อแม่ควรจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตนเองกับเด็ก โดยมีหลักการในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2548) ดังนี้

1) แสดงความรักต่อเด็ก วิธีการแสดงความรัก เช่น กอด หอมแก้ม ลูกศิระชะ บอกรัก รวมทั้งการชมเชยเมื่อเด็กทำดี สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำให้เด็กมี

ความสุข และก่อให้เกิดความรู้สึกมั่นคงทางจิตใจ และรับรู้ได้ว่าพ่อแม่รักเขาอย่างแท้จริง เด็กจะรู้สึกว่าคุณเป็นที่รักของพ่อแม่

2) แสดงความสนใจเด็ก วิธีการแสดงความสนใจเด็ก เช่น การทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเด็ก การนั่งคุยกัน การออกกำลังกาย หรืออ่านหนังสือร่วมกัน เป็นต้น เพราะการได้ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันนั้นจะทำให้เด็กรู้สึกคุ้นเคยและใกล้ชิดกับพ่อแม่มากขึ้น

3) มีเวลาให้กับเด็ก การใช้เวลาอย่างมีคุณค่ากับเด็กเป็นสิ่งจำเป็นมาก พ่อแม่ควรมีเวลาอยู่ร่วมกับเด็กเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ เป็นเวลาพิเศษที่พ่อแม่จะพูดคุยในเรื่องที่เด็กสนใจ หรือทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ช่วงเวลานี้ควรมีอย่างสม่ำเสมอ แม้ว่าพ่อแม่จะมีงานยุ่งมากหรือเหน็ดเหนื่อยมากก็ตาม เพราะเวลาในช่วงนี้ถือเป็นพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อแม่กับเด็ก

4) ยอมรับนับถือในตัวเด็ก วิธีการแสดงการยอมรับนับถือในตัวเด็ก เช่น พยายามเข้าใจความรู้สึกและการกระทำของเด็ก ให้โอกาสเด็กได้แสดงความคิดเห็น และลองทำตามความคิดเห็นของเด็กบ้างถ้าหากเป็นไปได้ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กเชื่อฟังกฎระเบียบของพ่อแม่ได้ง่ายขึ้น เพราะเด็กจะรู้สึกว่าไม่ได้ถูกบีบบังคับให้ทำ ถ้าหากมีข้อโต้แย้งใดๆ เขาสสามารถพูดกับพ่อแม่ได้

2.6.3 การปกครองเด็ก

บทบาทของพ่อแม่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ “ต้องปกครองลูกตัวเองให้ได้” เนื่องจากในปัจจุบันมีพ่อแม่จำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถปกครองเด็กได้เลย ปล่อยให้เด็กข่มขู่ต่างๆ นานา เช่น ถ้าไม่ซื้อของเล่นให้จะไม่ยอมไปโรงเรียน หรือจะไม่ยอมทานข้าว เป็นต้น (นิคม วรราชู, 2542)

ดังนั้น เด็กจะต้องรู้ว่า นอกจากพ่อแม่จะเป็นผู้โอบอุ้มเลี้ยงดูและให้ความรักแล้ว ยังเป็นผู้มีอำนาจในการควบคุมดูแล และออกคำสั่ง และเป็นบุคคลที่เด็กจะต้องเคารพยำเกรงและเชื่อฟังด้วย พ่อแม่มีสิทธิและอำนาจในการออกคำสั่งและควบคุมเด็กให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง ถ้าหากพ่อแม่ไม่ตระหนักถึงสิทธิอำนาจนั้น และใช้มันไม่ถูกต้อง เด็กก็จะไม่ตระหนักว่าเขาจะต้องเชื่อฟังพ่อแม่เช่นเดียวกัน ซึ่งสาเหตุที่พ่อแม่ไม่ยอมใช้อำนาจปกครองเด็ก (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2548)มีดังนี้

1) พ่อแม่คิดว่าเด็กอายุน้อย ยังไม่จำเป็นต้องอบรมสั่งสอนอย่างจริงจัง หรือคิดว่าเด็กยังไม่เข้าใจและปฏิบัติตามไม่ได้

2) พ่อแม่คิดว่า การเป็นพ่อแม่ที่ดี หมายถึง การเลี้ยงเด็กให้มีความสุขตลอดเวลา และไม่ต้องให้เด็กเผชิญกับความทุกข์หรือความคับข้องใจใดๆ ทั้งสิ้น พ่อแม่จึงไม่กล้าขัดใจเด็ก เพราะกลัวว่าถ้าหากขัดใจจะทำให้เด็กเกิดความทุกข์

3) พ่อแม่กลัวว่าการใช้อำนาจปกครอง จะทำให้เด็กไม่เป็นตัวของตัวเอง ขาดจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์

2.6.4 การจัดสภาพแวดล้อม

การปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ถือเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์อย่างมากในการช่วยให้เด็กสามารถควบคุมตนเองได้ ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมนี้ยังเป็นการป้องกันปัญหาที่ยากที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ด้วย

การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีควรเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการสร้างพฤติกรรมที่ดีของเด็ก ซึ่งพ่อแม่มีบทบาทในการจัดสภาพแวดล้อมในบ้านที่ช่วยเอื้อต่อการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก (นิดดา หงส์วิวัฒน์, 2541) ดังนี้

- 1) จัดสภาพแวดล้อมให้มีความเป็นระเบียบและเรียบร้อย โดยการจัดวางสิ่งของให้เป็นที่เป็นทาง และจัดบ้านให้สะอาดไม่เลอะเทอะสกปรก
- 2) จัดสถานที่ให้กับเด็กในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัว เพื่อเพิ่มความสามารถของเด็กในการทำกิจวัตรประจำวันด้วยตนเองให้ประสบความสำเร็จได้
- 3) จัดมุมสงบไว้สำหรับการทำกิจกรรมที่เด็กสนใจ หรือกิจกรรมส่วนตัวของเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การใช้เวลาว่างด้วยตัวคนเดียวให้เกิดประโยชน์ อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างสมาธิให้แก่เด็กอีกด้วย
- 4) ปรับแต่งสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้มีความเหมาะสม ดังนี้
 - จัดเก็บสิ่งของที่แตกหักง่าย มีราคาแพง หรือเป็นอันตรายต่อเด็กให้พ้นมือเด็ก
 - จัดวางของเล่นที่เด็กเล่นบ่อยๆ ไว้ในที่ที่เด็กสามารถหยิบถึง เพื่อให้เด็กสามารถหยิบได้เองโดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือจากพ่อแม่
 - จัดเก็บของเล่นที่ต้องมีการแนะนำหรือความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ไว้ในเวลาที่พ่อแม่ว่าง

2.7 เทคนิคที่ใช้การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก

ในการสร้างวินัยให้แก่เด็กนั้น ไม่สามารถกำหนดเทคนิคหรือวิธีการที่แน่นอนได้ พ่อแม่จะเลือกใช้วิธีใดขึ้นอยู่กับตัวเด็ก อายุ บุคลิกภาพ สติปัญญา และความสามารถในการรับรู้ของเด็ก นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับว่า พ่อแม่ต้องการสร้างวินัยในเรื่องอะไร และสถานการณ์ที่ใช้ในการสร้างเป็นแบบไหน ดังนั้นพ่อแม่จึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีต่าง ๆ ที่ใช้ในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก เพื่อนำเทคนิคต่าง ๆ เหล่านี้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ให้มากที่สุด ซึ่งมีผู้เสนอแนะเทคนิคที่ใช้ในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ดังนี้

กรรณิการ์ ลิมพะสุต (2549) ได้กล่าวว่า สิ่งที่พ่อแม่ควรนำมาใช้ในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก คือ

- 1) การให้เหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ ไม่เอาชนะ มีอารมณ์มั่นคงหนักแน่น
- 2) การให้รางวัล เพื่อสร้างแรงเสริมในพฤติกรรมที่พึงประสงค์เมื่อเด็กทำดี
- 3) การลงโทษ แม้ไม่ใช่เป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญห

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ แต่อาจเป็นวิธีสุดท้ายเมื่อวิธีอื่นๆ ใช้ไม่ได้ผลแล้ว

นงพงา ลิ่มสุวรรณ (2545) ได้กล่าวถึงเทคนิควิธีที่ใช้ในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก มีดังนี้

- 1) การให้เหตุผล เป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะทำให้เด็กยอมทำตาม โดยอธิบายให้เด็กเข้าใจว่าเพราะอะไรจึงต้องทำหรือไม่ควรทำอย่างนั้น และการอธิบายเหตุผลกับเด็กต้องสั้น กระชับ เข้าใจง่าย และตรงไปตรงมาที่สุด

- 2) การใช้ทำที่หนักแน่นและเอาจริง พ่อแม่อาจใช้วิธีนี้เมื่อการให้เหตุผลไม่ได้ผล พ่อแม่ทั่วไปมักลืมนี่แต่จะใช้วิธีพูดซ้ำๆ หลายๆ ครั้ง

- 3) การใช้สิ่งทดแทน การห้ามเด็กไม่ให้ทำอะไรสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พ่อแม่ควรมีสิ่งทดแทนมาให้เด็กทำแทน ซึ่งเป็นการสอนให้เด็กรู้จักหาทางออกหรือสอนให้รู้จักแก้ไขปัญหาไปในตัว

- 4) การให้รางวัล คือ การเน้นพฤติกรรมที่เป็นบวกของเด็ก พ่อแม่ต้องพิจารณาในการให้รางวัลอย่างเหมาะสม อย่าให้พร่ำเพรื่อ โดยเฉพาะการให้รางวัลที่เป็นสิ่งของ แต่คำชมควรให้ได้สม่ำเสมอเพียงแต่อย่าให้เกินจริง

- 5) การลงโทษ ต้องทำให้เด็กรู้ว่าเป็นผลมากจากการกระทำของเขา เขามีสิทธิเลือกที่จะไม่ถูกลงโทษ เพียงแต่เขาไม่ทำในสิ่งที่ผิดเท่านั้น การลงโทษควรทำอย่างมีเหตุผล พ่อแม่ต้องไม่ลงโทษด้วยอารมณ์ที่รุนแรงเกินกว่าความผิดที่เด็กทำ วิธีลงโทษอาจทำได้ตั้งแต่บ่อย ๆ ไปจนกระทั่งมาก คือ

- 5.1) การคาดโทษ เป็นการเตือนล่วงหน้าว่าถ้าทำผิดอีกโดยเจตนาจะมีการลงโทษตามมาในครั้งต่อไป

- 5.2) การดูว่า เป็นการตำหนิให้เด็กรู้ว่าได้ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เป็นการแสดงการไม่ยอมรับในการกระทำของเด็ก เด็กต้องรู้ว่าพ่อแม่ไม่พอใจเมื่อตนทำเช่นนั้น

- 5.3) การแยกเด็กให้อยู่ตามลำพัง เป็นการลงโทษโดยการตัดเด็กออกจากสังคมชั่วคราว

- 5.4) การชดใช้และการปรับเป็นเงิน คือให้เด็กถูกหักเงินค่าขนมของตนเพื่อชดใช้ในสิ่งที่เด็กทำเสียหายไป ทั้งนี้เพื่อให้เด็กรับผิดชอบในสิ่งที่ได้กระทำลงไป

การชดเชยและการปรับจะให้ได้ผลดีต่อเมื่อต้องไม่มีญาติผู้ใหญ่คนอื่นคอยให้เงินเสริมเมื่อพ่อแม่ปรับเงิน

เบญจพร ปัญญา (2542) ได้กล่าวถึง เทคนิคที่ผู้พ่อแม่และผู้ใหญ่ควรนำไปใช้ในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก มีดังนี้

- 1) การใช้เหตุผลอย่างตรงไปตรงมา จะทำให้เด็กเข้าใจและปฏิบัติตามได้ และควรบอกเหตุผลกับเด็กง่ายๆ และสั้นๆ
- 2) การใช้ท่าทีที่หนักแน่นและจริงจัง เมื่อบอกให้เด็กทำอะไรแล้วเด็กยังไม่ยอมทำในทันที ขอผัดผ่อนไปเรื่อยๆ พ่อแม่ และผู้ใหญ่ควรออกคำสั่งด้วยท่าทีที่หนักแน่นและจริงจัง
- 3) การใช้สิ่งทดแทน ในเด็กเล็กๆ เมื่อห้ามไม่让孩子ทำอะไรสิ่งหนึ่งแล้วควรมีสิ่งอื่นให้เด็กทำทดแทน หรือเบี่ยงเบนความสนใจของเด็กไปยังกิจกรรมอื่นที่น่าสนใจกว่า
- 4) การให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึก พ่อแม่และผู้ใหญ่จะต้องเป็นผู้รับฟังที่ดี ยอมรับและเคารพในความรู้สึกของเด็ก สื่อให้เด็กรู้ว่าพ่อแม่ยังรับฟังเขาอยู่
- 5) การให้รางวัลและคำชมเชย ถ้าเด็กทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมพ่อแม่ควรชมเชยและให้รางวัลแก่เด็ก อาจพูดชมให้ความสนใจและโอบกอด บางครั้งผู้ใหญ่มักละเลยไม่ชื่นชมเมื่อเด็กพยายามแสดงพฤติกรรมที่ดี แต่ก็ไม่ควรชมเด็กพร่ำเพรื่อและเกินจริง ควรชมเชยและให้รางวัลในทันทีที่เด็กแสดงพฤติกรรมที่ดีและเหมาะสม ในการให้รางวัลแก่เด็กนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งของชิ้นใหญ่ที่มีราคาแพง โดยแรกเริ่มอาจให้รางวัลเป็นวัตถุสิ่งของ ต่อมาควรเปลี่ยนเป็นคำชมเชย และการโอบกอด แล้วจึงค่อยๆ ลดรางวัลลงจนกระทั่งเด็กเห็นคุณค่าของการแสดงพฤติกรรมที่ดีด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องได้รับรางวัลหรือสิ่งตอบแทน
- 6) การเลิกให้ความสนใจ วิธีนี้จะใช้ได้ผลดีในการลด/หยุดพฤติกรรมที่ไม่ดี เช่น เด็กร้องกรี๊ดและดื้อลงกับพื้น พ่อแม่และผู้ใหญ่ควรหยุดพฤติกรรมเด็กโดยการไม่สนใจ ไม่มอง ไม่ดูว่า และไม่แสดงอารมณ์โกรธตอบ ถ้าเด็กอยู่ในที่ที่ปลอดภัย ให้เดินออกไปนอกห้องหรือหันไปสนใจอย่างอื่นสักครู่จนกว่าเด็กจะหยุดร้อง จึงค่อยเข้ามาหาเด็กและให้ความสนใจ
- 7) การใช้เวลานอก (Time – out) วิธีนี้เป็นการหยุดพฤติกรรมที่ไม่ดีบางอย่าง ด้วยการแยกเด็กไปอยู่ในที่เงียบๆ น่านั่ง โดยตั้งเด็กออกจากสถานการณ์ หรือกิจกรรมที่เด็กสนใจ/พอใจ ไม่ให้สิทธิพิเศษ ไม่ให้รางวัล การแยกเด็กไปอยู่ตามลำพังไม่ควรนานเกิน 10 นาที โดยปกติใช้เวลา 1 นาที ต่ออายุเด็ก 1 ปี วิธีนี้จะได้ผลในเด็กอายุ 2-12 ปี จะใช้วิธีนี้ในพฤติกรรมเหล่านี้ เช่น ทำร้ายคนอื่น ขว้างปาข้าวของ เป็นต้น
- 8) การลงโทษ สามารถลดและหยุดพฤติกรรมบางอย่างได้ แต่การใช้วิธีลงโทษที่รุนแรงจะทำให้เกิดผลเสียตามมาได้ การลงโทษมีหลายวิธี เช่น การดูว่า การปรับ และการตี

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เทคนิคที่ใช้การสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กมีหลากหลายวิธี ได้แก่ การอธิบายเหตุผล การใช้คำสั่งที่หนักแน่นและจริงจัง การสร้างข้อตกลง การเบี่ยงเบนความสนใจ การเพิกเฉย การให้รางวัล การใช้เวลานอก และการลงโทษ พ่อแม่จะเลือกใช้เทคนิคใดควรพิจารณาถึงตัวเด็ก อายุ บุคลิกภาพ สติปัญญา ความสามารถในการรับรู้ของเด็ก และสถานการณ์ในขณะนั้นเป็นสำคัญ

3. การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

3.1 ความหมายของการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

มีผู้ให้ความหมายของการศึกษาสำหรับผู้ปกครองไว้ ดังนี้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542) ได้กล่าวว่า การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง หมายถึง การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการเลี้ยงดูเด็กให้ถูกต้องและมีพัฒนาการที่ดี วิธีการให้การศึกษแก่ผู้ปกครองนี้มีหลายวิธีทั้งทางตรงและทางอ้อม การจัดการศึกษาอาจกำหนดเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม ขึ้นอยู่กับผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมาย

ฉันทนา ภาคบงกช (2541) ได้กล่าวว่า การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง หมายถึง การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เป็นการทำความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดูเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการร่วมมือกันพัฒนาและป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับเด็ก โดยการใช้สื่อต่างๆ และสื่อมวลชน มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญอยู่ 2 ประการ คือ

1) เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็ก โดยอาศัยพื้นฐานความรู้และทฤษฎีเกี่ยวกับจิตวิทยาเด็ก

2) เพื่อให้สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ แก่เด็กได้อย่างถูกต้อง

Gordon (1980) ได้กล่าวว่า การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่ผู้ปกครองที่มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะเจตคติ และพฤติกรรมของการเป็นผู้ปกครองที่เกิดจากความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยด้วยการให้การศึกษที่ออกแบบมาเพื่อให้ผู้ใหญ่สามารถเป็นผู้ปกครองที่ดีขึ้น

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง หมายถึง การจัดการศึกษาที่ช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเด็ก วิธีการอบรมเลี้ยงดู แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก และสามารถนำไปปฏิบัติกับเด็กได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กให้เติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคม

3.2 ความสำคัญของการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

มีผู้ให้ความสำคัญของการศึกษาสำหรับผู้ปกครองไว้ ดังนี้

ฉันทนา ภาคบงกช (2528) กล่าวว่า การให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองจะช่วยลดปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก นอกจากนี้การให้ความรู้ผู้ปกครองยังช่วยให้ทางบ้านและโรงเรียนมีความเข้าใจตรงกันในการส่งเสริมให้เด็กพัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสม มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ทำให้เด็กไม่ต้องประสบปัญหาความขัดแย้งระหว่างครูและผู้ปกครอง

อรุณี หวดาล (2536) กล่าวว่า การให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ เจตคติและทักษะในการพัฒนาตนให้เป็นผู้ปกครองที่มีประสิทธิภาพ

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเป็นการมุ่งเน้นให้ผู้ปกครองได้มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอบรมเลี้ยงดูเด็ก และการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก รวมไปถึงการนำความรู้และความเข้าใจเหล่านั้นไปใช้ในการปฏิบัติกับเด็กเพื่อให้เกิดประโยชน์ นอกจากนี้การให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองยังช่วยให้ทางบ้านและโรงเรียนมีความเข้าใจตรงกันในการส่งเสริมให้เด็กพัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสม มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ทำให้เด็กไม่ต้องประสบปัญหาความขัดแย้งระหว่างครูและผู้ปกครอง

3.3 แนวคิดและหลักการในการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

มีผู้เสนอแนวคิดและหลักการในการดำเนินการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ดังนี้

Auerbach (1968) ได้เสนอแนวคิดเชิงทฤษฎีที่อยู่เบื้องหลังการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ดังต่อไปนี้

- 1) ผู้ปกครองสามารถเรียนรู้ได้
- 2) ผู้ปกครองมีความต้องการที่จะเรียนรู้
- 3) ผู้ปกครองเรียนรู้ได้ดีที่สุดในเรื่องที่ตนสนใจ
- 4) การเรียนรู้จะมีความหมายที่สุด ถ้าเนื้อหาสาระที่เรียนรู้นั้นเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ใกล้ตัวของผู้ปกครอง
- 5) ผู้ปกครองจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดถ้ามีอิสระที่จะตอบสนองต่อสถานการณ์ด้วยตัวเอง
- 6) การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเป็นเรื่องของการให้ประสบการณ์ทางอารมณ์มากเท่าๆ กับการให้ประสบการณ์ทางสติปัญญา
- 7) ผู้ปกครองสามารถเรียนรู้จากกันและกันได้

8) การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเป็นเรื่องของการให้พื้นฐานของประสบการณ์ใหม่แก่ผู้ปกครอง

9) ผู้ปกครองแต่ละคนเรียนรู้ตามวิธีการของตน

Berger (1995) ได้วิเคราะห์แนวคิดเชิงทฤษฎีและเชิงปรัชญาต่างๆ แล้วสรุปออกมาเป็นหลักการในการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ดังนี้

1) ผู้ปกครองมีแหล่งที่จะได้ความรู้และแนวคิด เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นอย่างดี และผู้ปกครองจะได้รับการฝึกอบรมให้ทำตามความรู้และความคิดนั้นๆ

2) ผู้ปกครองที่รักและยอมรับเด็กจะทำตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเฉพาะในเรื่องการยอมรับลูกหลานของตนเองอย่างไม่มีเงื่อนไข

3) ผู้ปกครองที่มีความรู้เรื่องพัฒนาการเด็ก สามารถเข้าใจและแปลงพฤติกรรมของเด็กออกมาในทางที่จะนำไปสู่การปฏิบัติของผู้ปกครองต่อเด็กอย่างถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

4) ผู้ปกครองที่มีความเข้าใจถึงผลของพฤติกรรมของผู้ปกครองที่มีต่อเด็ก จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองเพื่อให้บรรลุผลที่พึงประสงค์

5) ผู้ปกครองที่เป็นนักแก้ปัญหา สามารถวิเคราะห์ปัญหาของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก สามารถหาข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์และสามารถวินิจฉัย ตลอดจนประยุกต์เอาข้อมูลเหล่านั้นไปใช้แก้ปัญหาได้

6) ผู้ปกครองมีเทคนิคและทักษะที่จะจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้าน เพื่อให้เกิดการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และการดำเนินชีวิตในครอบครัวเป็นไปอย่างราบรื่นปราศจากปัญหาทั้งปวง

7) ผู้ปกครองที่มีความเชื่อมั่นโดยธรรมชาติ จะมีความรู้สึกมั่นคงและสบายใจเกี่ยวกับตนเองและมีความสามารถที่จะคิดและทำในสิ่งที่ดีที่สุดเพื่อลูกหลานของตน

Imel (1998) ได้สังเคราะห์งานเขียนของนักการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาของผู้ใหญ่ พบว่า การจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้และประสบความสำเร็จ ต้องอาศัยหลักการ ดังนี้

1) ยึดหลักประสบการณ์เป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับความต้องการของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

2) ดึงเอาประสบการณ์ของผู้เรียนมาเป็นแหล่งเรียนรู้

3) ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นหน้าที่ของการจัดการศึกษาให้กับผู้ใหญ่ เพื่อพัฒนาและสนับสนุนให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นเป็นผู้ที่กล้าคิด กล้าทำ และสามารถสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้

4) สร้างบรรยากาศที่กระตุ้นและสนับสนุนการเรียนรู้ บรรยากาศในห้องควรเต็มไปด้วยความไว้วางใจ เชื่อใจ เคารพกันและกันทั้งผู้สอนและผู้เรียน เป็นบรรยากาศส่งเสริมให้ผู้เรียนภาคภูมิใจในตนเอง

5) ส่งเสริมบรรยากาศความร่วมมือในการเรียนรู้ เช่น ปรับเปลี่ยนบทบาทความเป็นครูและผู้เรียน โดยที่ทุกคนพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

6) การเรียนรู้จากกลุ่มขนาดเล็ก จะทำให้เกิดบรรยากาศการทำงานเป็นทีมและทำงานร่วมกัน ซึ่งการทำงานร่วมกันนี้จะก่อให้เกิดการเรียนรู้จากเพื่อน จากการอภิปราย และจากการมีบทบาทต่างๆ ในกลุ่ม

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2544) ได้เสนอหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ 10 ประการ ดังนี้

- 1) ควรพิจารณาและให้ความสำคัญกับแรงจูงใจในการเรียน นั่นคือบุคคลจะเรียนรู้ได้ดีถ้าหากมีความต้องการในการเรียนสิ่งนั้นๆ
- 2) สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ต้องมีความสะดวกสบาย เหมาะสม ตลอดจนได้รับความไว้วางใจและการให้เกียรติผู้เรียน
- 3) ควรคำนึงถึงความต้องการในการเรียนของแต่ละบุคคล และรูปแบบของการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย
- 4) ต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและประสบการณ์อันมีคุณค่า
- 5) ควรได้พิจารณาถึงการดูแล และให้ความสำคัญกับเนื้อหาและกิจกรรมในการเรียนรู้
- 6) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาที่สอดคล้องกับความจริง และนำการเรียนรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา
- 7) ต้องให้การเอาใจใส่กับการมีส่วนร่วมทั้งทางด้านสติปัญญา และทางด้านร่างกายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 8) ควรจัดให้มีเวลาอย่างเพียงพอในการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ข้อมูลใหม่ๆ การฝึกทักษะใหม่ๆ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ
- 9) ให้โอกาสในการฝึกภาคปฏิบัติจนเกิดผลดีหรือนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
- 10) ให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพหรือสมรรถภาพในการเรียนรู้

จากแนวคิดและหลักการในการศึกษาสำหรับผู้ปกครองที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้ปกครองมีความต้องการที่จะเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุดในเรื่องที่ตนสนใจ อีกทั้งผู้ปกครองสามารถเรียนรู้จากกันและกันได้ จึงควรนำเอาประสบการณ์เดิมของผู้ปกครองมาเป็นแหล่งเรียนรู้ และควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด ภายใต้บรรยากาศที่

เป็นมิตร ผ่อนคลาย ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

3.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

การให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ใหญ่เน้นควรคำนึงถึงหลักในการสอนผู้ใหญ่ ซึ่งมีทฤษฎีการสอนผู้ใหญ่ 4 ประการ ที่มีความสำคัญและเป็นความเชื่อที่ได้รับการยอมรับว่าแตกต่างจากการสอนเด็ก (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2544) ดังนี้

1) การเปลี่ยนแปลงด้านมโนภาพแห่งตน (Changes in self-concept)

บุคคลเจริญเติบโตและบรรลุนิติภาวะไปสู่มโนภาพแห่งตนจากการอาศัยพึ่งพาบุคคลอื่นๆ ในวัยเด็กและนำไปสู่การเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น คาดว่าบุคคลที่บรรลุความสำเร็จในด้านมโนภาพแห่งตนในการนำตนเอง คือ ลักษณะทางจิตวิทยาของการเป็นผู้ใหญ่และสิ่งสำคัญ คือ ต้องพยายามให้ผู้ใหญ่เห็นทิศทางของตนเอง ในการเรียนการสอนมากที่สุด

2) บทบาทแห่งประสบการณ์ (The role of experience)

บุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้วได้สะสมประสบการณ์ที่กว้างขวางและประสบการณ์นั้นนับได้ว่าเป็นแหล่งที่มีคุณค่าสูงยิ่งสำหรับการเรียนรู้ และเป็นการช่วยขยายโลกทัศน์สำหรับผู้ใหญ่ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

3) ความพร้อมในการเรียน (Readiness to learn)

ความพร้อมในการเรียนรู้เป็นผลมาจากการพัฒนาทางชีวภาพและแรงกดดันทางด้านความต้องการเกี่ยวกับวิชาการ คือ การสอนผู้ใหญ่เน้น ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้หากเขาต้องการ

4) การทำให้การเรียนรู้มีความเหมาะสม (Orientation to Learning)

ผู้ใหญ่ที่เข้ามาเรียนเพราะขาดความรู้และประสบการณ์ในการแก้ปัญหา ปัจจุบันจึงมีความต้องการในการนำความรู้ไปใช้ในอนาคตอันใกล้หรือโดยเร็วที่สุด

Knowles (1981, อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2544) ได้สรุปพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ ดังนี้

1) ความต้องการและความสนใจ (Needs and Interests)

ผู้ใหญ่จะถูกชักจูงให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี ถ้าหากตรงกับความต้องการและความสนใจในประสบการณ์ที่ผ่านมา เขาก็จะเกิดความพึงพอใจ เพราะฉะนั้นควรจะมี การเริ่มต้นในสิ่งเหล่านี้้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมทั้งหลาย เพื่อให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้นั้นจะต้องคำนึงถึงสิ่งนี้ด้วยเสมอ

2) สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ (Life Situations)

การเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะได้ผลดีถ้าหากถือเอาตัวผู้ใหญ่เป็น ศูนย์กลางการเรียนการสอน ดังนั้น การจัดหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ควรจะยึดเอาสถานการณ์ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่เป็นหลักสำคัญ มีใช้ตัวเนื้อหาวิชาทั้งหลาย

3) การวิเคราะห์ประสบการณ์ (Analysis of Experience)

เนื่องจากประสบการณ์เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่ามากที่สุด สำหรับผู้ใหญ่ ดังนั้น วิธีการหลักสำหรับการศึกษาผู้ใหญ่ ก็คือ การวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ ของผู้ใหญ่แต่ละคนอย่างละเอียดว่า มีส่วนไหนของประสบการณ์ที่จะนำมาใช้ในการเรียน การสอนได้บ้าง แล้วจึงหาทางนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

4) ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเอง (Self-Directing)

ความต้องการที่อยู่ในส่วนลึกของผู้ใหญ่ก็คือ การมีความรู้สึกร ู้สึก ต้องการที่จะสามารถนำตนเองได้ เพราะฉะนั้นบทบาทของครูจึงควรอยู่ในกระบวนการสืบหาหรือ ค้นหาคำตอบร่วมกันกับผู้เรียน มากกว่าการทำหน้าที่ในการให้ความรู้โดยตรง

5) ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference)

ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในแต่ละ บุคคลเมื่อมีอายุเพิ่มมากขึ้น เพราะฉะนั้นการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่จะต้องจัดเตรียมการในด้านนี้ อย่างดีพอ เช่น รูปแบบของการเรียนการสอน เวลาที่ได้ทำการสอน สถานที่สอน และประการ สำคัญคือ ความสามารถในการเรียนรู้ในแต่ละขั้นของผู้ใหญ่ย่อมเป็นไปตามความสามารถของ ผู้ใหญ่แต่ละคน

จากทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่ได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนรู้ของผู้ ใหญ่ มีความแตกต่างจากการเรียนรู้ของเด็กเป็นอย่างมาก ดังนั้นการจัดการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ ควรคำนึงถึง ความต้องการและความสนใจ ประสบการณ์เดิม ความพร้อมในการเรียนรู้ และความแตกต่าง ระหว่างบุคคล เพื่อให้การเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

3.5 รูปแบบการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองเป็นการศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีทั้งวัย เพศ อาชีพ ประสบการณ์ ระดับความรู้ บุคลิกภาพ ฐานะเศรษฐกิจแตกต่างกัน ดังนั้น รูปแบบการจัด การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง จึงควรเป็นสิ่งที่น่าสนใจ กำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้ปกครอง ให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสเลือกเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นจะต้องมีลักษณะ ไม่น่าเบื่อหน่าย น่าสนใจ มีกิจกรรมที่หลากหลาย วันและเวลาที่จัดไม่รบกวนการประกอบอาชีพ และความรู้ที่ได้รับดังกล่าวจะต้องมีประโยชน์กับผู้ปกครองมากที่สุด

กุลยา ตันติผลลาชีวะ (2542) ได้กล่าวถึง รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง โดยจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1) การจัดการศึกษาทางตรง เป็นการให้ความรู้อย่างเป็นทางการที่ผู้ปกครองต้องเข้ามามีส่วนร่วมด้วยตนเองกับกิจกรรมที่ทางสถานศึกษาจัดขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1.1) การฝึกอบรม เป็นการให้ความรู้โดยตรงแก่ผู้ปกครองในรูปแบบการสอนเป็นชั้นเรียน ซึ่งการฝึกอบรมจะช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ในแง่ต่างๆ ได้อย่างลุ่มลึกและกว้างขวาง โดยจุดประสงค์ของการฝึกอบรมก็เพื่อให้ผู้ปกครองได้ตระหนักถึงความสำคัญของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การเข้าใจเด็ก และเป็นการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงดูและการอบรมสั่งสอนเด็ก

1.2) การประชุมผู้ปกครอง เป็นการประชุมสำหรับผู้ปกครองทั้งหมดเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มาพบปะสังสรรค์ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวเด็กระหว่างกันและกัน

1.3) การประชุมปรึกษาสำหรับผู้ปกครอง เป็นการประชุมที่ครูและผู้ปกครองจะได้แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน โดยจุดประสงค์ของการประชุมแบบนี้จะมุ่งเน้นการช่วยเด็กในด้านการเจริญเติบโต และการเรียนรู้ที่ดี

1.4) การเยี่ยมบ้าน เป็นการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองโดยใช้บ้านเป็นฐาน ซึ่งควรทำ 1-2 ครั้งต่อปี

1.5) การให้คำปรึกษา เป็นกระบวนการช่วยเหลือและให้ความรู้รายบุคคล โดยใช้พื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อให้เกิดความเข้าใจปัญหา และพัฒนาการปฏิบัติอย่างมีเหตุผล การให้คำปรึกษาเพื่อเป็นการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้ปัญหาพฤติกรรมเด็ก การป้องกันปัญหา และการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่ถูกต้อง โดยวิธีการให้คำปรึกษาจะเป็นการให้คำปรึกษาที่โรงเรียน ที่บ้าน หรือทางโทรศัพท์ก็ได้ตามความเหมาะสม

1.6) บริการห้องสมุดสำหรับผู้ปกครอง เป็นการให้ความรู้โดยให้ผู้ปกครองค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยภายในห้องสมุดจะมีการให้บริการเกี่ยวกับเอกสารสิ่งพิมพ์ และหนังสือที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็ก การเลี้ยงดู การศึกษาปฐมวัย หรือนิทานสำหรับเด็ก เป็นต้น

1.7) มุมผู้ปกครอง เป็นมุมพักผ่อนและพบปะระหว่างกัน อาจจัดไว้ในบริเวณหนึ่งบริเวณใดของโรงเรียน ควรคำนึงถึงความสะอาดสบาย สบายงาม เพื่อดึงดูดให้ผู้ปกครองเข้ามานั่งพักและรับทราบข่าวสารต่างๆ ควรจัดให้มีเอกสารที่ให้ข้อมูล

เกี่ยวกับโรงเรียน หลักการจัดการเรียนการสอน และความรู้ทั่วไปต่างๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

2) การจัดการศึกษาทางอ้อม เป็นการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองผ่านทางสื่อมวลชน ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต การให้ความรู้แบบนี้ค่อนข้างสะดวกและผู้ปกครองสามารถเลือกรับรู้ได้อย่างอิสระ เหมาะสำหรับผู้ปกครองที่ไม่ชอบมาโรงเรียนหรือไม่มีเวลามากพอ โดยสื่อสิ่งพิมพ์ที่สามารถจัดทำได้ ได้แก่ เอกสารย่อ แผ่นพับ หรือหนังสือเล่มเล็กที่บรรจุข้อความที่ผู้ปกครองสามารถหยิบอ่านได้ในขณะรอรับเด็ก

เชียรศรี วิวิธศิริ (2545) กล่าวว่า รูปแบบในการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองมีหลายรูปแบบและวิธีการที่แตกต่างกัน สรุปได้ดังนี้

1) การถ่ายทอดความรู้เป็นรายบุคคล ได้แก่ การเยี่ยมบ้าน การสอนโต้ตอบทางจดหมาย การใช้โทรศัพท์ การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2) การถ่ายทอดความรู้เป็นกลุ่ม ได้แก่ การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิด การประชุม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม การฝึกอบรม การใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การศึกษากรณีตัวอย่าง

3) การถ่ายทอดความรู้โดยใช้สื่อมวลชน เป็นการถ่ายทอดความรู้โดยอาศัยสื่อมวลชน ซึ่งแบ่งเป็น 5 ประเภท ดังนี้

3.1) สิ่งพิมพ์ต่างๆ อาจเป็นสิ่งพิมพ์ที่กล่าวถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ตำรา วารสาร แผ่นพับ โบปปลิว เป็นต้น

3.2) ภาพยนตร์ ให้ความรู้และความบันเทิงโดยสร้างเป็นเรื่องราวขึ้นมา

3.3) วิทยุกระจายเสียง ได้แก่ รายการวิทยุที่ออกอากาศไปยังมวลชนทั่วไป

3.4) วิทยุโทรทัศน์ มีลักษณะคล้ายกับวิทยุกระจายเสียงต่างกันที่เป็นการส่งทั้งภาพและเสียงในการออกอากาศไปสู่มวลชน

3.5) สื่อพื้นบ้าน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้ความบันเทิงกับกลุ่มคนจำนวนมาก ซึ่งจะจัดขึ้นมาเฉพาะสถานที่ เช่น ลิเก ลำตัด นิทรรศการ เป็นต้น

ฉันทนา ภาคบงกช (2541) ได้เสนอรูปแบบในการให้ความรู้ผู้ปกครอง ดังนี้

1) จัดรายการส่งเสริมความรู้ผู้ปกครองตามความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย โดยการเชิญวิทยากรมาบรรยาย อภิปราย สาธิต จัดป้ายนิเทศ หรือนิทรรศการ ฯลฯ

2) จัดห้องสมุดและศูนย์ของเล่นสำหรับเด็กเพื่อให้บริการให้ยืมหนังสือหรือของเล่นไปใช้กับลูกที่บ้าน

3) จัดศูนย์แนะแนวผู้ปกครองเพื่อให้คำแนะนำต่างๆ

4) จัดตั้งชมรมหรือสมาคมผู้ปกครองให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแก่เด็ก ร่วมหาทุนและเผยแพร่ความรู้

อรรณี หรดาล (2536) กล่าวว่า วิธีการให้การศึกษากับผู้ปกครอง สามารถกระทำได้หลากหลายแต่สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 วิธีใหญ่ๆ คือ

- 1) แบบเป็นทางการ เช่น การบรรยาย การอภิปราย การโต้วาที ฯลฯ
- 2) แบบไม่เป็นทางการ เช่น การระดมสมอง การประชุมโต๊ะกลม การประชุมกลุ่มย่อย โดยอาจใช้บ้านหรือโรงเรียนเป็นสถานที่ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเผยแพร่ข้อมูลความรู้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2536) ได้ระบุว่า รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทย ควรมีลักษณะผสมผสานระหว่างรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาความรู้ และขนาดของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งโดยทั่วไปจะมี 5 ลักษณะ คือ

1) เป็นรายบุคคล การให้ความรู้ผู้ปกครองเป็นรายบุคคล ส่วนมากจะจัดแบบไม่เป็นทางการ เช่น การเยี่ยมบ้าน การสนทนาซักถาม เป็นต้น เนื้อหาความรู้จะมีลักษณะเฉพาะที่ผู้ปกครองผู้นั้นสนใจ หรืออาจเป็นปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่

2) กลุ่มขนาดเล็ก รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองในกลุ่มขนาดเล็ก ส่วนมากจะจัดแบบไม่เป็นทางการ เช่น การพบปะสนทนา การประชุมกลุ่มย่อย การระดมสมอง เป็นต้น เนื้อหาความรู้จะเป็นเรื่องที่สมาชิกในกลุ่มมีความสนใจร่วมกัน

3) กลุ่มขนาดใหญ่ รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองในกลุ่มขนาดใหญ่ อาจจัดได้หลายรูปแบบทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การบรรยาย การอภิปราย การประชุมเชิงปฏิบัติการ หัวข้อความรู้ที่จัดจะเป็นเรื่องที่คนส่วนใหญ่มีความต้องการ และมีความสนใจร่วมกัน

4) ระดับชุมชน การให้ความรู้กับผู้ปกครองในชุมชนหรือสังคมวงกว้าง อาจจัดได้หลายรูปแบบ เช่น การบรรยาย การปาฐกถาหมู่ การโต้วาที การอภิปรายกลุ่ม การสนทนา เป็นต้น หัวข้อความรู้ที่จะเผยแพร่ผู้ปกครองในชุมชนจะเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ ผู้ปกครองสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

5) ระดับมวลชน การเผยแพร่ความรู้ให้แก่ผู้ปกครองโดยผ่านสื่อมวลชน อาจกระทำได้หลายทาง เช่น วิทยุ เทปเสียง โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น

จากรูปแบบของการให้การศึกษสำหรับผู้ปกครองที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าวิธีการที่ใช้ในการให้การศึกษสำหรับผู้ปกครองนั้นมีหลากหลายวิธีแตกต่างกัน ซึ่งในการเลือกใช้วิธีการใดนั้นจะต้องพิจารณาให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด

3.6 ขั้นตอนการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

Auerbach (1968) ได้เสนอขั้นตอนและวิธีการในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ว่าควรดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) การสำรวจความต้องการของผู้ปกครอง ก่อนการจัดทำหลักสูตรการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง เพื่อจะได้พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องตามความต้องการ และความสนใจที่สุด

2) ตั้งจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนว่า ต้องการช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กในด้านใด หรือเพื่อช่วยให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว หรือเพื่อช่วยให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจในบทบาทของตนเองและของเด็กต่อครอบครัว และชุมชนของตนเอง เป็นต้น

3) พิจารณาเนื้อหาสาระของหลักสูตร เพื่อเลือกให้เหมาะสมตามสาระ และอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีที่จะทำให้ผู้ปกครองเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างเหมาะสมกับกลุ่มผู้ปกครอง

4) หาวิธีการในการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองโดยใช้วิธีการต่อไปนี้

4.1) วิธีการกลุ่มสัมพันธ์ ได้แก่

- (1) การอภิปรายกลุ่ม
- (2) การศึกษา และการอภิปราย
- (3) การประชุมปฏิบัติการ
- (4) การแสดงบทบาทสมมติ

4.2) การใช้สื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ หนังสือ วารสาร โทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ วีดิทัศน์ ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว

4.3) การให้ความรู้แบบตัวต่อตัว โดยการออกไปเยี่ยมผู้ปกครองตามบ้าน และพูดคุยด้วยอย่างไม่เป็นทางการ

4.4) ใช้วิธีผสม โดยนำเอาหลายๆ วิธีมาใช้ผสมผสานกัน

Massoglia (1997) ได้เสนอขั้นตอนในการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) สำรวจความต้องการของผู้ปกครอง
- 2) จัดสถานการณ์ และกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง
- 3) นำเสนอโอกาสการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบุคคล สถานที่ และเวลา
- 4) ประเมินประสบการณ์การเรียนรู้
- 5) ส่งเสริมพฤติกรรมใหม่ให้ผู้ปกครอง

Diamondstone (1980) ได้นำเสนอรูปแบบการจัดประชุมปฏิบัติการสำหรับผู้ปกครอง ซึ่งมี 10 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การสำรวจความต้องการพื้นฐาน
- 2) การประเมินก่อนการประชุม
- 3) กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์
- 4) การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน
- 5) การให้ความรู้
- 6) การอภิปราย
- 7) การฝึกปฏิบัติ
- 8) วางแผนการติดตามผล
- 9) การประเมินผล
- 10) การติดตามผล และประเมินผลหลังการประชุม

จากขั้นตอนการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองต้องมีการสำรวจความต้องการและความจำเป็นของผู้ปกครอง เพื่อให้ได้แนวในการกำหนดวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ชัดเจน แล้วเลือกวิธีการหรือแนวทางในการให้การศึกษสำหรับผู้ปกครองให้เหมาะสมกับสภาพของกลุ่มเป้าหมาย และให้โอกาสผู้ปกครองนำความรู้ที่ได้รับไปฝึกปฏิบัติ พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งนี้ การให้การศึกษสำหรับผู้ปกครองที่มีประสิทธิภาพ จะต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง ทั้งในแง่ของความรู้ที่ผู้ปกครองจะได้รับ และในแง่ของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่น่าสนใจ ซึ่งสามารถทำให้ผู้ปกครองได้รับความรู้อย่างแท้จริง และเกิดความตระหนักในความสำคัญของบทบาทของตนในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษสำหรับผู้ปกครอง

Bronstein (1994) ได้ศึกษาโปรแกรมการอบรมผู้ปกครองแบบโรงเรียนเป็นฐานที่มีต่อทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการตัดสินใจของผู้ปกครองและเด็ก โดยใช้วิธีการฝึกอบรมผู้ปกครอง 2 วิธี ผู้ปกครองกลุ่มที่ 1 จะได้รับการสอนและส่งเสริมให้เป็นตัวแบบของการใช้เทคนิคการตัดสินใจ และการแก้ปัญหากับเด็ก เพื่อช่วยเด็กแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และผู้ปกครองกลุ่มที่ 2 ได้รับการสอนให้ใช้การตั้งคำถามซึ่งนำไปสู่การกระตุ้นและการแก้ปัญหากของเด็ก และมีการประเมินพฤติกรรมการเข้าแทรกของครูในการสอนที่เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในโปรแกรมวิธีการแบบใดก็ตาม ไม่ได้ใช้ทักษะการแก้ปัญหา

และทักษะการตัดสินใจมากกว่าเด็กอื่น อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่า ผลรวมระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และการเข้าแทรกแซงในระดับต่ำของครูมีความสัมพันธ์กับความถี่ของการใช้ทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการตัดสินใจ นอกจากนี้ผู้ปกครองที่เป็นตัวแบบได้รายงานว่ามีการใช้ทักษะของโปรแกรมในสถานการณ์ที่ไม่ได้มีการอบรมสั่งสอนบ่อยขึ้น และเด็กมีปัญหาบ่อยลงหนึ่งเดือนหลังจากเริ่มใช้โปรแกรม ส่วนผู้ปกครองในกลุ่มการตั้งคำถามกระตุ้น รายงานว่าประสบผลสำเร็จสูงขึ้นในการประยุกต์ใช้ทักษะการแก้ปัญหากับปัญหาส่วนตัวของตน

Dicker (1993) ได้ศึกษาถึงความต้องการในการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่ด้อยโอกาสและศึกษารูปแบบของการฝึกอบรมผู้ปกครอง จากการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีความต้องการเรียนรู้ในเรื่องการให้การเลี้ยงดูและพัฒนาการของเด็กปฐมวัยต่อไปนี้

- 1) พัฒนาการทางด้านร่างกาย และการดูแลทางการแพทย์ของเด็กที่เจ็บป่วย
- 2) การอบรมเลี้ยงดูทางด้านจิตใจ การจัดการกับความกลัวและความกังวลใจของเด็ก และการส่งเสริมการรับรู้ของเด็กในเชิงบวก
- 3) การอบรมเลี้ยงดูทางด้านสติปัญญา ความรู้เกี่ยวกับการสร้างความคิดรวบยอดพื้นฐาน พัฒนาการทางการเคลื่อนไหวและการรับรู้ พัฒนาการทางภาษา การวางแผน ตารางการดูโทรทัศน์ และการส่งเสริมพฤติกรรมการแสวงหาความรู้ และ
- 4) การอบรมเลี้ยงดูทางด้านสังคม การใช้อำนาจและกฎระเบียบ การเข้าสังคมการสร้างบรรยากาศภายในครอบครัว ที่อบอุ่น บทบาทของเด็ก และการใช้เวลาว่าง

Paulson (1994) ได้ศึกษาผลของการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองในเรื่องการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างแม่ที่เป็นชนกลุ่มน้อยทางเชื้อชาติกับลูกที่ตกอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการมีพัฒนาการล่าช้า (แรกเกิด - 3 ปี) โดยทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างมารดา 60 คน และบุตรซึ่งมีอายุเฉลี่ย 19 เดือน ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและผู้ให้บริการ โดยประเมินจากกลุ่มตัวอย่างใน 2 เรื่อง คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในโรงเรียนของมารดา ซึ่งวัดจากการเข้าร่วมกิจกรรม คุณภาพของการเข้าร่วมกิจกรรม และความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง และสิ่งที่ผู้ให้บริการสังเกตเห็น
- 2) คุณภาพของกลยุทธ์การสอนของมารดา ซึ่งวัดจากทักษะการสอนของมารดา ผลการศึกษาพบว่า วิธีการให้ความช่วยเหลืออย่างเข้มข้นเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและผู้ให้บริการ สามารถเพิ่มคุณภาพของการมีส่วนร่วมในโรงเรียนของมารดา และพบว่า มารดามีกลวิธีในการสอนเชิงบวกมากขึ้น

ญาดา ธงธรรมรัตน์ (2549) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพื้นฐานเด็กปฐมวัยออทิสติก กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองและเด็กปฐมวัยออทิสติก จำนวนอย่างละ 14 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองผู้ปกครองมีความรู้ และทักษะสูงกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ

ที่ระดับ .01 ตามลำดับ และผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กปฐมวัยออกทิสติกในระดับมาก

นรเศรษฐ์ ศรีแก้วกุล (2545) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง เรื่องการป้องกันยาเสพติดในเด็ก กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 25 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมผู้ปกครองมีคะแนนความรู้ความเข้าใจในเรื่องยาเสพติด และความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลลูกให้พ้นภัยยาเสพติดสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการเข้าร่วมโปรแกรมในระดับมาก

วรารัตน์ นิยมไทย (2547) ได้ศึกษาผลของการให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ปกครองและเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวนอย่างละ 15 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองมีความสำคัญมาก ซึ่งในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองแต่ละครั้งจะประกอบไปด้วยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ เช่น ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง มาดำเนินงานและทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อหาทางพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ ซึ่งในการศึกษาผู้ปกครองนั้นมีหลายรูปแบบ โรงเรียนจำเป็นที่จะต้องเลือกรูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้ปกครองเพื่อให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเกิดประโยชน์มากที่สุด

4. รูปแบบ SECI

4.1 ความหมายของรูปแบบ SECI

มีผู้ให้ความหมายของรูปแบบ SECI ไว้ดังนี้

Smita (2002) ได้ให้ความหมายว่า รูปแบบ SECI เป็นกระบวนการการสร้างสรรค์ความรู้ (Knowledge creation) ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงและแลกเปลี่ยนกันของความรู้โดยนัย (Tacit knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (Explicit knowledge) อย่างอิสระโดยอาศัยกระบวนการขั้นตอนที่จำเพาะกับการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าเราสามารถสร้างและเผยแพร่ความรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมร่วมกันของมนุษย์

Yoshinori (2003) ได้ให้ความหมาย ของรูปแบบ SECI ว่าเป็นกระบวนการที่อยู่บนองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการ คือ

- 1) ต้องมีองค์ความรู้ทั้ง 2 ชนิด คือ ความรู้โดยนัย และความรู้ชัดแจ้ง

2) เกิดปฏิสัมพันธ์กันของความรู้ทั้ง 2 ผ่านทางการทำกิจกรรมทางปัญญาของมนุษย์ (Human intelligence activities)

3) เกิดการสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ขึ้นภายในกลุ่มบุคคล เมื่อบุคคลที่มีความรู้แตกต่างกันได้มาพบปะแลกเปลี่ยนความรู้กัน

รูปแบบ SECI ได้สร้างกิจกรรมความรู้ของบุคคล โดยผ่านขั้นตอน 4 ขั้น คือ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ของแต่ละบุคคล (Socialization) การแสดงความรู้โดยนัยออกมา (Externalization) การรวมความรู้ขัดแย้งเข้าด้วยกัน (Combination) และการซึมซับความรู้ที่ได้รับการจัดระบบแล้วเข้าไปในตัวของแต่ละบุคคล (Internalization)

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า รูปแบบ SECI หมายถึง กระบวนการในการจัดการองค์ความรู้ที่ปรากฏมีอยู่ในตัวบุคคลทั้ง 2 ชนิด คือ ความรู้โดยนัย และความรู้ชัดแจ้ง โดยการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของความรู้ทั้ง 2 ชนิดกลับไปกลับมาอย่างอิสระผ่านการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การแลกเปลี่ยนความรู้ 2) การสกัดความรู้จากบุคคล 3) การจัดระบบความรู้ และ 4) การนำความรู้ไปใช้

4.2 ประเภทของความรู้

มีผู้แบ่งประเภทของความรู้ ไว้ดังนี้

พรธิดา วิเชียรปัญญา (2548) ได้ระบุว่า การจัดการความรู้ แบ่งความรู้ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1) ความรู้โดยนัย คือ เป็นความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในตัวบุคคล เป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ การเรียนรู้ หรือพรสวรรค์ต่าง ๆ อธิบายออกมาได้ยากแต่สามารถพัฒนาและแบ่งปันได้

2) ความรู้ชัดแจ้ง คือ เป็นความรู้ภายนอกที่จับต้องได้ สามารถถ่ายทอดออกมาในรูปแบบต่างๆ ได้ เช่น หนังสือ คู่มือ เอกสาร ซีดี วีซีดี เป็นความรู้ที่เป็นเหตุเป็นผล สามารถพิสูจน์ได้ ส่วนใหญ่เป็นความรู้เฉพาะสาขาวิชา

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2547) ได้แบ่งความรู้ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1) ความรู้ฝังลึกที่อยู่ในตัวบุคคลหรือความรู้โดยนัย เป็นความรู้ที่อยู่ในสมองของคน เชื่อมโยงกับประสบการณ์ ความเชื่อ ค่านิยม เกิดจากการเรียนรู้ หรือพรสวรรค์ต่างๆ ซึ่งสื่อสารหรือถ่ายทอดในรูปของตัวเลข สูตร หรือลายลักษณ์อักษรได้ยาก เรียกว่าเป็นความรู้ที่เจ้าตัวไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นถ้อยคำได้ทั้งหมด แต่ความรู้ชนิดนี้พัฒนาและแบ่งปันกันได้

2) ความรู้ชัดแจ้ง เป็นความรู้ที่เป็นเหตุเป็นผล เป็นความรู้สากล สามารถรวบรวมและถ่ายทอดออกมาในรูปแบบต่างๆได้ เช่น หนังสือ ตำรา คู่มือ เอกสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ วีดีโอ ซีดี-รอม อินเทอร์เน็ต ฐานข้อมูล และรายงานต่างๆ

Nonaka และ Takeuchi (2000) ได้นำเสนอว่า รูปแบบ SECI จำแนกความรู้ ออกเป็น 2 ประเภท

1) ความรู้โดยนัย เป็นความรู้ที่อยู่ในตัวของแต่ละบุคคลที่เกิดจาก ประสบการณ์ การเรียนรู้ หรือพรสวรรค์ต่างๆ ความรู้ประเภทนี้เป็นสิ่งที่เห็นได้ไม่ชัด อธิบายออกมา ได้ยาก จึงไม่สามารถจัดให้เป็นระบบหรือหมวดหมู่ได้ และไม่สามารถเขียนเป็นกฎเกณฑ์หรือ ตำราได้ แต่สามารถถ่ายทอดและแบ่งปันความรู้ได้

2) ความรู้ชัดแจ้ง เป็นความรู้ที่เป็นเหตุเป็นผล เป็นหลักวิชา หลักการ ทฤษฎี และข้อมูลต่างๆ ที่ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร โดยได้มาจากการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำบันทึกในรูปแบบต่างๆ เช่น หนังสือ คู่มือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ความรู้ประเภทนี้เป็นความรู้ที่เห็นได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม จึงสามารถ สื่อสารและเผยแพร่ได้อย่างสะดวก ซึ่งทำให้คนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความรู้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

1) ความรู้โดยนัย เป็นความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคล ความรู้ประเภทนี้เกิด จากประสบการณ์ การเรียนรู้ หรือพรสวรรค์ของแต่ละคน สามารถถ่ายทอดออกมาเป็น เอกสาร หรือลายลักษณ์อักษรได้ยาก

2) ความรู้ชัดแจ้ง เป็นความรู้ที่เป็นทฤษฎี หลักการ และเป็นความรู้ ตามหลักสากล ซึ่งสามารถรวบรวมและถ่ายทอดออกมาในรูปแบบต่างๆได้ เช่น หนังสือ คู่มือ และเอกสารต่างๆ

4.3 ขั้นตอนของรูปแบบ SECI

Nonaka และ Takeuchi (1995) กล่าวว่า สถาบันหรือองค์กรต่างๆ สามารถ สร้างสรรค์องค์ความรู้ได้โดยอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้โดยนัย และความรู้ชัดแจ้ง ซึ่งเรียก ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทั้ง 2 ชนิดนี้ว่า การเปลี่ยนแปลงความรู้ โดยภายในกระบวนการ เปลี่ยนแปลงทั้งความรู้โดยนัยและความรู้ชัดแจ้งจะมีการขยายความออกไปทั้งในด้านคุณภาพและ ปริมาณ รูปแบบการเปลี่ยนแปลงความรู้ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) การแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นการเปลี่ยนแปลงความรู้โดยนัยไปเป็น ความรู้โดยนัย

2) การสกัดความรู้จากบุคคล เป็นการเปลี่ยนแปลงความรู้โดยนัยไปเป็นความรู้ชัดแจ้ง

3) การจัดระบบความรู้ เป็นการเปลี่ยนแปลงความรู้ ชัดแจ้งไปเป็นความรู้โดยนัย

4) การนำความรู้ไปใช้ เป็นการเปลี่ยนแปลงความรู้ชัดแจ้งไปเป็นความรู้โดยนัย

โดยกระบวนการของรูปแบบ SECI 4 ขั้นตอน จะเป็นกระบวนการต่อเนื่องเป็นวงจร (Nonaka และ Takeuchi, 2000) ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กระบวนการเปลี่ยนแปลงความรู้ ของรูปแบบ SECI

Nonaka และ Takeuchi (2000) ได้นำเสนอรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ของรูปแบบ SECI ไว้ดังนี้

1) การแลกเปลี่ยนความรู้

เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงความรู้เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้โดยนัยใหม่ ผ่านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของบุคคล ทั้งนี้เนื่องจากความรู้โดยนัยนั้นสามารถนำมาแสดงให้อยู่ในรูปแบบที่เป็นทางการได้ยาก และมักจะเป็นองค์ความรู้ที่จำเพาะกับเวลาและสถานที่ ดังนั้น เราจึงสามารถได้มาซึ่งความรู้โดยนัยนี้ผ่านทางการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เท่านั้น เป็นต้นว่าการใช้เวลาร่วมกันหรือการได้อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน

กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ นั้นแต่เดิมมักเกิดกับกลุ่มพ่อค้าซึ่งมีการเรียนรู้ความรู้โดยนัยที่จำเป็นต่อการทำการค้าผ่านทาง การลงมือกระทำจริงมากกว่าการศึกษาจากคู่มือหรือตำรา และมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันทำให้เกิดเป็นความรู้โดยนัยใหม่ๆ เกิดขึ้น นอกจากนี้กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ ยังสามารถเกิดขึ้นได้อย่างไม่เป็นที่หมายทางกายได้ การพบปะพูดคุยกันโดยทั่วไปนอกเหนือไปจากในสถานที่ทำงาน ซึ่งจะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันประสบการณ์ในด้านต่างๆ

2) การสกัดความรู้จากบุคคล

เป็นกระบวนการเชื่อมต่อระหว่างความรู้โดยนัย กับความรู้ชัดแจ้ง โดยเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงองค์ความรู้โดยนัยให้เป็นความรู้ชัดแจ้งนั้น ตัวองค์ความรู้จะเกิดการตกผลึก ซึ่งสามารถแบ่งปันให้แก่ผู้อื่นได้ และนับเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้ใหม่

ตัวอย่างของกระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้ เช่น การสร้างแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือวงจรของการควบคุมคุณภาพ ซึ่งทำให้พนักงานมีการปรับปรุงกระบวนการผลิตโดยการสะสมความรู้ที่เป็นนัยอย่างมีความหมายตลอดปีของการทำงาน กระบวนการนี้จึงเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการสร้างความรู้ เพราะเป็นขั้นที่ความรู้ที่เป็นนัยถูกทำให้เป็นความรู้ที่ชัดแจ้ง โดยผ่านการอุปมา การเปรียบเทียบ ดังนั้นความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นในกระบวนการนี้จึงมีลักษณะที่เรียกว่า “Conceptual Knowledge” หรือความรู้ที่เกี่ยวกับการสร้างความคิดและแนวคิด

3) การจัดระบบความรู้

เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงความรู้ที่ชัดแจ้งเข้าสู่ความรู้ที่ชัดแจ้ง ที่มีความสลับซับซ้อนและมีการจัดเป็นระบบระเบียบมากขึ้น ความรู้ที่ชัดแจ้งจะถูกเก็บรวบรวมจากภายในหรือภายนอกองค์กร และมีการเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน มีการแก้ไขหรือการประมวลผล เพื่อสร้างความรู้ใหม่ ความรู้ใหม่ที่ชัดแจ้งนี้จะถูกเผยแพร่ท่ามกลางสมาชิกขององค์กร เช่น การแลกเปลี่ยนเอกสาร การประชุม เป็นต้น ดังนั้นความรู้ใหม่ขององค์กรจึงเกิดขึ้นจากการจัดองค์ประกอบใหม่ของสารสนเทศที่มีอยู่ ผ่านการแยกประเภท การเพิ่มเติม การประกอบเข้าด้วยกัน และการจัดหมวดหมู่ของความรู้ที่ชัดแจ้งหรือการรวมส่วนต่างๆ ที่ไม่ต่อเนื่องของความรู้ที่ชัดแจ้งเข้าด้วยกันนั่นเอง ความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นจึงมีลักษณะที่เรียกว่า ความรู้ที่เป็นระบบ (Systematic Knowledge)

4) การนำความรู้ไปใช้

เป็นกระบวนการรับเอาความรู้ชัดแจ้งกลับเข้ามาเป็นความรู้โดยนัยอีกครั้ง ซึ่งกระบวนการนี้สามารถทำให้เกิดการแบ่งปันความรู้ชัดแจ้งที่สร้างขึ้นมาใหม่ให้แก่สมาชิกทั่วทั้งองค์กรได้ และทำให้สมาชิกเหล่านั้นเกิดการเรียนรู้และกลายเป็นความรู้โดยนัยภายในแต่ละตัว

บุคคล กระบวนการนี้มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเรียนรู้ด้วยการกระทำ กล่าวคือ ความรู้ชัดแจ้งที่สร้างขึ้นนั้นจะต้องผ่านการนำไปใช้และปฏิบัติจริงจึงจะก่อให้เกิดเป็นทักษะซึ่งเป็นความรู้โดยนัยภายในตัวบุคคลขึ้นมา ดังนั้นการซึมซับความรู้ชัดแจ้งให้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์นั้นจำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้โดยการลงมือกระทำจริงเสียก่อน เมื่อองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นได้มีการปลูกฝังเข้าไปจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของความรู้โดยนัยของแต่ละบุคคลแล้ว จะอยู่ในรูปที่พร้อมที่จะถูกถ่ายทอดออกไปให้แก่บุคคลอื่น เมื่อมีการพูดคุยปฏิสัมพันธ์ นับเป็นการเริ่มต้นของกลไกการสร้างความรู้รอบใหม่ให้เกิดขึ้น

บุญดี บุญญาภิจ (2547) ได้กล่าวว่า ภายในองค์กรต่างๆ จะมีการสร้างความรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้ที่ชัดแจ้งและความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน ซึ่งสามารถเรียกปฏิสัมพันธ์ของความรู้ทั้ง 2 แบบนี้ว่า การเปลี่ยนแปลงความรู้ โดยกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงความรู้ นี้จะมี 4 ขั้นตอน ซึ่งเป็นกระบวนการของรูปแบบ SECI ดังนี้

- 1) การแลกเปลี่ยนความรู้ คือ การแบ่งปันและการสร้างความรู้ จากความรู้โดยนัยไปสู่คน โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรงของผู้สื่อสารระหว่างกัน
- 2) การสกัดความรู้จากบุคคล คือ การสร้างและแบ่งปันความรู้จากการแปลงความรู้โดยนัย เป็นความรู้ชัดแจ้ง
- 3) การจัดระบบความรู้ คือ การรวบรวมความรู้ชัดแจ้งที่เรียนรู้มาสร้างเป็นความรู้ชัดแจ้งประเภทใหม่ๆ โดยเผยแพร่ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร
- 4) การนำความรู้ไปใช้ คือ การนำความรู้ที่ได้เรียนรู้มาไปใช้ในการปฏิบัติจริงจนเกิดเป็นความรู้โดยนัยขึ้นมาใหม่

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า รูปแบบ SECI ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ขั้นการแลกเปลี่ยนความรู้ คือ การสร้างความรู้ด้วยการแบ่งปันประสบการณ์ โดยการพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับผู้อื่น และการรับฟังความรู้ต่างๆ ซึ่งถือเป็นการถ่ายทอด และแบ่งปันความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลไปให้ผู้อื่น
- 2) ขั้นการสกัดความรู้จากบุคคล คือ การนำความรู้ที่ได้นำมาแลกเปลี่ยน และพูดคุยกัน ถ่ายทอดออกมาให้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เป็นความรู้ที่ชัดแจ้ง
- 3) ขั้นการจัดระบบความรู้ คือ การผสมผสานความรู้ที่ชัดแจ้งมารวมกัน และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ชัดแจ้งนั้นไปใช้ในทางปฏิบัติได้
- 4) ขั้นการนำความรู้ไปใช้ คือ การนำความรู้ที่ได้มาใหม่ไปใช้ปฏิบัติ หรือลงมือทำจริงๆ จนเกิดเป็นความรู้ใหม่ที่ฝังอยู่ในบุคคลอีกครั้ง

4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ SECI

Clark และ Walsh (2004) ได้ศึกษาปัจจัยสำคัญของครูที่มีประสิทธิภาพ พบว่า ปัจจัยพื้นฐานที่มีผลต่อการสร้างครูที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ความรู้ด้านระเบียบวินัย ความรู้ด้านศิลปะการสอน ความรู้ในบริบทการสอน และความรู้ส่วนบุคคล ซึ่งความรู้ทั้ง 4 ด้านนี้ มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และสามารถถ่ายทอดระหว่างครูด้วยกันได้ ภายใต้บริบทและสิ่งแวดล้อมต่างๆ โดยการถ่ายทอดความรู้ดังกล่าวได้สอดคล้องกับรูปแบบ SECI

Rust และคณะ (2003) ได้ศึกษาการปรับปรุงศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยอาศัยพัฒนาการด้านความเข้าใจในเรื่องกระบวนการและหลักเกณฑ์ โดยใช้รูปแบบ SECI ทำการศึกษากับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด จำนวน 290 คน ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ของนักศึกษามีการปรับปรุงให้ดีขึ้นหลังจากใช้กระบวนการดังกล่าว ซึ่งพัฒนาการที่เกิดขึ้นนี้สามารถที่จะคงอยู่ได้เป็นระยะเวลาอันยาวนานและสามารถถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นได้

Yu-Hao (2006) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการความรู้ส่วนบุคคล ของครู: ฐานทางทฤษฎีและการนำไปใช้ พบว่ารูปแบบ SECI นั้นสามารถนำมาช่วยส่งเสริมพัฒนาและแบ่งปันองค์ความรู้ของครูเพื่อก่อให้เกิดการสร้างความรู้ใหม่ และสามารถนำมาใช้ในบริบทภายในโรงเรียนได้อีกด้วย

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า รูปแบบ SECI สามารถนำไปใช้สร้างความรู้ให้เกิดขึ้นได้กับทุกกลุ่มบุคคลในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง โดยใช้รูปแบบ SECI ที่มีต่อความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. ประชากรและตัวอย่างประชากร
3. การสร้างโปรแกรมฯ
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำมาใช้เป็นแนวคิดในการสร้างโปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการสอน รูปแบบการพัฒนาโปรแกรมการสอน การประเมินผลโปรแกรมการสอน การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล การให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง และรูปแบบ SECI จากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับข้อความรู้ต่างๆ ที่ต้องการรับทราบในเรื่องของการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก และความต้องการในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

2. ประชากรและตัวอย่างประชากร

2.1 ประชากร คือ ผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาที่มีนโยบายชัดเจนในการส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง มีจำนวน 76 โรงเรียน รวมเป็นผู้ปกครองทั้งสิ้นจำนวน 1,413 คน

2.2 ตัวอย่างประชากร คือ ผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยมีวิธีการสุ่ม ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ผู้วิจัยทำการสุ่มอำเภอในจังหวัดสมุทรสงคราม ด้วยวิธีการจับฉลากจาก 3 อำเภอ ได้ 1 อำเภอ คือ อำเภอเมือง ซึ่งมีโรงเรียนจำนวน 31 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 การสุ่มแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ผู้วิจัยทำการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลากจาก 31 โรงเรียน ได้ 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนเมืองสมุทรสงคราม

ขั้นที่ 3 การเข้าร่วมตามความสมัครใจ (Volunteer Sampling) ผู้วิจัยทำการรับสมัครผู้ปกครองที่มีความประสงค์จะเข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ปกครอง ดังนี้

1) ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 และมีความสนใจเข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยให้ครูประจำชั้นช่วยพิจารณาคัดเลือกจากการที่ผู้ปกครองมีความใกล้ชิดกับเด็ก และการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของทางโรงเรียนที่ผ่านมาเกือบทุกครั้ง

2) ผู้ปกครองมีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ และสามารถสื่อสารได้ดี

3) ผู้ปกครองยินดีเข้าร่วมโปรแกรมฯ และสามารถเข้าร่วมในกิจกรรมได้จนสิ้นสุดโปรแกรมฯ

ผู้วิจัยได้ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ จำนวน 27 คน แต่ในระหว่างการทดลองใช้โปรแกรมฯ มีผู้ปกครองขอลาออกจากโปรแกรมฯ จำนวน 3 คน เนื่องจากติดภารกิจในหน้าที่การงานจึงไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมตามวันและเวลาที่กำหนดขึ้นได้ และมีผู้ปกครองอีกจำนวน 4 คน ที่มาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ถึงร้อยละ 80 ของกิจกรรมที่จัดขึ้นทั้งหมด จึงทำให้เหลือผู้ปกครองจำนวนทั้งสิ้น 20 คน ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรมฯ ครบตามที่ได้กำหนดไว้

3. การสร้างโปรแกรมฯ

การสร้างโปรแกรมฯ ให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 สังเคราะห์แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และสภาพความต้องการของผู้ปกครอง ที่ได้จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น มากำหนดรายละเอียดของโปรแกรมฯ ซึ่งประกอบด้วย แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา ลักษณะกิจกรรมของโปรแกรมฯ เอกสารและสื่อประกอบการใช้โปรแกรมฯ ระยะเวลาดำเนินการใช้โปรแกรมฯ และการประเมินผลการใช้โปรแกรมฯ ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 รายละเอียดของโปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเอง
ให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI

<p style="text-align: center;">แนวคิดของโปรแกรมฯ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก 2. การมีวินัยในตนเองไม่ได้เป็นคุณลักษณะที่ติดตัวเด็กมาแต่กำเนิด แต่เป็นลักษณะที่สามารถสร้างขึ้นให้เกิดขึ้นในตัวเด็กได้ 3. เด็กวัยอนุบาลเป็นช่วงวัยที่สามารถพัฒนาความมีวินัยในตนเองได้ดีที่สุดถ้าหากได้รับการอบรมและฝึกฝนที่ดี 4. การสร้างความมีวินัยในตนเองให้กับเด็ก เป็นภาระหน้าที่สำคัญของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่ต้องอบรมปลูกฝังให้แก่เด็กตั้งแต่วัยทารก ดังนั้นพ่อแม่ ผู้ปกครองควรมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก
<p style="text-align: center;">หลักการของโปรแกรมฯ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดกิจกรรมให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ต้องคำนึงถึงประสบการณ์และความรู้เดิมของผู้ปกครอง และนำข้อมูลดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการให้ความรู้ใหม่ให้มากที่สุด 2. การจัดกิจกรรมให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน สรุปความรู้ด้วยตนเอง และร่วมกันจัดระบบความรู้ เพื่อนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ในชีวิตรประจำวัน 3. การปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้กับเด็กต้องบูรณาการกับชีวิตรประจำวัน ไม่ใช่กิจกรรมที่แยกต่างหากจากชีวิตรประจำวัน
<p style="text-align: center;">วัตถุประสงค์ของโปรแกรมฯ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความรู้เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง 2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI
<p style="text-align: center;">เนื้อหาของโปรแกรมฯ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วินัยในตนเอง 2. การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล 3. เทคนิคการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก

**แผนภูมิที่ 2 (ต่อ) รายละเอียดของโปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัย
ในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI**

ลักษณะกิจกรรมของโปรแกรมฯ
<p>ขั้น S : การแลกเปลี่ยนความรู้ ประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมการบรรยาย เป็นการให้ความรู้กับผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก บทบาทของพ่อแม่ในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก และเทคนิคในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ซึ่งผู้วิจัยบรรยายโดยแจกเอกสารประกอบการบรรยาย - กิจกรรมการเล่าเรื่อง เป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ของผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีการในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กที่ประสบความสำเร็จ โดยเริ่มจากให้ชมซีดี-รอม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก จากนั้นให้ผู้ปกครองแต่ละท่านเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความสำเร็จของตนในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก <p>ขั้น E : การสกัดความรู้จากบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมสรุปความรู้ เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากกิจกรรมการเล่าเรื่อง โดยผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับวิธีการที่ประสบความสำเร็จในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กหลังจากได้แลกเปลี่ยนความรู้จากผู้ปกครองท่านอื่น <p>ขั้น C : การจัดระบบความรู้ ประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมจัดระบบความรู้ เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากกิจกรรมการสรุปความรู้ จัดขึ้นเพื่อให้ผู้ปกครองผู้ปกครองร่วมกันอภิปรายเพื่อสรุปข้อความรู้เกี่ยวกับวิธีการในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กในด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้กำหนดไว้ - การจัดทำเอกสารแผ่นพับ เป็นการนำข้อความรู้ที่ได้จากการจัดระบบของผู้ปกครองทั้ง 3 กลุ่ม มารวบรวมและจัดทำเป็นเอกสารแผ่นพับ <p>ขั้น I : การนำความรู้ไปใช้</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมนำความรู้ไปใช้ ผู้ปกครองศึกษาเอกสารแผ่นพับที่ได้รับแจก และนำความรู้ไปประพฤติปฏิบัติกับตนเองและกับบุตรหลานในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการประพฤติปฏิบัตินั้นมาแลกเปลี่ยนกับผู้ปกครองท่านอื่นในสัปดาห์ถัดไป
<p>เอกสารและสื่อประกอบการใช้โปรแกรมฯ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แผนการจัดกิจกรรม 2. เอกสารประกอบการบรรยาย จำนวน 4 เล่ม 3. ซีดี-รอม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง จำนวน 8 ตอน 4. เอกสารแผ่นพับ จำนวน 8 ฉบับ
<p>ระยะเวลาการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ</p> <p>ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการจัดกิจกรรมทั้งหมด 10 สัปดาห์</p>

แผนภูมิที่ 2 (ต่อ) รายละเอียดของโปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัย
ในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI

การประเมินผลการใช้โปรแกรมฯ

1. ผู้ปกครองมีความรู้เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง โดยประเมินจากแบบบันทึกคำพูดของผู้ปกครอง และแบบบันทึกกิจกรรมการเล่าเรื่อง
2. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยประเมินจากแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

3.2 การกำหนดเนื้อหาที่ใช้ในโปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI มีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 สอบถามความต้องการของผู้ปกครองในการเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล สัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับปัญหาการสร้างวินัยในตนเองให้กับลูก รวมทั้งศึกษาและสังเคราะห์จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง และการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก

3.2.2 นำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นเนื้อหาในโปรแกรมฯ ดังนี้

- 1) วินัยในตนเอง และหลักในการสร้างวินัยในตนเอง ประกอบด้วย
 - 1.1) ความหมายของวินัยในตนเอง
 - 1.2) ความสำคัญของวินัยในตนเอง
 - 1.3) ควรเริ่มสร้างวินัยในตนเองตั้งแต่เมื่อใด
 - 1.4) เหตุผลในการสร้างวินัยตั้งแต่วัยเด็ก
 - 1.5) เด็กควรมีวินัยในตนเองเรื่องใดบ้าง
- 2) การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กในด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง ประกอบด้วย
 - 2.1) ข้อควรระวังในการการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก
 - 2.2) สาเหตุที่ทำให้การสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กไม่ได้ผล
 - 2.3) หลักการในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก
 - 2.4) ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก
 - 2.5) บทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก
 - 2.6) เทคนิคการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก

3.3 การสร้างแผนการดำเนินการของโปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

3.3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง และรูปแบบ SECI จากเอกสาร ตำรา บทความ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 นำแนวคิด และทฤษฎีที่ศึกษามาสังเคราะห์ และสร้างแผนการดำเนินการของโปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ ดังนี้

1) สัปดาห์ที่ 2-3

ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมชั้น S : การแลกเปลี่ยนความรู้ โดยใช้กิจกรรมการบรรยาย เพื่อให้ความรู้กับผู้ปกครองเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก สัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันอังคาร และวันพฤหัสบดี วันละ 1½ ชั่วโมง ในช่วงเวลา 14.00-15.30 น. โดยมีหัวข้อในการบรรยายดังต่อไปนี้ 1) การสร้างวินัยในตนเองให้กับลูก 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างวินัยในตนเองให้กับลูก 3) บทบาทของพ่อแม่ในการสร้างวินัยให้ลูก 4) เทคนิคการสร้างวินัยให้ชนะใจลูก

2) สัปดาห์ที่ 4-11 มีกิจกรรมที่จัดขึ้นในแต่ละสัปดาห์ ดังนี้

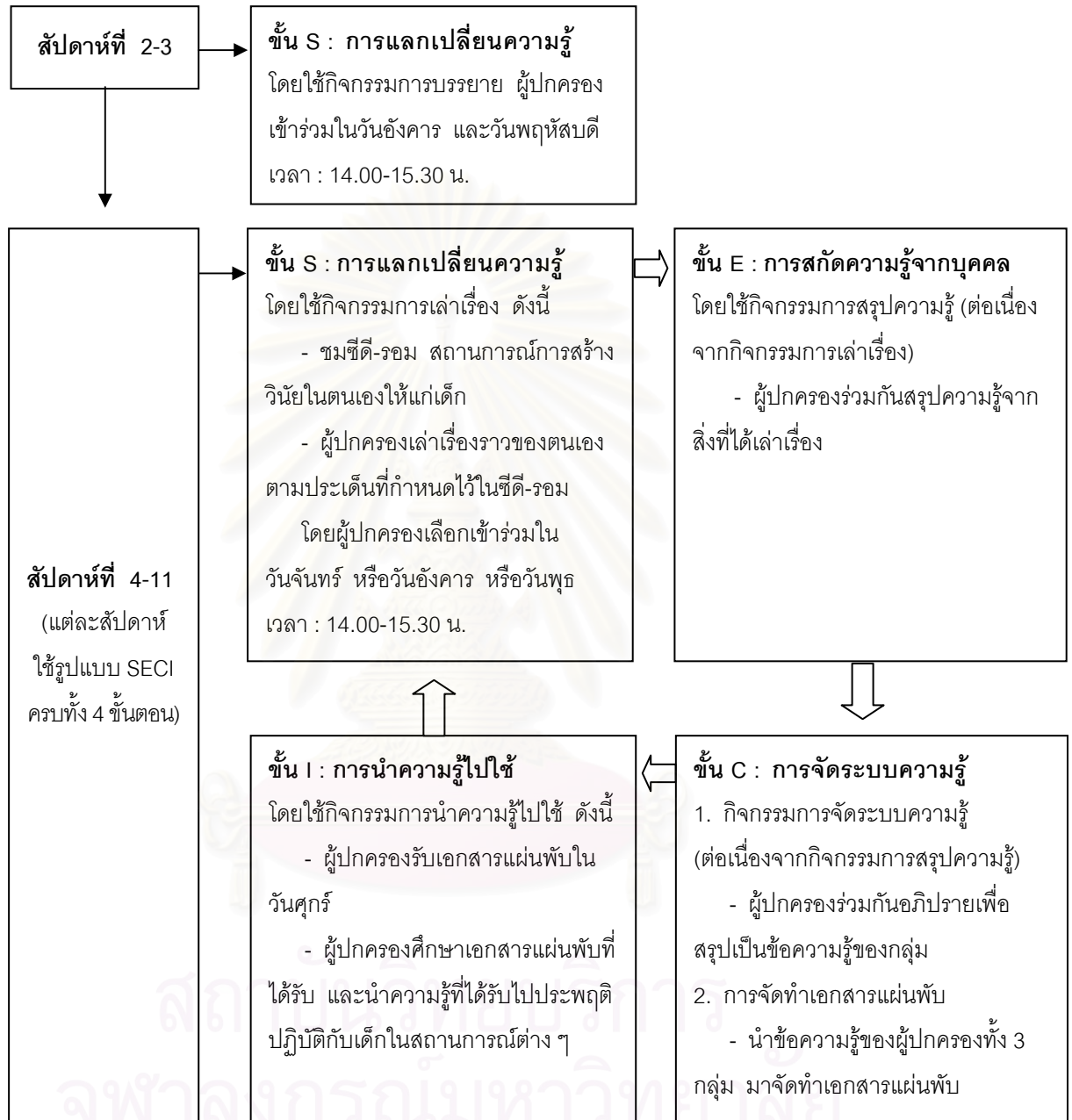
2.1) ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมชั้น S : การแลกเปลี่ยนความรู้ โดยใช้กิจกรรมการเล่าเรื่อง ต่อเนื่องด้วยชั้น E : การสกัดความรู้จากบุคคล โดยใช้กิจกรรมการสรุปความรู้ และชั้น C : การจัดระบบความรู้ โดยใช้กิจกรรมจัดระบบความรู้ โดยผู้ปกครองเลือกเข้าร่วมกิจกรรมเพียง 1 วัน จากที่จัดขึ้นทั้งหมด 3 วัน คือ วันจันทร์ วันอังคาร และวันพุธ วันละ 1½ ชั่วโมง ในช่วงเวลา 14.00-15.30 น.

2.2) นำข้อความรู้ของผู้ปกครองทั้ง 3 กลุ่ม ที่ได้จากชั้น C : กิจกรรมจัดระบบความรู้ มาจัดทำเป็นเอกสารแผ่นพับ

2.3) ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมชั้น I : การนำความรู้ไปใช้ โดยใช้กิจกรรมนำความรู้ไปใช้ ในวันศุกร์เพื่อรับเอกสารแผ่นพับ และศึกษาข้อความรู้ในเอกสารแผ่นพับ จากนั้นให้ผู้ปกครองนำความรู้เหล่านั้นไปประพฤติปฏิบัติกับเด็กในสถานการณ์ต่าง ๆ

แผนการดำเนินการของโปรแกรมฯ สรุปดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 แผนการดำเนินการของโปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI

3.4 การสร้างแผนการจัดกิจกรรมของโปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI และสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง ดังนี้

3.4.1 สังเคราะห์แนวคิด หลักการ และความต้องการของผู้ปกครองที่ได้จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น เพื่อนำมาสร้างแผนการการจัดกิจกรรม และสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

3.4.2 ดำเนินการสร้างแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย สัปดาห์ที่ ขั้นตอนในรูปแบบ SECI กิจกรรม และสื่อ สรุปดังตารางที่ 1

3.4.3 จัดทำสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1) เอกสารประกอบการบรรยาย 4 ชุด ประกอบด้วย

1.1) การสร้างวินัยในตนเองให้กับลูก.

1.2) ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างวินัยในตนเองให้กับลูก

1.3) บทบาทของพ่อแม่ในการสร้างวินัยให้ลูก

1.4) เทคนิคการสร้างวินัยให้ชนะใจลูก

2) ซีดี-รอม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก

3) เอกสารแผ่นพับ

3.4.4 นำแผนการจัดกิจกรรมและสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และสื่อ โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมและสื่อ ดังนี้

1) ควรเพิ่มเกมหรือกิจกรรมนันทนาการในแผนการจัดกิจกรรม เพื่อสร้างความคุ้นเคย และความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองก่อนเริ่มทำกิจกรรมทุกครั้ง

2) ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดบันทึกในกิจกรรมการเล่าเรื่อง และกิจกรรมการสรุปความรู้ควบคู่กับผู้วิจัยด้วย

3) ปรับภาษาที่ใช้ในเอกสารประกอบการบรรยาย และเพิ่มระยะห่างระหว่างบรรทัดของตัวหนังสือ เพื่อให้สามารถอ่านได้ง่ายขึ้น

4) ปรับสถานการณ์ในรายการสร้างวินัยให้ลูกรัก เพื่อให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กวัย 5-6 ปี และให้มีความสมจริงมากยิ่งขึ้น

3.4.5 นำแผนการจัดกิจกรรมและสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 10 คน โรงเรียนวัดน้อยแสงจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากร เพื่อดูความเหมาะสมของกิจกรรมและสื่อ ระยะเวลาที่ใช้ ตลอดจนปัญหาที่พบในระหว่างการทำกิจกรรม

ตารางที่ 1 สรุปแผนการจัดกิจกรรมของโปรแกรมฯ

สัปดาห์ที่	เนื้อหา	ขั้นตอน	กิจกรรม	สื่อ
1	-	-	1. ทดสอบความรู้ของผู้ปกครองก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ	1. แบบวัดสถานการณ์ฯ ชุดที่ 1
2	1. ความหมายและความสำคัญของวินัยในตนเอง 2. การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ประกอบด้วย ควรเริ่มสร้างวินัยในตนเองตั้งแต่เมื่อใด เหตุผลในการสร้างวินัยตั้งแต่วัยเด็ก เด็กควรมีวินัยในตนเองเรื่องใดบ้าง ข้อควรระวังในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก สาเหตุที่ทำให้การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กไม่ได้ผล และหลักการในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก 3. ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก	S	1. กิจกรรมการบรรยาย เรื่อง การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก และปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก	1. เอกสารประกอบการบรรยาย ชุด... “การสร้างวินัยในตนเองให้แก่ลูก” และ “ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างวินัยในตนเองให้แก่ลูก” 2. Power point ประกอบการบรรยาย
3	1. บทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก 2. เทคนิคในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก	S	1. กิจกรรมการบรรยาย เรื่อง บทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก และเทคนิคในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก	1. เอกสารประกอบการบรรยาย ชุด...” บทบาทของพ่อแม่ในการสร้างวินัยให้ลูก” และ“เทคนิคการสร้างวินัยให้ชนะใจลูก” 2. Power point ประกอบการบรรยาย
4	การสร้างวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ	S	1. ผู้ปกครองชมซีดี-รอม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน ความรับผิดชอบ 1 2. ให้ผู้ปกครองแต่ละท่านเล่าเรื่องในประเด็นการฝึกให้เด็กทำงาน ที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจนเสร็จ และการทำงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด	1. ซีดี-รอม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน ความรับผิดชอบ 1 2. เอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 1

ตารางที่ 1 (ต่อ) สรุปแผนการจัดกิจกรรมของโปรแกรมฯ

ลำดับที่	เนื้อหา	ขั้นตอน	กิจกรรม	สื่อ
		E	3. ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้จากสิ่งที่ได้เล่าเรื่อง	
		C	4. ผู้ปกครองร่วมกันอภิปรายสรุปข้อความรู้ในแต่ละประเด็นที่ได้เล่าเรื่อง และจัดทำเอกสารแผนพับ ฉบับที่ 1	
		I	5. ผู้ปกครองนำความรู้ที่ได้รับจากเอกสารแผนพับ ฉบับที่ 1 ไปใช้ปฏิบัติกับเด็ก	
5	การสร้างวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ	S	1. ผู้ปกครองชมซีดี-รวม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน ความรับผิดชอบ 2	1. ซีดี-รวม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน ความรับผิดชอบ 2
			2. ให้ผู้ปกครองแต่ละท่านเล่าเรื่องในประเด็นการฝึกให้เด็กเก็บของเล่นของใช้ไว้ที่เดิมอย่างเป็นระเบียบเมื่อเลิกใช้ และการใช้สิ่งของอย่างถนอมรักษา	2. เอกสารแผนพับ ฉบับที่ 2
		E	3. ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้จากสิ่งที่ได้เล่าเรื่อง	
		C	4. ผู้ปกครองร่วมกันอภิปรายสรุปข้อความรู้ในแต่ละประเด็นที่ได้เล่าเรื่อง และจัดทำเอกสารแผนพับ ฉบับที่ 2	
		I	5. ผู้ปกครองนำความรู้ที่ได้รับจากเอกสารแผนพับ ฉบับที่ 2 ไปใช้ปฏิบัติกับเด็ก	
6	การสร้างวินัยในตนเองด้านการควบคุมตนเอง	S	1. ผู้ปกครองชมซีดี-รวม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน การควบคุมตนเอง 1	1. ซีดี-รวม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน การควบคุมตนเอง 1
			2. ให้ผู้ปกครองแต่ละท่านเล่าเรื่องในประเด็นการฝึกให้เด็กรู้จักการรอคอย และการไม่อาละวาดขว้างปาข้าวของเมื่อไม่พอใจ	2. เอกสารแผนพับ ฉบับที่ 3
		E	3. ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้จากสิ่งที่ได้เล่าเรื่อง	

ตารางที่ 1 (ต่อ) สรุปแผนการจัดกิจกรรมของโปรแกรมฯ

สัปดาห์ที่	เนื้อหา	ขั้นตอน	กิจกรรม	สื่อ
		C	4. ผู้ปกครองร่วมกันอภิปรายสรุปข้อความรู้ในแต่ละประเด็นที่ได้เล่าเรื่อง และจัดทำเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 3	
		I	5. ผู้ปกครองนำความรู้ที่ได้รับจากเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 3 ไปใช้ปฏิบัติกับเด็ก	
7	การสร้างวินัยในตนเองด้านการควบคุมตนเอง	S	1. ผู้ปกครองชมซีดี-รวม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน การควบคุมตนเอง 2 2. ให้ผู้ปกครองแต่ละท่านเล่าเรื่องในประเด็นการฝึกให้เด็กไม่เข้าไปแย่งหรือทำร้ายพี่หรือน้องเมื่ออยากได้ของเล่น และการไม่แก่งแย่งพี่หรือน้องในขณะทำกิจกรรมต่าง ๆ	1. ซีดี-รวม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน การควบคุมตนเอง 2 2. เอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 4
		E	3. ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้จากสิ่งที่ได้เล่าเรื่อง	
		C	4. ผู้ปกครองร่วมกันอภิปรายสรุปข้อความรู้ในแต่ละประเด็นที่ได้เล่าเรื่อง และจัดทำเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 4	
		I	5. ผู้ปกครองนำความรู้ที่ได้รับจากเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 4 ไปใช้ปฏิบัติกับเด็ก	
8	การสร้างวินัยในตนเองด้านการฟังตนเอง	S	1. ผู้ปกครองชมซีดี-รวม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน การฟังตนเอง 1 2. ให้ผู้ปกครองแต่ละท่านเล่าเรื่องในประเด็นการฝึกให้เด็กทำกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง เช่น การอาบน้ำ แต่งตัว และแปรงฟัน	1. ซีดี-รวม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน การฟังตนเอง 1 2. เอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 5
		E	3. ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้จากสิ่งที่ได้เล่าเรื่อง	

ตารางที่ 1 (ต่อ) สรุปแผนการจัดกิจกรรมของโปรแกรมฯ

สัปดาห์ที่	เนื้อหา	ขั้นตอน	กิจกรรม	สื่อ
		C	4. ผู้ปกครองร่วมกันอภิปรายสรุปความรู้ในแต่ละประเด็นที่ได้เล่าเรื่อง และจัดทำเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 5	
		I	5. ผู้ปกครองนำความรู้ที่ได้รับจากเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 5 ไปใช้ปฏิบัติกับเด็ก	
9	การสร้างวินัยในตนเองด้านการฟังตนเอง	S	1. ผู้ปกครองชมซีดี-รวม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน การฟังตนเอง 2	1. ซีดี-รวม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน การฟังตนเอง 2
			2. ให้ผู้ปกครองแต่ละท่านเล่าเรื่องในประเด็นการฝึกให้เด็กรับประทานอาหารด้วยตนเองจนหมดโดยไม่หกเลอะเทอะ และการใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง	2. เอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 6
		E	3. ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้จากสิ่งที่ได้เล่าเรื่อง	
		C	4. ผู้ปกครองร่วมกันอภิปรายสรุปความรู้ในแต่ละประเด็นที่ได้เล่าเรื่อง และจัดทำเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 6	
		I	5. ผู้ปกครองนำความรู้ที่ได้รับจากเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 6 ไปใช้ปฏิบัติกับเด็ก	
10	การสร้างวินัยในตนเองด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง	S	1. ผู้ปกครองชมซีดี-รวม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน การปฏิบัติตามข้อตกลง	1. ซีดี-รวม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน การปฏิบัติตามข้อตกลง 1
			2. ให้ผู้ปกครองแต่ละท่านเล่าเรื่องในประเด็นการฝึกให้เด็กปฏิบัติตามข้อตกลงที่คุณพ่อคุณแม่ตั้งไว้	2. เอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 7
		E	3. ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้จากสิ่งที่ได้เล่าเรื่อง	
		C	4. ผู้ปกครองร่วมกันอภิปรายสรุปข้อความรู้ในแต่ละประเด็นที่ได้เล่าเรื่อง และจัดทำเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 7	
		I	5. ผู้ปกครองนำความรู้ที่ได้รับจากเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 7 ไปใช้ปฏิบัติกับเด็ก	

ลำดับที่	เนื้อหา	ขั้นตอน	กิจกรรม	สื่อ
11	การสร้างวินัยในตนเองด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง	S E C I	<ol style="list-style-type: none"> ผู้ปกครองชมซีดี-รวม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน การปฏิบัติตามข้อตกลง 2 ให้ผู้ปกครองแต่ละท่านเล่าเรื่องในประเด็นการรับประทานอาหารและการอาบน้ำตามเวลา และเลิกเล่นเมื่อหมดเวลาในการเล่น ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้จากสิ่งที่ได้เล่าเรื่อง ผู้ปกครองร่วมกันอภิปรายสรุปข้อความรู้ในแต่ประเด็นที่ได้เล่าเรื่อง และจัดทำเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 8 ผู้ปกครองนำความรู้ที่ได้รับจากเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 8 ไปใช้ปฏิบัติกับเด็ก 	<ol style="list-style-type: none"> ซีดี-รวม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน การปฏิบัติตามข้อตกลง 2 เอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 8
12	-	-	<ol style="list-style-type: none"> ทดสอบความรู้ของผู้ปกครองหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ผู้ปกครองทำแบบประเมินความพึงพอใจฯ 	<ol style="list-style-type: none"> แบบวัดสถานการณ์ฯ ชุดที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจฯ

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล จำนวน 2 ชุด และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ซึ่งมีลักษณะและขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

4.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1.1 แบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล จำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล ชุดที่ 1 ใช้ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ และชุดที่ 2 ใช้หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ซึ่งลักษณะของแบบวัดสถานการณ์ทั้ง 2 ชุด เป็นแบบวัดสถานการณ์คู่ขนาน ที่มีโครงสร้างเหมือนกัน มีจำนวนทั้งสิ้นชุดละ 25 ข้อ

4.1.2 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

ส่วนที่ 3 ปัญหาที่พบและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

4.2 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.2.1 แบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล จำนวน 2 ชุด

1) การสร้างแบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล จำนวน 2 ชุด มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1.1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล และหลักการสร้างแบบทดสอบประเภทปรนัย ที่กำหนดเป็นสถานการณ์ จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2) กำหนดลักษณะของแบบวัดสถานการณ์ฯ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยสถานการณ์ที่เป็นโจทย์กำหนดให้ครอบคลุมทั้งด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการฟังตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง และตัวเลือกของข้อสอบทุกข้อ ประกอบด้วย 1) การเลี้ยงดูเด็กแบบปล่อยปละละเลย 2) การเลี้ยงดูเด็กแบบเข้มงวด/เผด็จการ 3) การเลี้ยงดูเด็กแบบมีเหตุผลแต่ตามใจเล็กน้อย หรือการเลี้ยงดูเด็กแบบมีเหตุผลแต่เข้มงวดเล็กน้อย และ 4) การเลี้ยงดูเด็กแบบสมเหตุสมผล

1.3) สร้างแบบวัดสถานการณ์ฯ จำนวนชุดละ 35 ข้อ โดยพิจารณาจากอัตราส่วนของเนื้อหาในโปรแกรมฯ

2) การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดสถานการณัฯ จำนวน 2 ชุด

2.1) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยการนำแบบวัดสถานการณัฯ ทั้ง 2 ชุด ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสม โดยใช้แบบตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ พร้อมทั้งคำนวณหาค่าความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ (IOC) ซึ่งค่าความตรงที่อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้จะต้องมีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป

ผลการตรวจสอบค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบวัดสถานการณัฯ ทั้ง 2 ชุด พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 (ดูรายละเอียดภาคผนวก ง ตารางที่ 11) โดยเป็นค่าที่สามารถนำไปใช้ได้ และผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแบบวัดสถานการณัฯ ทั้ง 2 ชุด ดังนี้

1) แก้ไขรายละเอียดในสถานการณัฯบางข้อ โดยบรรยายสถานการณัฯที่เกิดขึ้นให้ละเอียด ชัดเจน และให้มีความสมจริงยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันการสับสนของผู้ปกครองในการเลือกคำตอบ

2) ปรับภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม และตัวเลือกในบางข้อ โดยเปลี่ยนให้เป็นคำที่สามารถอ่านเข้าใจได้ง่าย และไม่คลุมเครือ

2.2) นำแบบวัดสถานการณัฯ ทั้ง 2 ชุด ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 27 คน โรงเรียนวัดน้อยแสงจันทร์ แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อทำการวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดสถานการณัฯเป็นรายข้อ เพื่อหาค่าระดับความยาก โดยกำหนดเกณฑ์ค่าระดับความยากที่ 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก โดยกำหนดเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกที่ 0.20 ขึ้นไป

ผลการวิเคราะห์คุณภาพ พบว่า แบบวัดสถานการณัฯ ชุดที่ 1 มีค่าระดับความยากอยู่ระหว่าง 0.22-0.82 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.10-0.57 ซึ่งมีข้อสอบที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ จำนวน 8 ข้อ เหลือข้อสอบจำนวน 27 ข้อ และแบบวัดสถานการณัฯ ชุดที่ 2 มีค่าระดับความยากอยู่ระหว่าง 0.44-0.84 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.00-0.48 ซึ่งมีข้อสอบที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ จำนวน 10 ข้อ เหลือข้อสอบจำนวน 25 ข้อ (ดูรายละเอียดภาคผนวก ง ตารางที่ 12)

2.3) นำคะแนนจากแบบวัดสถานการณัฯ ทั้ง 2 ชุด มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach พบว่า แบบวัดสถานการณัฯ ชุดที่ 1 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.659 และแบบวัดสถานการณัฯ ชุดที่ 2 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.673 ซึ่งแบบวัดสถานการณัฯ ทั้ง 2 ชุด จัดได้ว่ามีค่าความเที่ยงอยู่ในระดับที่สามารถนำไปใช้ได้

2.4) คัดเลือกข้อสอบของแบบวัดสถานการณ์ฯ ชุดที่ 1 จาก 27 ข้อ ให้เหลือจำนวน 25 ข้อ เพื่อให้มีจำนวนข้อเท่ากับแบบวัดสถานการณ์ฯ ชุดที่ 2 โดยผู้วิจัยได้ตัดข้อสอบที่มีค่าระดับความยากมากที่สุด และมีค่าอำนาจจำแนกน้อยที่สุดออก จำนวน 2 ข้อ

2.5) จากการคัดเลือกข้อสอบให้เหลือจำนวนชุดละ 25 ข้อ ทำให้แบบวัดสถานการณ์ฯ ชุดที่ 1 มีค่าระดับความยากอยู่ระหว่าง 0.41-0.74 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.24-0.57 และแบบวัดสถานการณ์ฯ ชุดที่ 2 มีค่าระดับความยากอยู่ระหว่าง 0.44-0.76 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.24-0.48 และเมื่อพิจารณาค่าระดับความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดสถานการณ์ฯ ทั้ง 2 ชุด พบว่า มีค่าระดับความยาก และค่าอำนาจจำแนกรายข้อเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นไปตามหลักความเป็นคู่ขนาน โดยแบบวัดสถานการณ์ฯ ทั้ง 2 ชุด ประกอบด้วยเนื้อหาและจำนวนข้อ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 โครงสร้างเนื้อหาที่กำหนดเป็นสถานการณ์ปัญหาในแบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กวัยอนุบาล

เนื้อหา	แบบวัดสถานการณ์ฯ			
	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2	
	จำนวนข้อ	ข้อที่	จำนวนข้อ	ข้อที่
ด้านความรับผิดชอบ	6		6	
1. อย่ากลัวการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก		2		2
2. ข้อควรระวังในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก		3		3
3. สาเหตุที่ทำให้การสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กไม่ได้ผล เพราะพ่อแม่ขัดแย้งกันเอง		6		6
4. บทบาทของพ่อแม่ในการอบรมสั่งสอนลูก		13		13
5. เทคนิคการสร้างวินัย โดยใช้การเบี่ยงเบนความสนใจ		14		14
6. เทคนิคการสร้างวินัย โดยใช้การสร้างข้อตกลง		16		16
ด้านการควบคุมตนเอง	7		7	
1. ปัจจัยจากพ่อแม่ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก เรื่อง ความตั้งใจจริงของพ่อแม่		9		9
2. ปัจจัยจากพ่อแม่ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก เรื่อง พ่อแม่ขัดแย้งกัน		10		10

ตารางที่ 2 โครงสร้างเนื้อหาที่กำหนดเป็นสถานการณ์ปัญหาในแบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กวัยอนุบาล

เนื้อหา	แบบวัดสถานการณ์ฯ			
	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2	
	จำนวนข้อ	ข้อที่	จำนวนข้อ	ข้อที่
ด้านการควบคุมตนเอง (ต่อ)				
3. บทบาทของพ่อแม่ในการเป็นแบบอย่างที่ดี		11		11
4. เทคนิคการสร้างวินัย โดยใช้การเบี่ยงเบนความสนใจ		17		17
5. เทคนิคการสร้างวินัย โดยใช้การเพิกเฉย		18		18
6. เทคนิคการสร้างวินัย โดยใช้การใช้เวลานานอก		20		20
7. เทคนิคการสร้างวินัย โดยใช้การให้รางวัล		21		21
ด้านการพึ่งตนเอง	6		6	
1. ควรเริ่มสร้างวินัยในตนเองตั้งแต่เมื่อใด		1		1
2. สาเหตุที่ทำให้การสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กไม่ได้ผล เพราะพ่อแม่ไม่สม่ำเสมอในการสร้างวินัย		5		5
3. หลักการในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก โดยเหมาะสมกับวัยของเด็ก		7		7
4. บทบาทของพ่อแม่ในการจัดสภาพแวดล้อม		15		15
5. เทคนิคการสร้างวินัย โดยใช้การอธิบายเหตุผล		22		22
6. เทคนิคการสร้างวินัย โดยใช้การเพิกเฉย		24		24
ด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง	6		6	
1. สาเหตุที่ทำให้การสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กไม่ได้ผล เพราะพ่อแม่ควบคุมมากเกินไป		4		4
2. หลักการในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก โดยทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป		8		8
3. บทบาทของพ่อแม่ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก		12		12
4. เทคนิคการสร้างวินัย โดยใช้ผลของการกระทำ		19		19
5. เทคนิคการสร้างวินัย โดยใช้การสร้างข้อตกลง		23		23
6. เทคนิคการสร้างวินัย โดยใช้การออกคำสั่ง		25		25
รวม	25		25	

4.2.2 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

1) การสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1.1) ศึกษาหลักเกณฑ์การสร้างแบบประเมินความพึงพอใจจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2) กำหนดรูปแบบของแบบประเมินความพึงพอใจ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามชนิดเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อการเข้าร่วมโปรแกรมฯ เป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ

ส่วนที่ 3 ปัญหาที่พบและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการเข้าร่วมโปรแกรมฯ เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ

2) การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

2.1) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยการนำประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้อง โดยใช้แบบตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ พร้อมทั้งคำนวณหาค่าความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ (IOC) ซึ่งค่าความตรงที่อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้จะต้องมีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป

ผลการตรวจสอบค่าความตรงตามเนื้อหา พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ง ตารางที่ 13) โดยเป็นค่าที่สามารถนำไปใช้ได้ และผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คำแนะนำในการปรับภาษาที่ใช้ในข้อคำถามเพื่อให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

2.2) นำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 27 คน โรงเรียนวัดน้อยแสงจันทร์ จากนั้นนำมาหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.961 ซึ่งจัดได้ว่ามีความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์สูง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม – 10 สิงหาคม พ.ศ. 2551 รวมเวลาทั้งสิ้น 12 สัปดาห์ โดยแบ่งการดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

5.1 ระยะเตรียมการก่อนทดลองใช้โปรแกรมฯ ใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ มีวิธีการดังนี้

- 1) ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททาสนครราชสีมา
- 2) ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ และการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ต่อผู้อำนวยการโรงเรียน และครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2
- 3) ประชาสัมพันธ์โปรแกรมฯ ให้ผู้ปกครองทราบ โดยใช้ป้ายโปสเตอร์และแผ่นป้ายประกาศ ติดประกาศบริเวณหน้าห้องเรียนชั้นอนุบาล และบอร์ดหน้าโรงเรียน
- 4) จัดประชุมผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 เพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ รายละเอียดของโปรแกรมฯ และระยะเวลาในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ พร้อมทั้งรับสมัครผู้ปกครองที่สนใจเข้าร่วมโปรแกรมฯ
- 5) ให้ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ ทำแบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล ชุดที่ 1 ในสัปดาห์ที่ 1

5.2 ระยะดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ ใช้ระยะเวลา 10 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองเข้าร่วม ตามแผนการจัดกิจกรรมที่สร้างขึ้นในสัปดาห์ที่ 2-11

5.3 ระยะหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ ใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ มีวิธีการ ดังนี้

- 1) ให้ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ ทำแบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล ชุดที่ 2 ในสัปดาห์ที่ 12
- 2) ให้ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ ทำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ในสัปดาห์ที่ 12

รายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล แสดงในแผนภูมิที่ 4

สถานนุททาสนครราชสีมา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 4 รายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลำดับที่	วัน/เดือน/ปี	ขั้นตอน	กิจกรรม	
ก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ	1	16 พ.ค. 51	- ประชุมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของโปรแกรมฯ ให้กับผู้อำนวยการโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาล - ประชาสัมพันธ์โปรแกรมฯ กับผู้ปกครอง	
		20 พ.ค. 51	- จัดประชุมผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของโปรแกรมฯ	
		20-23 พ.ค. 51	- รับสมัครผู้ปกครองเข้าร่วมโปรแกรมฯ	
		24 พ.ค. 51	- ทดสอบความรู้ของผู้ปกครองก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ	
ดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ	2	27 พ.ค. 51	- การบรรยาย เรื่อง การสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก	
		29 พ.ค. 51	- การบรรยาย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก	
	3	3 มิ.ย. 51	- การบรรยาย เรื่อง บทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก	
		5 มิ.ย. 51	- การบรรยาย เรื่อง เทคนิคการสร้างวินัยให้กับเด็ก	
	4	9-11 มิ.ย. 51	S	- ชมซีดี-รอม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน ความรับผิดชอบ 1 - ผู้ปกครองเล่าเรื่องในประเด็นการฝึกให้เด็กทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจนเสร็จ และการทำงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด
			E	- ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้จากสิ่งที่ได้เล่าเรื่อง
			C	- ผู้ปกครองในกลุ่มร่วมกันสรุปข้อความรู้ตามประเด็นที่กำหนดไว้ - นำข้อความรู้ที่ได้มาจัดทำเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 1
		13 มิ.ย. 51	I	- ผู้ปกครองนำความรู้จากเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 1 ไปใช้ปฏิบัติกับเด็ก
	5	16-18 มิ.ย. 51	S	- ชมซีดี-รอม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน ความรับผิดชอบ 2 - ผู้ปกครองเล่าเรื่องในประเด็นการฝึกให้เด็กเก็บของเล่นของใช้ไว้ที่เดิมอย่างเป็นระเบียบเมื่อเลิกใช้ และการใช้สิ่งของอย่างถนอมรักษา
			E	- ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้จากสิ่งที่ได้เล่าเรื่อง
			C	- ผู้ปกครองในกลุ่มร่วมกันสรุปข้อความรู้ตามประเด็นที่กำหนดไว้ - นำข้อความรู้ที่ได้มาจัดทำเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 2
		19 มิ.ย. 51	I	- ผู้ปกครองนำความรู้จากเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 2 ไปใช้ปฏิบัติกับเด็ก
6	23-25 มิ.ย. 51	S	- ชมซีดี-รอม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน การควบคุมตนเอง 1 - ผู้ปกครองเล่าเรื่องในประเด็นการฝึกให้เด็กรู้จักการรอคอย และการไม่อาละวาดขว้างปาข้าวของเมื่อไม่พอใจ	

แผนภูมิที่ 4 (ต่อ) รายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สัปดาห์ที่	วัน/เดือน/ปี	ชั้นตอน	กิจกรรม	
ดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ (ต่อ)		E	- ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้จากสิ่งที่ได้เล่าเรื่อง	
		C	- ผู้ปกครองในกลุ่มร่วมกันสรุปข้อความรู้ตามประเด็นที่กำหนดไว้	
			- นำข้อความรู้ที่ได้มาจัดทำเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 3	
		27 มิ.ย. 51	I	- ผู้ปกครองนำความรู้จากเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 3 ไปใช้ปฏิบัติกับเด็ก
	7	30 มิ.ย.-2 ก.ค. 51	S	- ชมซีดี-รอม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน การควบคุมตนเอง 2
				- ผู้ปกครองเล่าเรื่องในประเด็นการฝึกให้เด็กไม่เข้าไปแย่งหรือทำร้ายพี่หรือน้องเมื่ออยากได้ของเล่น และการไม่แก้มือพี่หรือน้อง ในขณะที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ
			E	- ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้จากสิ่งที่ได้เล่าเรื่อง
			C	- ผู้ปกครองในกลุ่มร่วมกันสรุปข้อความรู้ตามประเด็นที่กำหนดไว้
				- นำข้อความรู้ที่ได้มาจัดทำเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 4
		4 ก.ค. 51	I	- ผู้ปกครองนำความรู้จากเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 4 ไปใช้ปฏิบัติกับเด็ก
	8	14-16 ก.ค.51	S	- ชมซีดี-รอม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน การฟังตนเอง 1
				- ผู้ปกครองเล่าเรื่องในประเด็นการฝึกให้เด็กทำกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง เช่น การอาบน้ำ แต่งตัว และแปรงฟัน
		E	- ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้จากสิ่งที่ได้เล่าเรื่อง	
		C	- ผู้ปกครองในกลุ่มร่วมกันสรุปข้อความรู้ตามประเด็นที่กำหนดไว้	
			- นำข้อความรู้ที่ได้มาจัดทำเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 5	
	18 ก.ค. 51	I	- ผู้ปกครองนำความรู้จากเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 5 ไปใช้ปฏิบัติกับเด็ก	
9	21-23 ก.ค. 51	S	- ชมซีดี-รอม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน การฟังตนเอง 2	
			- ผู้ปกครองเล่าเรื่องในประเด็นการฝึกให้เด็กรับประทานอาหารเช้าด้วยตนเองจนหมดโดยไม่หกเลอะเทอะ และการใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเองโดยรดน้ำทุกครั้งเมื่อใช้เสร็จ	
		E	- ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้จากสิ่งที่ได้เล่าเรื่อง	
		C	- ผู้ปกครองในกลุ่มร่วมกันสรุปข้อความรู้ตามประเด็นที่กำหนดไว้	
			- นำข้อความรู้ที่ได้มาจัดทำเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 6	
	25 ก.ค. 51	I	- ผู้ปกครองนำความรู้จากเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 6 ไปใช้ปฏิบัติกับเด็ก	

แผนภูมิที่ 4 (ต่อ) รายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สัปดาห์ที่	วัน/เดือน/ปี	ขั้นตอน	กิจกรรม	
ดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ (ต่อ)	10	28-30 ก.ค. 51	S	- ชมซีดี-รอม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน การปฏิบัติตามข้อตกลง 1
			E	- ผู้ปกครองเล่าเรื่องในประเด็นการฝึกให้เด็กปฏิบัติตามข้อตกลงที่คุณพ่อคุณแม่ตั้งไว้
			C	- ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้จากสิ่งที่ได้เล่าเรื่อง
	11	4-6 ส.ค. 51	S	- ชมซีดี-รอม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ตอน การปฏิบัติตามข้อตกลง 2
			E	- ผู้ปกครองเล่าเรื่องในประเด็นการรับประทานอาหารและการอาบน้ำตามเวลา และเล่นเกมเมื่อหมดเวลาในการเล่น
			C	- ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้จากสิ่งที่ได้เล่าเรื่อง
12	10 ส.ค. 51	-	- ทดสอบความรู้ของผู้ปกครองหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ	
		-	- ประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ	
		-	- นำข้อความรู้ที่ได้มาจัดทำเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 7	

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ค่าทางสถิติคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

6.1.1 นำแบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล ทั้ง 2 ชุด มาตรวจให้คะแนน โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

ให้ 1 คะแนน หมายถึง การเลี้ยงดูเด็กแบบปล่อยปละละเลย หรือการเลี้ยงดูเด็กแบบเข้มงวด/เผด็จการ

ให้ 2 คะแนน หมายถึง การเลี้ยงดูเด็กแบบมีเหตุผลแต่ตามใจเล็กน้อย หรือการเลี้ยงดูเด็กแบบมีเหตุผลแต่เข้มงวดเล็กน้อย

ให้ 3 คะแนน หมายถึง การเลี้ยงดูเด็กแบบสมเหตุสมผล

6.1.2 คำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

6.1.3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test dependent) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

6.1.4 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test dependent) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

6.1.5 นำเสนอข้อมูลโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ในรูปตารางประกอบความเรียง

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI มีวิธีการ ดังนี้

6.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กวัยอนุบาล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง โดยการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการจัดบันทึกประเด็นที่ได้จากการเล่าเรื่องของผู้ปกครองแต่ละท่าน และการจัดบันทึกคำพูดของผู้ปกครองในขณะที่ยกอภิปรายเพื่อสรุปข้อความรู้ จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาทำการสรุปและวิเคราะห์ เพื่อนำเสนอความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลในแต่ละด้าน โดยสงวนชื่อจริงของผู้ปกครองและเด็ก และเปลี่ยนเป็นชื่อสมมุติทั้งหมด

6.2.2 วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยนำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ มาดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

1) คำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ และนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมาย ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2) นำเสนอข้อมูลโดยการแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ในรูปตารางประกอบความเรียง

3) นำเสนอข้อมูลจากคำถามปลายเปิดในรูปความเรียง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้โปรแกรมการให้ การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก วัยอนุบาล ชุดที่ 1 ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ และชุดที่ 2 หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ และใช้ แบบบันทึกคำพูดของผู้ปกครอง แบบบันทึกการสรุปประเด็นจากกิจกรรมการเล่าเรื่อง และแบบ ประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มา วิเคราะห์ผลและนำเสนอ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าทางสถิติคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้าง วินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

1.1 การเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัย ในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยภาพรวมก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

1.2 การเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัย ในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลจำแนกเป็นรายด้าน ประกอบด้วยด้านความรับผิดชอบ ด้านการ ควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง ก่อนและหลังการเข้าร่วม โปรแกรมฯ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษา สำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI มีดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับความรู้ของผู้ปกครอง เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กวัยอนุบาล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการ ควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจของ ผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

เพื่อให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองและการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่อง การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	สถิติทดสอบ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าทางสถิติคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

1.1 การเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ นำเสนอในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

เวลา	\bar{X}	S.D.	t
ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ	49.30	3.84	
หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ	61.75	4.86	16.11**

**p < .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ เท่ากับ 49.30 (S.D. = 3.84) หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ เท่ากับ 61.75 (S.D. = 4.86) และเมื่อใช้สถิติทดสอบค่า t พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

1.2 การเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลเป็นรายด้านก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม ฯ

การเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลเป็นรายด้านก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม ฯ นำเสนอตามตัวแปรที่ศึกษาซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านความรับผิดชอบก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม ฯ นำเสนอในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านความรับผิดชอบก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม ฯ

เวลา	\bar{X}	S.D.	t
ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม ฯ	10.80	2.44	
หลังการเข้าร่วมโปรแกรม ฯ	14.35	1.66	9.17**

**p < .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านความรับผิดชอบก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม ฯ เท่ากับ 10.80 (S.D. = 2.44) หลังการเข้าร่วมโปรแกรม ฯ เท่ากับ 14.35 (S.D. = 1.66) และเมื่อใช้สถิติทดสอบค่า t พบว่า คะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านความรับผิดชอบก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม ฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้หลังการเข้าร่วมโปรแกรม ฯ สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ฯ

1.2.2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านการควบคุมตนเองก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม ฯ นำเสนอในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านการควบคุมตนเองก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

เวลา	\bar{X}	S.D.	t
ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ	13.75	1.55	
หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ	17.40	1.18	10.91**

**p < .01

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านการควบคุมตนเองก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ เท่ากับ 13.75 (S.D. = 1.55) หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ เท่ากับ 17.40 (S.D. = 1.18) และเมื่อใช้สถิติทดสอบค่า t พบว่า คะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านการควบคุมตนเองก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ

1.2.3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านการฟังตนเองก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม ฯ นำเสนอในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านการฟังตนเองก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

เวลา	\bar{X}	S.D.	t
ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ	13.25	1.71	
หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ	15.75	1.25	11.18**

**p < .01

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเอง ให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านการพึ่งตนเองก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ เท่ากับ 13.25 (S.D. = 1.71) หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ เท่ากับ 15.75 (S.D. = 1.25) และเมื่อใช้สถิติทดสอบค่า t พบว่า คะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านการพึ่งตนเอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ

1.2.4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเอง ให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านการปฏิบัติตามข้อตกลงก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ นำเสนอ ในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ของผู้ปกครอง เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านการปฏิบัติตามข้อตกลงก่อนและ หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

เวลา	\bar{X}	S.D.	t
ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ	11.65	1.81	8.95**
หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ	14.45	1.50	

**p < .01

จากตารางที่ 7 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเอง ให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านการปฏิบัติตามข้อตกลงก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ เท่ากับ 11.65 (S.D. = 1.81) หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ เท่ากับ 14.45 (S.D. = 1.50) และเมื่อใช้สถิติทดสอบค่า t พบว่า คะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลด้านการปฏิบัติตาม ข้อตกลงก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI มีดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง ดังนี้

2.1.1 ด้านความรับผิดชอบ

จากกิจกรรมการเล่าเรื่องที่ให้ผู้ปกครองเล่าเรื่องความสำเร็จในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กด้านความรับผิดชอบ ในช่วงต้นผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยังเด็กเกินไปในการรับผิดชอบงานต่าง ๆ จึงไม่ได้จริงจังในการฝึกวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบต่อเด็ก เช่น เมื่อมอบหมายให้เด็กทำงานต่างๆ เช่น เก็บของเล่น ช่วยงานบ้าน ผู้ปกครองได้แต่มอบหมายงานโดยไม่ได้ใส่ใจว่าเด็กทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จหรือไม่ หรือผู้ปกครองบางท่านก็ไม่ได้มอบหมายให้เด็กทำอะไรเลย เด็กจึงขาดโอกาสที่จะฝึกวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ เมื่อผู้ปกครองเข้าร่วมโปรแกรมฯ จึงทำให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กด้านความรับผิดชอบ ดังตัวอย่าง

“ตอนที่สั่งให้เก็บของเล่น น้องเจมักจะโยนของเล่นลงกล่อง จนของเล่นกระจัดกระจายไม่มีความเป็นระเบียบเลย แม่เลยต้องเก็บของเล่นให้น้องเจดูเป็นตัวอย่าง 4-5 ครั้ง ยอมเสียเวลานิดหนึ่ง แต่ผลที่ได้ก็คุ้มค่าเพราะน้องเจเก็บของเล่นได้เป็นระเบียบขึ้นเยอะ”

คุณแม่ น้องเจ

16 มิ.ย. 51

นอกจากนี้ผู้ปกครองยังสามารถเลือกใช้เทคนิคต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยบรรยายในการฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับวัยของเด็ก ซึ่งเทคนิคที่ผู้ปกครองเลือกนำมาใช้ คือ การอธิบายเหตุผล การสร้างข้อตกลง การให้รางวัล และผู้ปกครองยังได้นำเสนอเทคนิคการกำหนดเวลากับเด็กเพิ่มเติมอีก ดังตัวอย่าง

“แม่บอกน้องฟ้าเขาดี ๆ ค่ะ ว่าถ้าหนูเก็บของเล่นบ้านเราก็จะสะอาด ไม่รก และแม่ก็จะเหนื่อยน้อยลง น้องฟ้าเขากลับแม่เหนื่อยค่ะ จากนั้นมาก็เก็บของเล่นทุกครั้งเลย”

คุณแม่น้องฟ้า

16 มิ.ย. 51

จากกิจกรรมการจัดระบบความรู้ที่ให้ผู้ปกครองร่วมกันอภิปราย เพื่อหาข้อสรุปของกลุ่มตามประเด็นต่าง ๆ ผู้ปกครองได้นำความรู้จากการฟังบรรยาย และจากเอกสารแผ่นพับไปประพฤติปฏิบัติกับเด็กนั้น จนทำให้ค้นพบข้อความรู้ใหม่ ๆ ข้อความรู้เพิ่มเติม และนำข้อความรู้เหล่านั้น มาใช้ในการอภิปรายกับผู้ปกครองท่านอื่น ๆ ดังตัวอย่าง

“เมื่อใกล้หมดเวลาในการทำงานต้องเตือนให้ลูกรู้ตัวล่วงหน้าคะ เขาจะได้รับทำงานให้เสร็จ เพราะบางทีลูกก็ทำงานเพลินจนลืมดูเวลา”

คุณแม่น้องบิว

9 มิ.ย. 51

2.1.2 ด้านการควบคุมตนเอง

จากกิจกรรมการเล่าเรื่องที่ให้ผู้ปกครองเล่าเรื่องความสำเร็จในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กด้านการควบคุมตนเอง ในช่วงต้นผู้ปกครองมีความคิดเห็นที่ไม่จำเป็นต้องฝึกเด็กอย่างจริงจังในการควบคุมตนเอง เพราะเมื่อโตขึ้นเด็กก็จะสามารถควบคุมตนเองได้เองตามวัย ทำให้เด็กขาดโอกาสในการฝึก และส่งผลให้เด็กแสดงออกทางพฤติกรรมที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น เมื่อผู้ปกครองเข้าร่วมโปรแกรมฯ จึงทำให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคมของเด็กกว่า และการส่งเสริมพัฒนาการดังกล่าว ดังตัวอย่าง

“เด็ก ๆ ก็แบบนี้แหละชอบทำอะไรตามใจตัวเอง ไม่ค่อยคิดถึงใจใคร ผมก็รู้ว่าเป็นวัยของเขา ค่อย ๆ ฝึกไปเดี๋ยวโตขึ้นก็หายไปเอง แต่พ่อแม่ต้องฝึกให้เด็กรู้จักควบคุมอารมณ์ตนเองนะ เพราะถ้าไม่ฝึกนิสัยเหล่านี้จะติดตัวเด็กไปจนโตเลย”

คุณพ่อน้องบอล

23 มิ.ย. 51

อีกทั้งผู้ปกครองยังได้นำความรู้เรื่องหลักการในการสร้างวินัยให้กับเด็กมาใช้ฝึกให้เด็กสามารถควบคุมตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเทคนิคที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่เลือกนำมาใช้ คือ การอธิบายเหตุผล การสร้างข้อตกลง การเบี่ยงเบนความสนใจ การให้คำชม และการใช้เวลาออก ดังตัวอย่าง

“แม่บอกเหตุผลให้น้องเซฟฟังว่าทำไมเขาถึงต้องรอ เพราะแม่ทำธุระอยู่น้องเซฟเขาก็ฟังนะคะ แต่ก็รอได้ไม่นานมากหรอกคะ เดียวก็เดินมาตามแม่แล้วว่าเสร็จหรือยัง แต่แม่ก็เข้าใจลูกนะ”

คุณแม่ น้องเซฟ

24 มิ.ย. 51

“พี่ต้องหากิจกรรมอย่างอื่นมาให้น้องมายทำในขณะที่รอ เขาจะได้ไม่เบื่อ และเราจะได้อ่านหนังสืออย่างสบายใจ เพราะเด็กวัยนี้รอคอยอะไรนาน ๆ ไม่ได้หรอก นอกจากจะหากิจกรรมอะไรให้เขาทำ เขาจะได้เพลิน”

คุณแม่ น้องมาย

23 มิ.ย. 51

จากกิจกรรมการจัดระบบความรู้ที่ให้ผู้ปกครองร่วมกันอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปของกลุ่มตามประเด็นต่าง ๆ ผู้ปกครองได้นำความรู้ที่ได้จากการฟังบรรยาย การอภิปราย และจากเอกสารแผ่นพับไปประพฤติปฏิบัติกับเด็กนั้น จนทำให้ค้นพบข้อความรู้ใหม่ ๆ ในเรื่องการฝึกให้เด็กรู้จักการรอคอย และการให้คำชม ผู้ปกครองได้นำข้อความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการอภิปรายกับผู้ปกครองท่านอื่น ๆ ดังตัวอย่าง

“พี่ชอบชมว่าน้องยิวส์เก่ง น้องยิวส์ช่วยทำอะไรก็จะชมว่าน้องยิวส์เก่ง จนลูกพูดกับพี่ว่า หนูไม่อยากเก่งแล้ว เป็นเด็กเก่งแล้วเหนื่อย พี่ถึงได้รู้เลยว่าไม่ควรชมลูกเกินจริง ชมแบบพรั้าพรั้อ ที่นี้นะก่อนที่พี่จะชมลูกในแต่ละครั้ง พี่ต้องคิดคำพูดก่อนที่จะชมลูก”

คุณแม่ น้องยิวส์

2 ก.ค. 51

2.1.3 ด้านการพึ่งตนเอง

จากกิจกรรมการเล่าเรื่องที่ทำให้ผู้ปกครองเล่าเรื่องความสำเร็จในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กด้านการพึ่งตนเอง ในช่วงต้นผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าเป็นเด็กยังเล็กอยู่ หากปล่อยให้ทำกิจวัตรประจำวันด้วยตนเองอาจทำได้ไม่ดี หรือไม่สะอาดเท่าที่ควร ดังนั้นผู้ปกครองจึงเป็นผู้ทำกิจวัตรประจำวันต่าง ๆ ให้ เด็กจึงขาดโอกาสที่จะฝึกวินัยในตนเองด้านการพึ่งตนเอง เมื่อผู้ปกครองเข้าร่วมโปรแกรมฯ ผู้ปกครองจึงมีความคิดใหม่ว่าการสอนให้ลูกรู้จักการพึ่งตนเองเป็นสิ่งที่สำคัญ และควรฝึกตั้งแต่ลูกยังเล็ก ดังตัวอย่าง

“ถ้าพี่ยื้อเวลาได้ จะฝึกให้ลูกอาบน้ำ แต่งตัว และแปรงฟัน ตั้งแต่ยังเล็กเลย พี่จะได้ไม่เห็นเหนื่อยเหมือนทุกวันนี้”

คุณแม่น้องฟ้า

14 ก.ค. 51

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าผู้ปกครองมีความรู้และมีความเข้าใจว่าควรเริ่มฝึกวินัยให้กับลูกตั้งแต่วัยเด็ก และเทคนิคที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่เลือกนำมาใช้เพื่อให้เด็กสามารถพึ่งตนเองได้ คือ การอธิบายเหตุผล การสร้างข้อตกลง การเบี่ยงเบนความสนใจ โดยจัดให้เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน และการเพิกเฉย ดังตัวอย่าง

“น้องเจไม่ค่อยชอบทำอะไรด้วยตัวเองเลยคะ ชอบรอให้แม่มาทำให้ แต่แม่ก็พยายามบอกเขาดี ๆ นะคะ ว่าแม่ต้องดูแลน้อง (อายุ 1 ปี) หนูต้องฝึกช่วยตัวเองนะลูกแม่จะได้ไม่เหนื่อย ถ้าหนูอาบน้ำแต่งตัวเองได้เก่งแล้วนะแม่จะให้อาบน้ำให้หนูมาช่วยน้องด้วย น้องเจเขาอยากอาบน้ำให้น้องคะ เลยยอมทำตามทุกอย่างที่แม่บอก”

คุณแม่น้องเจ

14 ก.ค. 51

จากกิจกรรมการจัดระบบความรู้ที่ให้ผู้ปกครองร่วมกันอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปของกลุ่มตามประเด็นต่าง ๆ ผู้ปกครองได้นำความรู้ที่ได้จากการอภิปราย และจากเอกสารแผ่นพับไปประพฤติปฏิบัติกับเด็กนั้น ทำให้ค้นพบข้อความรู้ใหม่ ๆ ข้อความรู้เพิ่มเติม และนำข้อความรู้เหล่านั้น มาใช้ในการอภิปรายกับผู้ปกครองท่านอื่น ๆ ดังตัวอย่าง

“ด้วยธรรมชาติของคนเราถ้าไม่ได้กินอะไรเดี๋ยวก็หิว และถ้าหิวนั้นก็
จะกินได้โดยไม่ต้องตามบ่อนเลย ถ้าถึงเวลากินแล้วไม่ยอมนั่งแพรไม่ยอมกิน
พี่ก็จะเก็บกับข้าวเลย แล้วให้ไปรอกินในมือต่อไป แต่ถ้าคิดจะทำแบบนี้ก็ต้อง
ใจแข็ง ถึงแม้ว่าใจจริงสงสารลูกใจแทบขาด แต่ก็ต้องคิดไว้เสมอว่าที่เราทำไป
ก็เพราะรักเขาอยากให้เขามีวินัย”

คุณแม่น้องแพร

21 ก.ค. 51

2.1.4 ด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง

จากกิจกรรมการเล่าเรื่องที่ให้ผู้ปกครองเล่าเรื่องความสำเร็จใน
การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กด้านการฟังตนเอง ในช่วงต้นผู้ปกครองส่วนใหญ่ได้สร้างข้อตกลง
กับเด็กอยู่แล้ว แต่ไม่สามารถควบคุมให้เด็กปฏิบัติตามได้ เมื่อได้เข้าร่วมโปรแกรมฯ ผู้ปกครองให้
มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการฝึกให้เด็กปฏิบัติตามข้อตกลงมากขึ้น ดังตัวอย่าง

“ถ้าพี่สร้างข้อตกลงกับน้องเชียร์ พี่ต้องไปกำชับกับทุกคนในบ้านด้วย
โดยเฉพาะพ่อน้องเชียร์ ว่าห้ามให้ทำหรือให้การช่วยเหลือใดๆ ทั้งสิ้นกับน้องเชียร์
ถ้าไม่ทำแบบนี้จะข้อตกลงที่สร้างขึ้นใช้ไม่ได้ผล”

คุณแม่น้องเชียร์

29 ก.ค. 51

โดยเทคนิคที่ผู้ปกครองทุกคนเลือกนำมาใช้ คือ การสร้าง
ข้อตกลง และสามารถนำเทคนิคดังกล่าวมาใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เช่น ให้เด็กมีส่วน
ร่วมในการสร้างข้อตกลง จริงจังกับข้อตกลงที่สร้างขึ้น ดังตัวอย่าง

“พี่ใช้วิธีให้ลูกช่วยคิดว่าจะอาบน้ำเวลาไหน ทานข้าวเวลาไหน
น้องณัฐเขาบอกพี่ว่าจะทานข้าวตอนเสียงเพลงชาติดัง (เสียงตามสายตอนเย็น)
และอาบน้ำตอนดูชินจังจบ พี่เห็นว่ามันไม่ตึกเกินไปก็เลยยอมลูก ไม่น่าเชื่อเลย
ว่าวันต่อมาพอเสียงเพลงชาติดังน้องณัฐก็เดินเข้ามาทานข้าวเองโดยไม่ต้องเรียก
เหมือนเมื่อก่อน และเมื่อชินจังจบก็ลุกไปอาบน้ำเองเลยโดยไม่ต้องเตือน”

คุณแม่น้องณัฐ

29 ก.ค. 51

จากกิจกรรมการจัดระบบความรู้ที่ให้ผู้ปกครองร่วมกันอภิปราย เพื่อหาข้อสรุปของกลุ่มตามประเด็นต่าง ๆ ผู้ปกครองได้นำความรู้ที่ได้จากการอภิปราย และจากเอกสารแผ่นพับไปประพฤติปฏิบัติกับเด็กนั้น จนทำให้ค้นพบข้อความรู้ใหม่ ๆ ข้อความรู้เพิ่มเติม และนำข้อความรู้เหล่านั้น มาใช้ในการอภิปรายกับผู้ปกครองท่านอื่น ๆ ดังตัวอย่าง

“เวลาที่เด็กเล่นเพลินเขาอาจจะลืมเรื่องเวลาไปบ้าง เราก็ต้องเตือนให้ เขารู้ว่าตอนนี้ถึงเวลาทำอะไรแล้ว ถ้าเป็นย่าจะให้โอกาส 3 ครั้ง ถ้าเตือนแล้วยังไม่มา ก็จะไปพาตัวมาเลย เขาจะรู้ว่าเราให้ความสำคัญเรื่องเวลา ย่าเห็นพ่อแม่บางคนเตือนลูกอยู่นั่นแหละ แต่ก็ไม่เห็นจะทำอะไรกับลูกเลย ส่วนลูกก็เฉยไม่ได้สนใจสิ่งที่พ่อแม่เตือนหรอก”

คุณย่าน้องป๋ม

6 ส.ค. 51

จากการสรุปข้อมูลที่ได้จัดบันทึกขณะทำกิจกรรมต่าง ๆ ข้างต้น พบว่า ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักการในการสร้างวินัย บทบาทของพ่อแม่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก อีกทั้งยังสามารถเลือกและนำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้เพื่อสร้างวินัยในตนเองให้กับบุตรหลานได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ผู้ปกครองยังมีการตอบสนองต่อเด็กเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมก่อกวนวินัยในตนเองได้เหมาะสม จากการนำเสนอข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กมากขึ้น และสามารถนำไปประพฤติปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเองได้เป็นอย่างดี

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

2.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ นำเสนอในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าร้อยละจำแนกตามข้อมูลสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (n = 20)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	4	20
หญิง	16	80
2. อายุ		
20 – 30 ปี	10	50
31 – 40 ปี	7	35
มากกว่า 40 ปี	3	15
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
มัธยมศึกษาตอนต้น	2	10
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	4	20
อนุปริญญา / ปวส.	5	25
ปริญญาตรี	9	45
4. อาชีพ		
รับราชการ	5	25
ธุรกิจส่วนตัว	2	10
พนักงานบริษัท	1	5
รับจ้าง	2	10
ค้าขาย	3	15
แม่บ้าน	6	30
อื่น ๆ	1	5
5. ความสัมพันธ์กับเด็ก		
บิดา	3	15
มารดา	14	70
อื่น ๆ	3	15
6. การได้รับความรู้เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก		
ไม่เคย	18	90
เคย	2	10
รวม	20	100

จากตารางที่ 8 แสดงว่า ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80 มีอายุอยู่ระหว่าง 20 – 30 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50 มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45 มีอาชีพเป็นแม่บ้าน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 มีความสัมพันธ์กับเด็กโดยเป็นมารดา จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 70 และส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับความรู้เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 90

2.2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ นำเสนอในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความพึงพอใจ	ร้อยละ
1. ความเข้าใจก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ				84.00
1.1 ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ ท่านได้รับแจ้งวัตถุประสงค์ของโปรแกรมฯ อย่างชัดเจน	4.10	0.64	มาก	
1.2 ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ ท่านได้รับแจ้งขั้นตอนและระยะเวลาของการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ อย่างละเอียด	4.30	0.47	มาก	
2. กิจกรรมการบรรยาย				89.00
2.1 เนื้อหาความรู้ที่ผู้วิจัยบรรยายมีความเหมาะสม	4.55	0.51	มากที่สุด	
2.2 ผู้วิจัยบรรยายด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย	4.75	0.44	มากที่สุด	
2.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการบรรยายมีความเหมาะสม	4.30	0.57	มาก	
2.4 กิจกรรมที่ใช้ประกอบการบรรยายมีความน่าสนใจ	4.35	0.58	มาก	
2.5 การมีส่วนร่วมของท่านในกิจกรรมการบรรยาย	4.30	0.73	มาก	

ตารางที่ 9 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง
ในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความ พึงพอใจ	ร้อยละ
3. กิจกรรมการเล่าเรื่อง				87.20
3.1 กิจกรรมการเล่าเรื่องทำให้ท่านทราบความรู้ใหม่ๆ	4.45	0.60	มาก	
3.2 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเล่าเรื่องมีความ เหมาะสม	4.30	0.47	มาก	
3.3 การมีส่วนร่วมของท่านในกิจกรรมการเล่าเรื่อง	4.30	0.57	มาก	
3.4 บรรยากาศขณะทำกิจกรรมการเล่าเรื่องมีความ เหมาะสม	4.40	0.50	มาก	
4. กิจกรรมการสรุปความคิด				86.00
4.1 กิจกรรมการสรุปความคิดทำให้ท่านค้นพบ ข้อความรู้ใหม่ๆ	4.45	0.60	มาก	
4.2 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการสรุปความคิด มีความเหมาะสม	4.20	0.52	มาก	
4.3 การมีส่วนร่วมของท่านในกิจกรรมการสรุปความคิด	4.25	0.63	มาก	
4.4 กิจกรรมการสรุปความคิดมีความต่อเนื่องกับกิจกรรม การเล่าเรื่อง	4.30	0.57	มาก	
4.5 บรรยากาศขณะทำกิจกรรมการสรุปความคิดมี ความเหมาะสม	4.30	0.47	มาก	
5. เอกสารประกอบการบรรยาย/เอกสารแผ่นพับ				86.80
5.1 เอกสารประกอบการบรรยายมีความชัดเจนอ่านเข้าใจง่าย	4.40	0.50	มาก	
5.2 จำนวนหน้าของเอกสารประกอบการบรรยายมี ความเหมาะสม	4.30	0.57	มาก	
5.3 เนื้อหาเอกสารประกอบการบรรยายช่วยสร้าง ความเข้าใจในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก	4.40	0.59	มาก	
5.4 การจัดวางรูปเล่ม ขนาดตัวหนังสือ และ ภาพประกอบของเอกสารมีความน่าสนใจ	4.30	0.57	มาก	
5.5 เนื้อหาในเอกสารแผ่นพับสามารถนำไปปฏิบัติใน ชีวิตประจำวันได้จริง	4.25	0.79	มาก	

ตารางที่ 9 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง
ในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความ พึงพอใจ	ร้อยละ
6. รายการ “สร้างวินัยให้ลูกรัก”				88.40
6.1 ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย	4.45	0.51	มาก	
6.2 รูปแบบการนำเสนอน่าสนใจ	4.50	0.60	มากที่สุด	
6.3 ระยะเวลามีความเหมาะสม	4.30	0.57	มาก	
7. วัน เวลา และสถานที่				86.60
7.1 วัน และเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.30	0.47	มาก	
7.2 สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.40	0.50	มาก	
7.3 บรรยากาศและสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสม	4.30	0.47	มาก	
8. การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้				89.00
8.1 ท่านนำความรู้ที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมไปใช้ ในการปฏิบัติกับบุตรหลาน	4.40	0.60	มาก	
8.2 ท่านนำความรู้ที่ได้รับจากเอกสารที่แจกไปใช้ในการ การปฏิบัติกับบุตรหลาน	4.35	0.67	มาก	
8.3 การนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติจริงทำให้ท่าน ค้นพบข้อความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม	4.60	0.60	มากที่สุด	
รวม	4.35	0.40	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.40) โดยรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจสูงสุด คือ ผู้วิจัยบรรยายด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.44) มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติจริงทำให้ค้นพบข้อความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.60) และเนื้อหาความรู้ที่ผู้วิจัยบรรยายมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

2.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ในส่วนที่ 3 ปัญหาที่พบและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการเข้าร่วมโปรแกรมฯ นำเสนอดังนี้

2.3.1 ปัญหาที่พบระหว่างการเข้าร่วมโปรแกรมฯ คือ เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ มีน้อยเกินไป

2.3.2 ผู้ปกครองเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- 1) จากการเข้าร่วมโปรแกรมฯ นี้ทำให้ได้รับความรู้ และเทคนิคต่างๆ มากมายที่จะนำไปปฏิบัติกับบุตรหลาน และทำให้บุตรหลานมีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองที่ดีขึ้น
- 2) ควรเพิ่มระยะเวลาที่ใช้ในการใช้โปรแกรมฯ และในการทำกิจกรรมย่อย
- 3) ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองของเด็กอนุบาลทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วม
- 4) ควรมีการรวบรวมเอกสารแผ่นพับที่แจกในแต่ละสัปดาห์ โดยจัดทำเป็นรูปเล่ม เพื่อความสะดวกในการเก็บรักษาและการนำไปอ่านทบทวน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองโดยใช้รูปแบบ SECI ที่มีต่อความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ว่า หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ผู้ปกครองมีคะแนนความรู้เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททสขรธรรม และตัวอย่างประชากร คือ ผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนเมืองสมุททสขรธรรม จังหวัดสมุททสขรธรรม จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล จำนวน 2 ชุด มีลักษณะเป็นแบบทดสอบคู่ขนาน ที่มีโครงสร้างเหมือนกัน โดยแบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล ชุดที่ 1 ใช้ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ และแบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล ชุดที่ 2 ใช้หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เวลาทั้งสิ้น 12 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยได้ประชาสัมพันธ์โปรแกรมฯ พร้อมทั้งรับสมัครผู้ปกครองเข้าร่วมโปรแกรมฯ และนำแบบวัดสถานการณ์ฯ ชุดที่ 1 ให้ผู้ปกครองทำก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ในสัปดาห์ที่ 1 จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ โดยสัปดาห์ที่ 2-3 ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมขั้น S: ในกิจกรรมการบรรยาย สัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันอังคาร และวันพฤหัสบดี และสัปดาห์ที่ 4-11 ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมขั้น S: กิจกรรมการเล่าเรื่อง ต่อเนื่องด้วยขั้น E: กิจกรรมการสรุปความรู้ และขั้น C: กิจกรรมจัดระบบความรู้ โดยเลือกเข้าร่วมกิจกรรม 1 วัน จากที่จัดขึ้นทั้งหมด 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร และวันพุธ และเข้าร่วมกิจกรรมขั้น I: กิจกรรมการนำความรู้ไปใช้ในวันศุกร์ หลังเสร็จสิ้นการทดลองใช้โปรแกรมฯ ผู้วิจัยนำแบบวัดสถานการณ์ฯ ชุดที่ 2

ให้ผู้ปกครองทำหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ และทำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ในสัปดาห์ที่ 12

การวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลที่ใช้ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ มาตรวจให้คะแนน จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test dependent) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และนำแบบประเมินความพึงพอใจ มาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ พร้อมทั้งนำเสนอปัญหาที่พบและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ผู้ปกครองมีคะแนนความรู้เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลในด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลงสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ อยู่ในระดับมากทุกรายการ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่เป็นผลของการใช้โปรแกรมฯ ซึ่งสามารถนำมาอภิปราย ได้ดังนี้

1. ปัจจัยสนับสนุนให้การดำเนินการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีดังนี้

1.1 รูปแบบ SECI เป็นแนวทางที่เหมาะสมในการนำมาใช้เพื่อให้เกิดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ทั้งนี้เพราะมีลักษณะของกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้กัน สรุปความรู้จากสิ่งที่ตนได้ประพฤติปฏิบัติ ร่วมกัน อภิปรายความรู้ที่ตนได้สรุปไว้กับผู้ปกครองท่านอื่น เพื่อหาข้อสรุปความรู้ของกลุ่ม และนำความรู้เหล่านั้นไปประพฤติปฏิบัติกับเด็ก ซึ่งทำให้ผู้ปกครองค้นพบข้อความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม และนำความรู้เหล่านั้นกลับมาแลกเปลี่ยนความรู้กันอีกครั้ง ดังที่ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542) ได้

กล่าวว่า ผู้ปกครองเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์หลากหลายในการเลี้ยงดูเด็ก การให้โอกาสผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กัน เป็นแนวทางหนึ่งของการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง เช่นเดียวกับที่ สมคิด อิศระวัฒน์ (2543) กล่าวถึง เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการระดมสมอง และการร่วมกันคิด อภิปรายถึงวิธีการแก้ปัญหา ว่าเป็นเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้คิดอย่างถ่องแท้ อย่างมีวิจารณญาณเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น รวมไปถึงการเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม และนำไปสู่การเพิ่มพูนความรู้ให้มากยิ่งขึ้น แนวทางนี้จึงเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2544) ในด้านบทบาทแห่งประสบการณ์ ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า บุคคลที่บรรลุสติภาวะแล้วได้สะสมประสบการณ์ที่กว้างขวางและประสบการณ์นั้นนับได้ว่าเป็นแหล่งที่มีคุณค่าสูงยิ่งสำหรับการเรียนรู้ และเป็นการช่วยขยายโลกทัศน์สำหรับผู้ใหญ่ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น จึงทำให้การดำเนินการใช้โปรแกรมฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ สูงขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

1.2 การออกแบบกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในโปรแกรมฯ ผู้วิจัยได้คำนึงถึงความแตกต่างของวัย ระดับการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง จึงทำให้กิจกรรมมีความยืดหยุ่น สามารถปรับใช้ได้กับผู้ปกครองทุกท่านต้องมีส่วนร่วมกับทุกกิจกรรมของโปรแกรมฯ นอกจากนี้ลักษณะของกิจกรรมในโปรแกรมฯ มีความหลากหลาย ทั้งกิจกรรมการบรรยาย การเล่าเรื่อง การสรุปความรู้ การจัดระบบความรู้ การทำเอกสารแผ่นพับ และการนำความรู้ไปใช้ ทำให้ผู้ปกครองสนใจเข้าร่วมกิจกรรมของโปรแกรมฯ อย่างสม่ำเสมอ เกิดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา ดังที่ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542) ที่กล่าวว่า ลักษณะของกิจกรรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองที่ดีที่ดี ควรให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีชีวิตชีวา มีส่วนร่วมกับทุกกิจกรรมที่จัดขึ้น ด้วยความหลากหลายของกิจกรรมนี้เองทำให้ผู้ปกครองมีโอกาสได้ทำงานร่วมกันช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้สึกอบอุ่นใจว่ามีเพื่อน มีคนที่อยู่ในสถานการณ์คล้ายกับตน ซึ่งสอดคล้องกับ Lyons, Robbins, และ Smith (1983) ที่กล่าวว่า เมื่อผู้ปกครองมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน จะช่วยให้ผู้ปกครองรู้สึกสบายใจเมื่อเข้าใจว่าผู้ปกครองคนอื่นก็มีปัญหาเช่นเดียวกับตน ประกอบกับการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามโปรแกรมฯ ทำให้ผู้ปกครองค้นพบวิธีแก้ปัญหาการขาดวินัยในตนเองของเด็กด้านต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่การมีความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองในที่สุด

1.3 การที่ผู้ปกครองเข้าร่วมโปรแกรมฯ และนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติกับเด็ก ส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองสูงขึ้น จากการสังเกตของผู้วิจัยในขณะที่เข้าไปร่วมจัดกิจกรรมประจำวันกับครูประจำชั้นในช่วงเช้า พบว่า เด็กที่ผู้ปกครองเข้าร่วมโปรแกรมฯ ส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบและการควบคุม

ตนเองสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยในด้านความรับผิดชอบ เด็กแสดงพฤติกรรมการทำงาน เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด และเก็บของเล่นและของใช้ไว้ที่เดิมได้อย่างเรียบร้อยเมื่อเลิกใช้ และในด้านการควบคุมตนเอง เด็กแสดงพฤติกรรมการรอคอยจนกว่าจะถึงโอกาสของตน ซึ่งตรงกับคำบอกเล่าของผู้ปกครองและครูประจำชั้นว่า เด็กมีพฤติกรรมที่มีวินัยในตนเองสูงขึ้น สอดคล้องกับที่ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของพ่อแม่ผู้สูงทางที่ดี จะช่วยในการปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กไปในทิศทางที่ดีขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกพึงพอใจในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ เพราะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประพฤติดังปฏิบัติ จนสามารถฝึกให้เด็กเป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองโดยสามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้ปกครองเกิดแรงจูงใจภายใน และมั่นใจที่จะปฏิบัติตามองค์ความรู้ใหม่ที่ตนค้นพบอย่างต่อเนื่อง

2. ความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล

จากผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ สูงขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ทั้งในภาพรวมและรายด้าน แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองมีความรู้ในเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลมากขึ้น ข้อสังเกตจากการวิจัยพบว่าผู้ปกครองสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่มีวินัยในตนเองของเด็กไปในแนวทางที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น อย่างชัดเจน จะเห็นได้จากการที่ในช่วงแรกที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ใช้วิธีการที่ค่อนข้างรุนแรง ในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่มีวินัยในตนเองของเด็ก เช่น การดุ การชู้ และ การตี หรือตัดความรำคาญในการเตือนเด็กซ้ำๆ ด้วยการทำเอง เช่น ถ้าเด็กไม่เก็บของเล่น ผู้ปกครองจะเก็บของเล่นให้เอง ซึ่งวิธีการต่างๆ เหล่านี้ถือว่าเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่มีวินัยในตนเองให้กับเด็ก แต่ในระยะต่อมาผู้ปกครองมีวิธีการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่มีวินัยในตนเองของเด็กได้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น เช่น การอธิบายเหตุผลต่างๆ ให้เด็กฟัง สร้างข้อตกลงพร้อมทั้งตรวจสอบให้เด็กปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นอย่างเคร่งครัด การเบี่ยงเบนความสนใจ หรือเพิกเฉยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เรียกร้องความสนใจ และให้รางวัลเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่มีวินัยในตนเองที่ดีขึ้น วิธีการที่ผู้ปกครองใช้ในการสร้างวินัยในตนเองเมื่อได้เข้าร่วมโปรแกรมฯ แล้วจึงเป็นวิธีที่สะท้อนให้เห็นว่าผู้ปกครองมีความรู้ในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลซึ่งเป็นการฝึกวินัยให้แก่เด็กโดยใช้เหตุผลและให้ความรัก ดังที่ กมล แสงทองศรีกมล (2550) กล่าวว่า การฝึกวินัยให้แก่เด็กโดยใช้เหตุผลและให้ความรักถือเป็นการฝึกวินัยที่ได้ผลดีที่สุด และจะช่วยให้เด็กเข้าใจเหตุผลหรือมาตรฐานสังคมที่พ่อแม่ต้องการวิธีนี้จะช่วยให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงขึ้น

3. การนำโปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI

การทำงานร่วมกับผู้ปกครองจะประสบผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องใช้กลวิธี หรือเทคนิคต่างๆ มากมาย ซึ่งจากการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีกลวิธีในการทำงานร่วมกับผู้ปกครองดังนี้

3.1 การจูงใจให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น ถือเป็นกลวิธีที่สำคัญที่ผู้วิจัยจะต้องนำมาใช้เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองต้องเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรมฯ ทุกสัปดาห์ ซึ่งวิธีที่ผู้วิจัยใช้ในการจูงใจผู้ปกครองให้เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น คือ การให้ผู้ปกครองมีโอกาสเลือกวันในการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมที่มีลักษณะเหมือนกัน 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ และให้ผู้ปกครองเลือกเข้าร่วมกิจกรรมในวันที่สะดวกเพียง 1 วัน ทำให้ผู้ปกครองไม่รู้สึกรัดอึด หรือลำบากใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Brundage และ Dorothy (1980) ที่กล่าวว่า ผู้ปกครองจะเรียนรู้ได้ดีที่สุด เมื่อเขาสามารถกำหนดเวลาเรียนได้ด้วยตนเอง และไม่มีความกดดันเรื่องเวลา นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสร้างแรงจูงใจด้วยการจัดอาหารว่างและเครื่องดื่มไว้บริการทุกครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม โดยจัดไว้ 2 ชุด สำหรับผู้ปกครองเอง และให้ผู้ปกครองนำไปฝากลูก ดังที่ประวีณา ปัญญาติลกพงษ์ (2550) กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองเข้าร่วม ถ้ามีของที่ระลึกหรือของฝากกลับบ้านด้วยจะเป็นการจูงใจอย่างหนึ่งในการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรม

3.2 การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งที่คุณวิจัยให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ซึ่งการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครอง แจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้ผู้ปกครองรับทราบ และแจ้งเตือนให้มาเข้าร่วมกิจกรรมตรงตามวันและเวลาที่กำหนด โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง 2 วิธีหลัก คือ การใช้แผ่นป้ายประกาศติดหน้าห้องเรียนอนุบาลชั้นปีที่ 2 และการใช้โทรศัพท์ติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง โดยวิธีการทั้ง 2 ถือเป็นติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองทั้งแบบทางเดียว คือ การใช้แผ่นป้ายประกาศ และแบบสองทาง คือการใช้โทรศัพท์ ซึ่งสอดคล้องกับ Lyons, Robbins และ Smith (1983) ที่กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองจะให้ผลดีนั้น ควรใช้วิธีติดต่อสื่อสารทั้งแบบทางเดียวและสองทางผสมผสานควบคู่กันไป

3.3 การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างผู้ปกครองกับผู้วิจัยนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมดำเนินไปด้วยความราบรื่น และมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง คือ การให้ความเคารพ การให้เกียรติ การยอมรับนับถือในความเป็นตัวของผู้ปกครอง และการยอมรับในข้อจำกัดของ

ผู้ปกครองแต่ละคน ซึ่งในช่วงต้นของการทดลองผู้วิจัยใช้วิธีการทักทาย สอบถามถึงความสุข ความทุกข์ให้ทั่วถึง แสดงความเคารพ นอบน้อมถ่อมตน แสดงความเกรงใจ ตั้งใจรับฟังสิ่งที่ผู้ปกครองพูด และพยายามจดจำข้อมูลเล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับผู้ปกครองแต่ละบุคคลให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และเมื่อสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองให้เกิดขึ้นได้แล้ว การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีนั้นให้คงอยู่ถือเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยผู้วิจัยใช้วิธีการไม่ก้าวร้าวหรือเข้าไปรบกวนในเรื่องส่วนตัวของผู้ปกครอง การรักษาข้อมูลที่เป็นความลับหรือข้อมูลที่ทำให้ผู้ปกครองและเด็กเกิดความเสียหาย การรับฟังและยอมรับความคิดเห็น และไม่วิจารณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครอง การรักษาคำพูด แสดงความจริงใจ มีน้ำใจ และมีอารมณ์ขัน สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยสามารถรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองได้จนถึงสิ้นสุดการทดลอง ดังที่ Brewer (1995) กล่าวว่า การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง ให้เกียรติ มีเจตคติที่ดี และไม่วิจารณ์ผู้ปกครอง คือทางนำไปสู่มิตรภาพที่ดี และความสำเร็จของการให้การศึกษาผู้ปกครอง

ข้อสังเกตจากการวิจัย

1. ก่อนทำการรับสมัครผู้ปกครองเข้าร่วมโปรแกรมฯ ผู้วิจัยได้จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดของกิจกรรม เนื้อหา วันและเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในโปรแกรมฯ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ปกครองนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการตัดสินใจ ว่าตนเองสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมได้ตลอดการใช้โปรแกรมฯ หรือไม่ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการรับสมัครผู้ปกครองเข้าร่วมโปรแกรมฯ ให้มีจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้ระบุไว้ จำนวน 7 คน เพื่อป้องกันการลาออกกลางคัน และผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเวลาที่กำหนด

2. ผู้วิจัยได้เตรียมกระดาษโน้ตและปากกาให้กับผู้ปกครองทุกท่านก่อนเข้าร่วมกิจกรรม สำหรับผู้ปกครองที่ไม่กล้าแสดงออก แต่มีข้อสงสัย หรือต้องการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยให้เขียนลงในกระดาษโน้ต และไม่ต้องระบุชื่อผู้เขียน จากนั้นผู้วิจัยจะนำคำถามดังกล่าวมาตอบในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป หลังจากนั้น 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยพบว่า ผู้ปกครองกล้าซักถาม และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น โดยไม่ต้องใช้กระดาษโน้ต

3. ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากการลงชื่อของผู้ปกครองเพื่อเลือกวันในการเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มย่อยที่จัดในวันจันทร์-วันพุธ ตามความสะดวกของแต่ละคน และถ้าพบว่าผู้ปกครองเลือกเข้าร่วมกิจกรรมวันใดวันหนึ่งมากเกินไป ผู้วิจัยได้แก้ปัญหาดังกล่าว โดยการโทรศัพท์ติดต่อกับผู้ปกครองบางท่านที่สามารถเปลี่ยนวันในการเข้าร่วมกิจกรรมได้

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

1. ครูหรือผู้ใช้โปรแกรมฯ ควรมีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา ขั้นตอนการจัดกิจกรรม และการประเมินผล ให้ละเอียดก่อนเพื่อที่จะได้ใช้โปรแกรมฯ ได้โดยสะดวก และเพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้ปกครองมากที่สุด
2. ครูหรือผู้ที่ให้นำโปรแกรมฯ ไปใช้ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กอย่างแม่นยำ สามารถตอบข้อสงสัยต่าง ๆ ของผู้ปกครอง และให้คำแนะนำกับผู้ปกครองได้อย่างถูกต้อง
3. ครูหรือผู้ใช้โปรแกรมฯ ต้องมีเจตคติที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง และต้องสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดี และความไว้วางใจให้เกิดขึ้นกับผู้ปกครองได้
4. กิจกรรมต่าง ๆ ในโปรแกรมฯ สามารถยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม เช่น วัน เวลา และสื่อต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้ใช้โปรแกรมฯ และผู้ปกครอง แต่ควรดำเนินการตามลำดับขั้นที่กำหนดไว้ในแผนการจัดกิจกรรม เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับความรู้อย่างประสิทธิภาพมากที่สุด
5. พฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กในแต่ละด้าน สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของผู้ปกครอง
6. โปรแกรมฯ ที่พัฒนาขึ้นนี้ถือเป็นโปรแกรมเฉพาะสำหรับผู้ปกครองเด็กวัยอนุบาล แต่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับผู้ปกครองกลุ่มอื่น ๆ ได้ เช่น ผู้ปกครองของเด็กชั้นประถมศึกษา เพียงแต่จะต้องปรับเนื้อหาสาระให้มีความเหมาะสมกับผู้ปกครองกลุ่มใหม่

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในระดับต่อไป

1. โปรแกรมฯ นี้ ได้ศึกษาผลของความรู้ของผู้ปกครองในเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ดังนั้น การทำวิจัยในระดับต่อไปอาจมีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กวัยอนุบาลควบคู่ไปด้วย
2. ควรมีการทำวิจัยที่นำโปรแกรมฯ มาใช้ในการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กโดยใช้รูปแบบ SECI ไปใช้กับผู้ปกครองกลุ่มอื่น เช่น ผู้ปกครองของเด็กประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นการจัดโปรแกรมให้การศึกษากับผู้ปกครองที่ต่อเนื่องและครอบคลุมกับผู้ปกครองทุกกลุ่ม เพราะการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กนั้น ต้องอาศัยความต่อเนื่องและใช้ระยะเวลายาวนานพอสมควร
3. ควรมีการทำวิจัยในการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองโดยใช้รูปแบบ SECI เพื่อส่งเสริมความรู้ของผู้ปกครองในการพัฒนาการเด็กด้านอื่นๆ ต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กฤษฎณี ภูพัฒน์. (2538). การศึกษาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้ชุดให้
ความรู้แก่ผู้ปกครองส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน
“เรื่องขอให้หนูคิดเอง” และผู้ปกครองใช้กิจกรรมตามปกติในชีวิตประจำวัน.

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กมล แสงทองศรีกมล. (2550). **จัดจิตให้มีวินัย จัดใจให้อัจฉริยะ**. กรุงเทพมหานคร:
ฐานการพิมพ์.

กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ. (2550). **การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการ
จัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กวรรณิการ์ ลิ้มพะสุด. (2549). การช่วยลูก-ศิษย์ให้พบความสำเร็จในการเจริญเติบโต. **วารสาร
ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์** 21 (มกราคม-เมษายน): 4-5.

กวรรณิการ์ พงศ์เลิศวุฒิ. (2547). **ผลของการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบละครสร้างสรรค์
ต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต.
สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2541). รายงานการวิจัย วิธีการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง และ
สารสนเทศที่ผู้ปกครองเด็กอนุบาลต้องการ. **การศึกษาศาสตร์** 4 (ตุลาคม): 64-75.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). การฝึกวินัยเด็ก. **การศึกษาศาสตร์** 3 (ตุลาคม): 60-65.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). **เอกสารประกอบการสอนวิชา การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง
เด็กปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2546). เทคนิคการฝึกวินัยเด็ก. **วารสารการศึกษาศาสตร์** 7 (มกราคม):
55-60.

เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2541). **เลี้ยงอย่างแชมป์**. กรุงเทพมหานคร: ที.พี.พี.รินทร์.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2544). **ยิ่งกว่า EQ: คู่มือพัฒนาชีวิตให้ลูกน้อย**.

กรุงเทพมหานคร: ชัคเซสมิเดีย.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). **ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์**.

กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). **การเรียนรู้อย่างมีความสุข: สารเคมีในสมองกับความสุข: พัฒนาสมองและการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร: โฆสิตการพิมพ์.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2540). **จิตพิสัย: มิติสำคัญของการพัฒนาคน**. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2528). **เอกสารประกอบการการศึกษาวิชา ปว. 541 การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2541). **การสร้างชุดฝึกอบรมพ่อแม่เพื่อการพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพ**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2546). **รวมบทความร่วมสร้างสรรค์เด็กและเยาวชน**. กรุงเทพมหานคร: ธนรัช การพิมพ์.
- เชียรศรี วิวิธสิริ. (2545). **สื่อสำหรับการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ญาดา ธงธรรมรัตน์. (2549). **ผลของโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพื้นฐานเด็กปฐมวัยออทิสติก**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2523). **จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ต้องจิตต์ จิตดี. (2547). **การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นงพงา ลิ่มสุวรรณ. (2545). **เลี้ยงลูกถูกวิถี ชีวิตเป็นสุข**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: เอเดอโนไฟ จี.ดี..
- นรเศรษฐ์ ศรีแก้วกุล. (2545). **การพัฒนาโปรแกรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง เรื่องการป้องกันปัญหาเสพติดในเด็ก**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2540). **ศิลปะการสร้างวินัยที่ชนะใจลูก**. กรุงเทพมหานคร: ต้นอ่อนแถมมี.
- นิคม วรรณราชู. (2542). **อบรมบ่มนิสัยลูกด้วยความรัก**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิชย์.
- นิดดา หงส์วิวัฒน์. (2541). **วินัยรากฐานการพัฒนาเด็ก**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: แสงแดด.
- บุญดี บุญญาภิจ. (2547). **การจัดการความรู้...จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.

- เบญจพร ปัญญาฯ. (2542). **เข้าใจเจ้าตัวผู้**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ไอลีนดีดี กรุ๊ป.
- ประวีณา ปัญญาดีลกพงษ์. (2550). **ผลของการจัดโปรแกรมเสวนาผู้ปกครอง ที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปิยนถ ประยูร. (2548). **Systems Thinking วิธีคิดกระบวนการระบบ**. กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ ไทยออฟเซต.
- พรธิดา วิเชียรปัญญา. (2548). **การจัดการความรู้: พื้นฐานและการประยุกต์ใช้**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ็กสเปอร์เน็ท.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2547). **ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: แอคทีฟ พริ้นท์.
- พระธรรมปิฎก. (2538). **วินัย เรื่องใหญ่กว่าที่คิด**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก.
- พระธรรมปิฎก. (2545). **การศึกษาฉบับง่าย**. กรุงเทพมหานคร: อนุบาลหนูน้อย.
- พวงเล็ก วรกุล และ ทศนีย์ ประธาน. (2547). **รายงานการวิจัย การพัฒนาชุดเสริมความรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง**. สงขลา: สถาบันราชภัฏสงขลา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2536). **ประมวลสาระชุดวิชา หลักการและแนวคิดทางการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย หน่วยที่ 13-15**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รติชน พัชยสถ์. (2543). **การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.
- ลัดดา เหมาะสุวรรณ และคณะ. (2547). **เด็กไทยวันนี้เป็นอยู่อย่างไร**. กรุงเทพมหานคร: ลิบบรา เดอร์ส การพิมพ์.
- วรรัตน์ นิยมไทย. (2547). **ผลของการให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชาการ, กรม. (2537). **คู่มือและสื่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง**. กรุงเทพมหานคร: การศาสนา.
- วิชาการ, กรม. (2542). **การวิจัยและพัฒนาศักยภาพเด็กไทย**. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.

- วิลาพัฒน์ อาระบุญนวลชาติ. (2549). **การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมตามแนวทางไตรสิกขาเพื่อเสริมสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิไล อินทร์มา. (2548). **การศึกษาศภาพและปัญหาการดำเนินการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเด็กพิเศษของหน่วยงานที่ให้บริการเด็กพิเศษ ในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิพันธ์ นิลจันทร์. (2547). **ผลของการจัดกิจกรรมเล่านิทานที่มีต่อควมมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในชุมชนแออัดคลองเตย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2547). **การจัดการควมรู้...จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: จีระวัฒน์ เอ็กซ์เพรส.
- สมคิด อิศระวัฒน์. (2543). **การสอนผู้ใหญ่**. กรุงเทพมหานคร: จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.
- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2550). **วิกฤต!!!...เยาวชนไทยไร้คุณธรรม ใครช่วยแก้? วิทยาจารย์ 6** (เมษายน): 70-72.
- สุรชาติ สังข์รุ่ง. (2539). **ระบบการสรรหาข้าราชการครู**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2544). **จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่**. กรุงเทพมหานคร: ธีระป้อมวรรณกรรม.
- อรวรรณ ชมชัยยา. (2538). **การอบรมเลี้ยงดูเด็ก**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- อรุณี หรดาล. (2536). **ผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย**. หน่วยที่ 15 เล่มที่ 4. นนทบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2548). **สร้างวินัยให้ลูกคุณ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ชันต้าการพิมพ์.

ภาษาอังกฤษ

- Auerbach, A. B. (1968). *Parents learn through discussion principles and practices of parent group education*. New York: Wiley.
- Ausubel, D. P. (1968). *Educational psychology: A cognitive view*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Baruch, D. W. (1949). *New ways in Discipline: And Your Child Today*. New York: Whittlesey House.
- Berger, E. H. (1995). *Parents as partners in education: Families and school working together*. 4th ed. New Jersey: Merrill-Prentice Hall.
- Brewer, J. A. (1995). *Introduction to early childhood education: Preschool through primary grades*. 2th ed. Boston: Allege and Bacon.
- Brisbane, H. E. (1994). *The development child: Understanding children and parenting*. New York: Glencoe.
- Bronstein, L. (1994). *The Effects of A School-Based Parent Training Program On Parent' And Children's Social Problem-Solving And Decision-Making Skill*. New Jersey: The State University of New Jersey.
- Brundage, D. H., and Dorothy, M. (1980). *Adult learning: principles and their application to program planning*. Ontario: Ministry of Education.
- Charles, C. M. (2002). *Building classroom discipline* (7th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Clark, J. C., and Walsh, J. (2004). *Elements of a Model of Effective Teachers*[Online]. Available from: <http://www.aare.edu.au/02pap/wal02220.htm>[2007, July 20]
- Diamondstone, J. M. (1980). *Design, Id evaluating workshops for teacher and parents: A manual for trainers and leadership personel in early childhood education*. London: High/Scope Press.
- Dicker, A. M. (1993). *Parents Education Needs with Regard to Milieu – Disadvataged Preschool Child*. New York: University of Pretoria.
- Dinkmeyer, D., McKay, G. D., and Dinkmeyer, J. S. (1989). *Parenting young children*. Innesota: American Guidance Service.
- Gordon, I. J. (1980). *Building effective home-school relationship*. Boston: Allege and Bacon.

- Gordon, A. M., and Browne, K. W. (1996). **Guiding young children in a diverse society**. Maryland: Allyn & Bacon.
- Imel, S. (1998). **Using adult learning principles in adult basic and literacy education practice application brief**[Online]. Available from: <http://www.cete.org/acve/docgen.asp?tbl=pab&ID=88>[2007, July 20]
- Khoffman, M. L. (1970). **Moral Development**. New York: John Wiley and Son.
- Lyons, P., Robbins, A., and Smith, A. (1983). **Involving parents: A handbook for participation in school**. Michigan: The High/Scope Press.
- Massoglia, E. T. (1997). **Early childhood education in the home**. New York: Delmar.
- Mowrer, O. H. (1950). **Learning theory and personality dynamics**. New York: The renald press company.
- Nonaka, I., and Takeuchi, H. (1995). **The Knowledge creating company: How Japanese companies create the dynamics of innovation**. Oxford: Oxford University Press.
- Nonaka, I., and Takeuchi, H. (2000). **Classic work: Theory of Organizational Knowledge Creation**. London: Sage.
- Paulson, S. E. (1994). Relations of parenting style and parental involvement with ninth-grade students' achievement. *Journal of Early Adolescence* 14 (2): 250-267. EJ 493540.
- Peck, R. F., and Havighurst, R. J. (1960). **The psychology of character development**. New York: Wiley Inc.
- Rust, C., Price, M., and Donovan, B. (2003). **Improving Students' Learning by Developing their Understanding of Assessment Criteria and Processes**[Online]. Available from: <http://www.informaworld.com/smpp/content~content=a713611618~db=all?waited=1>[2007, July 2]
- Smita, K. (2002). **Knowledge in Organizations**[Online]. Available from: http://gseweb.harvard.edu/~t656_web/Spring_2002_students/kothuri_smita_knowledge_in_orgs.htm[2007 , July 30]
- Thomas, A., and Chess, S. (1997). **Temperament and development**. New York: Brunnerl Mazel.
- Wiggins, J. S. (1971). **The psychology of personality**. Massachusltts: Addison-Wesley Publishing.

- Yoshinori, H. (2003). **Interactive Knowledge Externalization and Combination for SECI Model**[Online]. Available from: <http://www.informaworld.com/smpp/content~content=a713611618~db=all?waited=1>[2007, July 30]
- Yu-Hao, K. L. (2004). **Teachers' Personal Knowledge Management: Theoretical Foundations and Building Blocks**[Online]. Available from: <http://www.atee2007.org.uk/docs/LinYHK.doc>[2007, July 20]

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

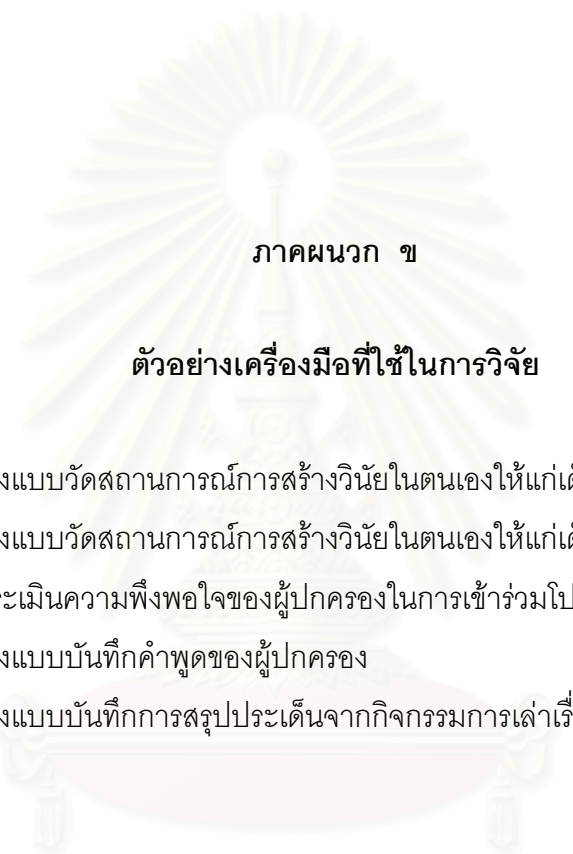
ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อาจารย์ ดร.วรรณาท รักสกุลไทย
ผู้อำนวยการแผนกอนุบาลโรงเรียนเกษมพิทยา
2. อาจารย์สำเร็จ จันทร์โอกุล
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสามเสน
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิริพรรณ ตันติรัตน์ไพศาล
อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยม คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวอย่างแบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล ชุดที่ 1
2. ตัวอย่างแบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล ชุดที่ 2
3. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ
4. ตัวอย่างแบบบันทึกคำพูดของผู้ปกครอง
5. ตัวอย่างแบบบันทึกการสรุปประเด็นจากกิจกรรมการเล่าเรื่อง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่าง

แบบวัดสถานการณ์
การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล
ชุดที่ 1 (ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ)

คำชี้แจง

1. แบบวัดสถานการณ์ฉบับนี้ใช้ทดสอบผู้ปกครองก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการให้การศึกษา สำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล โดยใช้รูปแบบ SECI
2. แบบวัดสถานการณ์ฉบับนี้ มีจำนวน 25 ข้อ ให้เวลาตอบ 40 นาที โปรดทำให้ครบทุกข้อ
3. แต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือก 4 คำตอบ ให้ผู้ปกครองเลือกคำตอบที่ใกล้เคียงกับความรู้สึกมากที่สุด เพียงคำตอบเดียวเท่านั้น (กรุณาตอบทุกข้อ)
4. ในการตอบให้ผู้ปกครองขีดเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ในกระดาษคำตอบ
5. ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบ ให้ขีดเส้นคู่บนคำตอบที่ไม่ต้องการ แล้วขีดทับตัวอักษรใหม่ที่เลือก

ตัวอย่าง

1. ✗ ข ค ✗

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คุณพ่อคุณแม่ของน้องดิ๋วต้องไปทำงานนอกบ้าน จึงจ้างพี่เลี้ยงคอยดูแลแทน น้องดิ๋วเป็นเด็กที่เอาแต่ใจตัวเอง และทำกิจวัตรประจำวันต่าง ๆ ไม่เป็นเวลา

1. ถ้าท่านเป็นคุณพ่อคุณแม่ของน้องดิ๋ว ท่านจะแก้ปัญหาพฤติกรรมดังกล่าวอย่างไร
 - ก. พยายามฝึกให้น้องดิ๋วทำกิจวัตรประจำวันต่าง ๆ ตามเวลา
 - ข. สร้างข้อตกลงกับน้องดิ๋วในเรื่องการทำกิจวัตรประจำวัน
 - ค. ควบคุมให้น้องดิ๋วทำกิจวัตรประจำวันต่าง ๆ ตามเวลาอย่างจริงจัง
 - ง. รอให้น้องดิ๋วโตกว่านี้ แล้วค่อยฝึกให้ทำกิจวัตรประจำวันต่าง ๆ ตามเวลา

น้องวินชอบนอนดึก ทำให้ตื่นสายและไปโรงเรียนไม่ทันอยู่เสมอ คุณพ่อคุณแม่ จึงกำหนดให้เข้านอนไม่เกิน 2 ทุ่ม เมื่อเวลาผ่านไป 2 วัน น้องวินยังปฏิบัติตามไม่ได้

8. ท่านคิดว่าเป็นเพราะเหตุใด น้องวินจึงปฏิบัติตามไม่ได้
 - ก. น้องวินต้องการเวลาในการปรับตัว
 - ข. น้องวินยังเด็กเกินไปในการถูกบังคับ
 - ค. สิ่งที่คุณพ่อคุณแม่กำหนดขึ้นยากเกินไป
 - ง. คุณพ่อคุณแม่ไม่ได้บังคับให้น้องวินปฏิบัติตามอย่างจริงจัง

คุณพ่อคุณแม่ไม่ค่อยมีเวลาอบรมน้องกายเท่าใดนัก เพราะต้องออกไปทำงานนอกบ้านจนดึก ปล่อยให้อยู่กับคุณยาย แต่เมื่อใดที่มีเวลาว่างจะอบรมสั่งสอนน้องกายอยู่เสมอว่า ให้เป็นเด็กดี ไม่ดื้อ ไม่ซน เชื่อฟังพ่อแม่ แต่ไม่ว่าจะอบรมสั่งสอนอย่างไรน้องกาย ยังคงดื้อรั้น และไม่เชื่อฟังเหมือนเดิม

12. สาเหตุสำคัญที่ทำให้น้องกายไม่เชื่อฟังคุณพ่อคุณแม่ คือข้อใด
 - ก. คุณพ่อคุณแม่ไม่ได้เป็นคนสำคัญของน้องกาย
 - ข. คุณพ่อคุณแม่ไม่ได้ลงโทษอย่างจริงจังกับน้องกาย
 - ค. คุณพ่อคุณแม่ไม่ได้อบรมสั่งสอนน้องกายอย่างสม่ำเสมอ
 - ง. คุณพ่อคุณแม่ไม่บังคับน้องกายให้เชื่อฟังคำสั่งอย่างจริงจัง

น้องจีบเป็นลูกสาวคนเล็ก ทุกคนในบ้านจึงไม่กล้าขัดใจ เมื่ออยากได้อะไรก็ทำได้ เพราะถ้าไม่ได้ตั้งใจจะร้องกรี๊ด ๆ และลงไปนอนดิ้นที่พื้น

18. ถ้าท่านเป็นคุณพ่อคุณแม่ของน้องจีบ ท่านจะเลือกใช้วิธีใดในการแก้ปัญหาดังกล่าว
- ก. เข้าไปกอดและปลอบเพื่อให้น้องจีบหยุดร้อง
 - ข. ทำเป็นไม่สนใจกับพฤติกรรมดังกล่าว จนกว่าน้องจีบจะหยุดร้อง
 - ค. เข้าไปจับตัวน้องจีบไว้ และบอกว่าการกระทำเช่นนี้เป็นสิ่งที่ไม่ดี
 - ง. เข้าไปดูเพื่อให้น้องจีบหยุดร้อง พร้อมทั้งคาดโทษไว้ว่าถ้ายังไม่หยุดร้องจะถูกตี

ทุกวันน้องท็อปมักจะไปวิ่งเล่นที่สนามหน้าบ้านตามลำพังกับน้องสาว เมื่อใดที่น้องเผลอ น้องท็อปชอบผลักให้ล้มและยื่นหัวเราะชอบใจที่แกล้งน้องได้

20. ถ้าท่านเป็นคุณพ่อคุณแม่ของน้องท็อป ท่านจะเลือกใช้วิธีใดในการแก้ปัญหาดังกล่าว
- ก. ตีน้องท็อปที่แกล้งน้อง
 - ข. สั่งให้น้องท็อปไปนั่งสงบนิ่งในมุมที่กำหนด
 - ค. ชวนเด็กทั้งสองคนเข้าไปเล่นของเล่นในบ้าน
 - ง. อธิบายให้น้องท็อปฟังว่าการแกล้งน้องเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ควรทำ

ก่อนนอนน้องแก้วชอบกินของหวานเป็นประจำ และไม่ยอมแปรงฟัน คุณแม่ต้องคอยเตือนและบังคับให้แปรงฟันอยู่เสมอ แต่น้องแก้วก็ไม่ยอมปฏิบัติตาม

22. ถ้าท่านเป็นคุณแม่ของน้องแก้ว ท่านจะเลือกใช้วิธีใดในการแก้ปัญหาดังกล่าว
- ก. สั่งห้ามกินของหวานก่อนเข้านอน
 - ข. สั่งให้น้องแก้วแปรงฟันก่อนเข้านอนบ่อย ๆ
 - ค. ชวนให้แปรงฟันพร้อมกับคุณแม่ทุกวันก่อนเข้านอน
 - ง. บอกน้องแก้วว่าถ้าไม่แปรงฟันทุกวันก่อนเข้านอนจะทำให้ปวดฟัน

ตัวอย่าง

แบบวัดสถานการณ์
การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล
ชุดที่ 2 (หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ)

คำชี้แจง

1. แบบวัดสถานการณ์ฉบับนี้ใช้ทดสอบผู้ปกครองหลังเข้าร่วมโปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล โดยใช้รูปแบบ SECI
2. แบบวัดสถานการณ์ฉบับนี้ มีจำนวน 25 ข้อ ให้เวลาตอบ 40 นาที โปรดทำให้ครบทุกข้อ
3. แต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือก 4 คำตอบ ให้ผู้ปกครองเลือกคำตอบที่ใกล้เคียงกับความรู้สึกมากที่สุด เพียงคำตอบเดียวเท่านั้น (กรุณาตอบทุกข้อ)
4. ในการตอบให้ผู้ปกครองขีดเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ในกระดาษคำตอบ
5. ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบ ให้ขีดเส้นคู่บนคำตอบที่ไม่ต้องการ แล้วขีดทับตัวอักษรใหม่ที่เลือก

ตัวอย่าง

1. ✗ ข ค ✗

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คุณแม่ของน้องฝนเป็นคนเจ้าระเบียบ และต้องการฝึกให้น้องฝนเป็นคนที่มีวินัยในตนเอง จึงสั่งให้ทำตามคำสั่งของคุณแม่อย่างเคร่งครัด แต่น้องฝนก็ยังคงไม่เก็บของให้เป็นระเบียบ หรือทำงานไม่เสร็จตามที่ตกลงกัน

4. ท่านคิดว่าเพราะเหตุใดน้องฝนจึงแสดงพฤติกรรมเช่นนั้น

- ก. เพราะคุณแม่เข้มงวดกับน้องฝนมากเกินไป
- ข. เพราะคุณแม่ยังเข้มงวดกับน้องฝนน้อยเกินไป
- ค. เพราะคุณแม่ไม่ให้น้องฝนคิดด้วยตนเองว่าสิ่งใดควรทำและสิ่งใดไม่ควรทำ
- ง. เพราะน้องฝนยังเด็ก จึงแสดงพฤติกรรมดังกล่าวออกไปตามปกติของเด็กวัยนี้

น้องแยมอายุ 4 ปี เป็นเด็กที่ กิน นอน และซบถ่ายไม่เป็นเวลา มีอารมณ์รุนแรง เอาแต่ใจตัวเองบ้างในบางครั้ง เมื่อเริ่มโตก็ยิ่งเอาแต่ใจตัวเองมากขึ้น มีพฤติกรรมที่ดื้อ ไม่เชื่อฟังและไม่ทำตามคำสั่ง ทำให้คุณพ่อต้องดุและบังคับให้น้องแยมทำตามคำสั่ง แต่ทุกครั้งที่คุณพ่อเริ่มดุ คุณแม่จะเข้าไปปกป้องน้องแยมอยู่เสมอ

10. ท่านคิดว่าสาเหตุหลักที่ทำให้น้องแยมไม่ทำตามคำสั่งคืออะไร

- ก. คุณพ่อคุณแม่ใจดีกับน้องแยมมากเกินไป
- ข. คุณพ่อคุณแม่ขัดแย้งกันเองในการออกคำสั่ง
- ค. คุณพ่อคุณแม่ไม่ได้ลงโทษน้องแยมเมื่อไม่ทำตามคำสั่ง
- ง. คุณพ่อคุณแม่ไม่ตรวจสอบว่าน้องแยมทำตามคำสั่งหรือไม่

เมื่อเลิกเรียนแล้วน้องเวียร์ต้องไปเรียนดนตรีไทยต่อ กว่าจะกลับถึงบ้านก็เย็น เมื่อกลับมาถึงน้องเวียร์จะรีบไปดูการ์ตูนเรื่องโปรดจนลืมทำการบ้าน และต้องมาทำการบ้านในตอนดึก แต่ยังไม่ทันเสร็จก็ผลอหลับไปก่อน

16. ถ้าท่านเป็นคุณพ่อคุณแม่ของน้องเวียร์ ท่านจะเลือกใช้วิธีใดในการแก้ปัญหาดังกล่าว

- ก. พูดชมเชยอยู่เสมอว่าน้องเวียร์เป็นเด็กเก่ง
- ข. ปล่อยให้คุณครูทำโทษน้องเวียร์เองที่ทำการบ้านไม่เสร็จ
- ค. พยายามบอกให้น้องเวียร์ทำการบ้านทุกครั้งเมื่อกลับจากโรงเรียน
- ง. สร้างข้อตกลงกับน้องเวียร์ว่า “กลับจากโรงเรียนต้องทำการบ้านให้เสร็จก่อนจึงจะดูการ์ตูนได้”

น้องตาลกำลังช่วยคุณแม่ล้างผักเพื่อเตรียมทำอาหารเย็น น้องตู่ น้องสาวของน้องตาลอยากช่วยล้างผักด้วย แต่น้องตาลไม่ยอมเพราะอยากล้างผักคนเดียว จึงพยายามไล่น้องตู่ออกไป เด็กทั้งสองจึงทะเลาะกัน

17. ถ้าท่านเป็นคุณแม่ของน้องตาล ท่านจะเลือกใช้วิธีใดในการแก้ปัญหาดังกล่าว
- ก. ไม่สนใจ เพราะถ้าล้างผักเสร็จเด็กทั้งสองคนก็หยุดทะเลาะกันเอง
 - ข. สั่งให้น้องตู่ออกไปจากห้องครัว เพราะยังเด็กอยู่ช่วยคุณแม่ไม่ได้
 - ค. ชวนน้องตู่ไปช่วยคุณแม่ทำอย่างอื่น แล้วปล่อยให้ น้องตาลล้างผักต่อไป
 - ง. อธิบายเหตุผลให้ฟังว่าเป็นพี่น้องกันต้องรักกันและให้ช่วยกันล้างผักให้เสร็จ

คุณแม่อยากให้น้องส้มมีนิสัยรักการอ่าน จึงสร้างข้อตกลงว่า ก่อนนอนต้องอ่านหนังสือนิทานทุกวัน ๆ วันละ 2 เล่ม แต่น้องส้มไม่ยอมปฏิบัติตาม

23. ถ้าท่านเป็นคุณแม่ของน้องส้ม ท่านจะเลือกใช้วิธีใดในการแก้ปัญหาดังกล่าว
- ก. งดอาหารว่างของน้องส้มในวันรุ่งขึ้น
 - ข. ให้น้องส้มมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลงด้วย
 - ค. อธิบายให้น้องส้มฟังถึงข้อดีของการอ่านหนังสือนิทาน
 - ง. ไม่สนใจว่าน้องส้มจะอ่านหนังสือนิทานหรือไม่ เพราะยังเด็กอยู่

ทุกครั้งในขณะที่รับประทานอาหาร น้องแม็คชอบนำช้อนมาเคาะกับโต๊ะ เป็นจังหวะแล้วร้องเพลงตาม ซึ่งคุณแม่ได้สั่งให้หยุดเคาะโต๊ะหลายครั้งแล้ว แต่น้องแม็คก็ยังเคาะโต๊ะต่อไปโดยไม่สนใจคำสั่งของคุณแม่

24. ถ้าท่านเป็นคุณแม่ของน้องแม็ค ท่านจะเลือกใช้วิธีใดในการแก้ปัญหาดังกล่าว
- ก. ไม่ให้ความสนใจในตัวน้องแม็ค
 - ข. ชักชวนให้น้องแม็ครับประทานอาหารให้เสร็จเร็ว ๆ
 - ค. ออกคำสั่งด้วยท่าทีจริงจังและเสียงดังว่า “ห้ามเคาะโต๊ะอีก”
 - ง. สั่งให้น้องแม็คไปยืนสงบนิ่งที่มุมห้องจนกว่าคุณแม่จะอนุญาตให้กลับมา

**แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง
ในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินความพึงพอใจนี้ เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรมให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล โดยใช้รูปแบบ SECI โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลและข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาใช้ในการปรับปรุงโปรแกรมฯ ขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ เพราะทุกคำตอบมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงโปรแกรมฯ ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. แบบประเมินความพึงพอใจ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

ส่วนที่ 3 ปัญหาที่พบและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริง และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------
2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 20 ปี	☐ 20 – 30 ปี
☐ 31 – 40 ปี	☐ มากกว่า 40 ปี
3. ระดับการศึกษาสูงสุด

☐ ประถมศึกษา	☐ มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	☐ อนุปริญญา / ปวส.
☐ ปริญญาตรี	☐ ปริญญาโท
☐ ปริญญาเอก	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. อาชีพ

☐ รับราชการ	☐ ธุรกิจส่วนตัว
☐ พนักงานบริษัท	☐ รับจ้าง
☐ ค้าขาย	☐ แม่บ้าน
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	
5. ความสัมพันธ์กับเด็ก

☐ บิดา	☐ มารดา
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	
6. ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการให้ความรู้ในครั้งนี้ ท่านเคยได้รับความรู้เรื่องการสร้างวินัยในตนเอง ให้กับเด็กมาก่อนหรือไม่

☐ ไม่เคย	
☐ เคย โดยได้รับความรู้จาก.....	

ส่วนที่ 2

ความพึงพอใจที่มีต่อการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความพึงพอใจของท่านมากที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความเข้าใจก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ					
1. ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ ท่านได้รับแจ้งวัตถุประสงค์ของโปรแกรมฯ อย่างชัดเจน					
2. ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ ท่านได้รับแจ้งขั้นตอนและระยะเวลาของการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ อย่างละเอียด					
กิจกรรมการบรรยาย					
3. เนื้อหาความรู้ที่ผู้วิจัยบรรยายมีความเหมาะสม					
4. ผู้วิจัยบรรยายด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย					
5. ระยะเวลาที่ใช้ในการบรรยายมีความเหมาะสม					
6. กิจกรรมที่ใช้ประกอบการบรรยายมีความน่าสนใจ					
7. การมีส่วนร่วมของท่านในกิจกรรมการบรรยาย					
กิจกรรมการเล่าเรื่อง					
8. กิจกรรมการเล่าเรื่องทำให้ท่านทราบความรู้ใหม่ๆ					
9. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
10. การมีส่วนร่วมของท่านในกิจกรรมการเล่าเรื่อง					
11. บรรยากาศขณะทำกิจกรรมการเล่าเรื่องมีความเหมาะสม					
กิจกรรมการสรุปความคิด					
12. กิจกรรมการสรุปความคิดทำให้ท่านค้นพบข้อความรู้ใหม่ๆ					
13. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
14. การมีส่วนร่วมของท่านในกิจกรรมการสรุปความคิด					
15. กิจกรรมการสรุปความคิดมีความต่อเนื่องกับกิจกรรมการเล่าเรื่อง					
16. บรรยากาศขณะทำกิจกรรมการสรุปความคิดมีความเหมาะสม					

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
เอกสารประกอบการบรรยาย/เอกสารแผ่นพับ					
17. เอกสารประกอบการบรรยายมีความชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย					
18. จำนวนหน้าของเอกสารประกอบการบรรยายมีความเหมาะสม					
19. เนื้อหาเอกสารประกอบการบรรยายช่วยสร้างความเข้าใจในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก					
20. การจัดวางรูปเล่ม ขนาดตัวหนังสือ และภาพประกอบของเอกสารประกอบการบรรยายและเอกสารแผ่นพับมีความน่าสนใจ					
21. เนื้อหาในเอกสารแผ่นพับสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้จริง					
รายการ “สร้างวินัยให้ลูกรัก”					
22. ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย					
23. รูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ					
24. ระยะเวลามีความเหมาะสม					
วัน เวลา และสถานที่					
25. วัน และเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
26. สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
27. บรรยากาศและสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสม					
การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้					
28. ท่านนำความรู้ที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมไปใช้ในการปฏิบัติกับบุตรหลาน					
29. ท่านนำความรู้ที่ได้รับจากเอกสารที่แจกไปใช้ในการปฏิบัติกับบุตรหลาน					
30. การนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ ทำให้ท่านค้นพบข้อความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม					

ส่วนที่ 3

ปัญหาที่พบและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ในครั้งนี้

1. ปัญหาที่พบขณะการเข้าร่วมกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือค่ะ

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่าง

แบบบันทึกคำพูดของผู้ปกครอง

วัน/เดือน/ปี	ชื่อ	สิ่งที่ผู้ปกครองพูด	หมายเหตุ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่าง

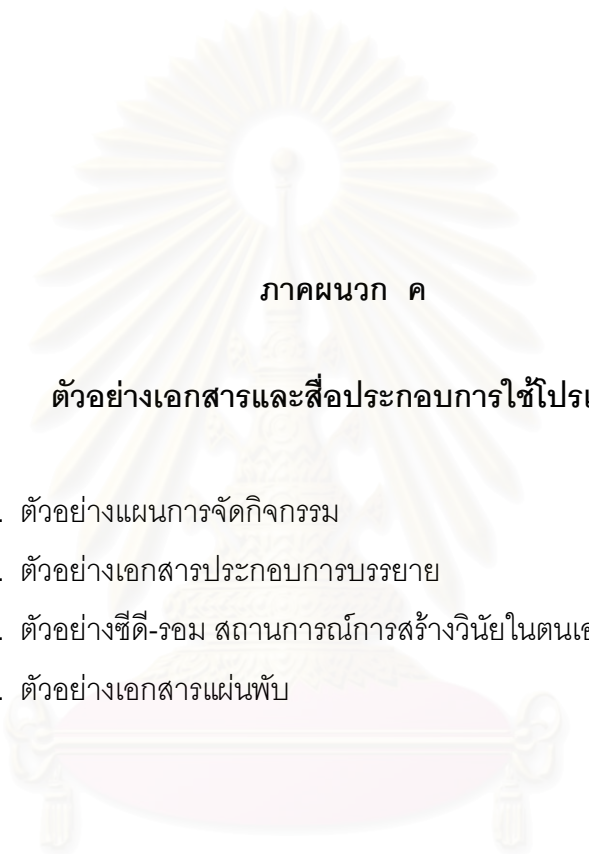
แบบบันทึกการเล่าเรื่อง

เรื่อง...เทคนิคการฝึกให้เด็กเก็บของเล่นของใช้ไว้ที่เดิมอย่างเป็นระเบียบเมื่อเลิกใช้

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2551

ชื่อผู้ปกครอง	สรุปประเด็น
	 <p style="font-size: 2em; color: #ccc; opacity: 0.5; text-align: center;">สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>

.....
ผู้ฉบับบันทึก

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างเอกสารและสื่อประกอบการใช้โปรแกรมฯ

1. ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรม
2. ตัวอย่างเอกสารประกอบการบรรยาย
3. ตัวอย่างซีดี-รอม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก
4. ตัวอย่างเอกสารแผ่นพับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ตัวอย่าง แผนการจัดกิจกรรม

สัปดาห์ที่	วัน	เนื้อหา	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	กิจกรรม	สื่อ
2	อังคาร 27 พ.ค. 51	1. ความหมายและความสำคัญของวินัยในตนเอง 2. ควรเริ่มสร้างวินัยในตนเองตั้งแต่เมื่อใด 3. เหตุผลในการสร้างวินัยในตนเองให้กับลูก 4. ลูกควรมีวินัยในเรื่องใดบ้าง 5. ข้อควรระวังในการสร้างวินัยในตนเองให้กับลูก 6. สาเหตุที่ทำให้การสร้างวินัยกับลูกไม่ได้ผล 7. หลักการในการสร้างวินัยในตนเองให้กับลูก	เพื่อให้ผู้ปกครองทราบถึงความสำคัญของการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก	S	กิจกรรมการบรรยาย 1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้ปกครองและอธิบายขั้นตอนการทำกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครองสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองด้วยกันเองให้มากยิ่งขึ้น 2. ผู้วิจัยแจกกระดาษ A4 ให้กับผู้ปกครองคนละแผ่น 3. ผู้วิจัยถามคำถามที่ 1 คือ “ท่านคิดว่าใครในตอนนี้มีลูกสาวคนเดียว และเรียนอยู่ชั้น อ.2/2” จากนั้นให้ผู้ปกครองไปหาผู้ปกครองที่มีลักษณะตรงกับคำถาม พร้อมทั้งสัมภาษณ์ข้อมูลต่าง ๆ ของผู้ปกครองท่านนั้นมาให้มากที่สุด และจดบันทึกลงในกระดาษที่แจกไป ภายในเวลา 2 นาที 4. ใช้วิธีการเช่นเดียวกับข้อ 3 แต่เปลี่ยนคำถามดังนี้ <u>คำถามที่ 2</u> “ท่านคิดว่าใครในตอนนี้มีลูกชายคนเดียว และเรียนอยู่ชั้น อ.2/1” <u>คำถามที่ 3</u> “ท่านคิดว่าใครในตอนนี้มีลูกคนโตเป็น	1. เอกสารประกอบการบรรยาย ชุด “การสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก” 2. Power point ประกอบการบรรยาย 3. กระดาษ A4 4. ดินสอ

สัปดาห์ที่	วัน	เนื้อหา	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	กิจกรรม	สื่อ
					<p>ลูกชาย และมีลูกคนเล็กเป็นลูกสาว”</p> <p><u>คำถามที่ 4</u> “ท่านคิดว่าใครในที่นี่มีลูกมากที่สุด”</p> <p>5. เลือกผู้ปกครองออกมา 5 คน พร้อมทั้งให้ผู้ปกครองแต่ละท่านแนะนำตัวเองและผู้ปกครองที่ไปสัมภาษณ์มาได้</p> <p>6. ผู้วิจัยแจกเอกสารประกอบการบรรยายชุด “การสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก”</p> <p>7. ผู้วิจัยบรรยาย เรื่อง “การสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก” โดยมีหัวข้อย่อยดังนี้</p> <p>7.1 ความหมายและความสำคัญของวินัยในตนเอง</p> <p>7.2 ควรเริ่มสร้างวินัยในตนเองตั้งแต่เมื่อใด</p> <p>7.3 เหตุผลในการสร้างวินัยในตนเองให้กับลูก</p> <p>7.4 ลูกควรมีวินัยในเรื่องใดบ้าง</p> <p>7.5 ข้อควรระวังในการสร้างวินัยในตนเองให้กับลูก</p> <p>7.6 สาเหตุที่ทำให้การสร้างวินัยกับลูกไม่ได้ผล</p> <p>7.7 หลักการในการสร้างวินัยในตนเองให้กับลูก</p> <p>8. ผู้ปกครองและผู้วิจัยพูดคุยแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม</p>	

สัปดาห์ที่	วัน	เนื้อหา	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	กิจกรรม	สื่อ
					9. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองซักถามข้อสงสัยเพิ่มเติม 10. นัดหมายกับผู้ปกครองในการทำกิจกรรมในครั้งต่อไป	
	พฤหัสบดี 29 พ.ค. 51	ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้าง วินัยในตนเองให้กับเด็ก 1. ปัจจัยจากตัวเด็ก - อายุ - ความสามารถทางเชาวน์ ปัญญา - พื้นอารมณ์ - ปัญหาทางอารมณ์ 2. ปัจจัยจากพ่อแม่ - ทศนคติของพ่อแม่ - ความตั้งใจจริงของพ่อแม่ - ความมีวินัยในตนเอง ของพ่อแม่ - อารมณ์ของพ่อแม่	เพื่อให้ผู้ปกครองทราบ ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการ สร้างวินัยในตนเองให้กับ เด็ก	S	<u>กิจกรรมการบรรยาย</u> 1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้ปกครองและอธิบายขั้นตอน การทำกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครองสร้างความสัมพันธ์ กับผู้ปกครองด้วยตนเองให้มากยิ่งขึ้น 2. ผู้วิจัยแจกถ้วยใส่ลูกที่ไว้ให้ผู้ปกครองที่นั่งอยู่ หัวแถว 3. ให้ผู้ปกครองที่นั่งหัวแถวหยิบลูกที่คนละ 1 ถ้วย แล้วส่งถ้วยใส่ลูกก็ไว้ให้ผู้ปกครองที่นั่งข้าง ๆ พร้อม กับกล่าวสวัสดิและบอกชื่อของตนเอง ผู้ปกครองที่ รับถ้วยลูกก็มาจะกล่าวขอบคุณและบอกชื่อของ ตนเอง ทำเช่นนี้ต่อไปเรื่อยๆ จนครบทุกคนที่นั่งอยู่ ในแถวนั้น 4. ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นว่ามีปัจจัย ใดบ้างที่มีผลต่อการสร้างวินัยในตนเองกับเด็ก	1. เอกสารประกอบ การบรรยาย ชุด “ปัจจัยที่มีผลต่อการ สร้างวินัยในตนเอง กับเด็ก” 2. Power point ประกอบการบรรยาย 3. ลูกที่ 4. ถ้วยใส่ลูกที่

สัปดาห์ที่	วัน	เนื้อหา	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	กิจกรรม	สื่อ
		3. ปัจจัยจากความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก			5. ผู้วิจัยแจกเอกสารประกอบการบรรยายชุด “ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างวินัยในตนเองกับเด็ก” 6. ผู้วิจัยสรุปและบรรยาย เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก” โดยมีหัวข้อ ดังนี้ 6.1 ปัจจัยจากตัวเด็ก 6.2 ปัจจัยจากพ่อแม่ 6.3 ปัจจัยจากความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก 7. ผู้ปกครองและผู้วิจัยพูดคุยแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม 8. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองซักถามข้อสงสัยเพิ่มเติม 9. นัดหมายกับผู้ปกครองในการทำกิจกรรมในครั้งต่อไป	

สัปดาห์ที่	วัน	เนื้อหา	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	กิจกรรม	สื่อ
3	อังคาร 3 มิ.ย.51	บทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครอง ในการสร้างวินัยในตนเอง ให้กับเด็ก ดังนี้ 1. การเป็นแบบอย่างที่ดี 2. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี กับลูก 3. การอบรมสั่งสอนลูก 4. การจัดสภาพแวดล้อม	เพื่อให้ผู้ปกครอง ทราบบทบาทของตนเอง ในการสร้างวินัยในตนเอง ให้กับเด็ก	S	<u>กิจกรรมการบรรยาย</u> 1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้ปกครองและอธิบายขั้นตอน การทำกิจกรรม 2. ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นในหัวข้อ “บทบาทของพ่อแม่ในการสร้างวินัยในตนเองให้ลูก” 3. ผู้วิจัยแจกเอกสารประกอบการบรรยายชุด “บทบาทของพ่อแม่ในการสร้างวินัยให้ลูก” 4. ผู้วิจัยสรุปและบรรยาย เรื่อง “บทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก” ตามลำดับเนื้อหา ดังนี้ 4.1 การเป็นแบบอย่างที่ดี 4.2 การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูก 4.3 การอบรมสั่งสอนลูก 4.4 การจัดสภาพแวดล้อม 5. ผู้ปกครองและผู้วิจัยพูดคุยแสดงความคิดเห็นเพิ่ม 6. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองซักถามข้อสงสัย เพิ่มเติม 7. นัดหมายกับผู้ปกครองในการทำกิจกรรมในครั้ง ต่อไป	1. เอกสารประกอบ การบรรยาย ชุด “บทบาทของพ่อแม่ใน การสร้างวินัยให้ลูก” 2. Power point ประกอบการบรรยาย

สัปดาห์ที่	วัน	เนื้อหา	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	กิจกรรม	สื่อ
	พฤหัสบดี 5 มิ.ย.51	<p>เทคนิคการสร้างวินัยในตนเอง ให้กับเด็ก ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การอธิบายเหตุผล 2. การใช้คำสั่งที่หนักแน่น จริงจัง 3. การตั้งกฎระเบียบ 4. การเบี่ยงเบนความสนใจ 5. การเพิกเฉย 6. การให้รางวัล 7. การลงโทษ 8. การใช้ผลของการกระทำ 	<p>เพื่อให้ผู้ปกครองทราบ เทคนิคการสร้างวินัยใน ตนเองให้กับเด็ก</p>	S	<p><u>กิจกรรมการบรรยาย</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้ปกครองและอธิบายขั้นตอน การทำกิจกรรม 2. ผู้วิจัยแจกถ้วยใส่ลูกอมไว้ให้ผู้ปกครองที่นั่ง อยู่หัวแถว ในแต่ละถ้วยจะมีลูกอม 4 รส 3. ให้ผู้ปกครองที่นั่งหัวแถวหยิบลูกอมคนละ 1 เม็ด แล้วส่งถ้วยใส่ลูกอมให้ผู้ปกครองที่นั่งข้าง ๆ พร้อมกับกล่าวสวัสดิและบอกชื่อของตนเอง ผู้ปกครองที่รับถ้วยลูกอมก็จะกล่าวขอบคุณและบอก ชื่อของตนเอง ทำเช่นนี้ต่อไปเรื่อยๆ จนครบทุกคนที่ นั่งอยู่ในแถวนั้น 4. ผู้วิจัยให้ตัวแทนผู้ปกครองหยิบลูกอมจากถ้วยที่มี ลูกอมอยู่ 4 รส มา 1 เม็ด และถ้าหยิบได้ลูกอมรสใด ให้ผู้ปกครองที่มีลูกอมรสนั้นอยู่บอกเทคนิคที่เคยใช้ ในการสร้างวินัยในตนเองให้กับบุตรหลานมาคนละ 1 วิธี 5. ใช้วิธีการเช่นเดียวกับข้อ 4 แต่เปลี่ยนตัวแทน ผู้ปกครองในการหยิบลูกอม ทำเช่นนี้จนกระทั่ง ผู้ปกครองได้บอกเทคนิคที่เคยใช้ในการสร้างวินัย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เอกสารประกอบ การบรรยาย ชุด “เทคนิคการ สร้าง วินัยให้ชนะใจลูก” 2. Power point ประกอบการบรรยาย 3. ลูกอม 4 รส 4. ถ้วยใส่ลูกอม

สัปดาห์ที่	วัน	เนื้อหา	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	กิจกรรม	สื่อ
					<p>ในตนเองให้กับบุตรหลานครบทุกคน</p> <p>6. ผู้วิจัยแจกเอกสารประกอบการบรรยายชุด “เทคนิคการสร้างวินัยให้ชนะใจลูก”</p> <p>7. ผู้วิจัยบรรยายเทคนิคการสร้างวินัยในตนเองให้กับ เด็ก ตามลำดับเนื้อหา ดังนี้</p> <p>7.1 การอธิบายเหตุผล</p> <p>7.2 การใช้คำสั่งที่หนักแน่นจริงจัง</p> <p>7.3 การตั้งกฎระเบียบ</p> <p>7.4 การเบี่ยงเบนความสนใจ</p> <p>7.5 การเพิกเฉย</p> <p>7.6 การให้รางวัล</p> <p>7.7 การลงโทษ</p> <p>7.8 การใช้ผลของการกระทำ</p> <p>8. ผู้ปกครองและผู้วิจัยพูดคุยแสดงความคิดเห็นเพิ่ม</p> <p>9. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองซักถามข้อสงสัย เพิ่มเติม</p> <p>10. นัดหมายกับผู้ปกครองในการทำกิจกรรมในครั้ง ต่อไป</p>	

สัปดาห์ที่	วัน	เนื้อหา	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	กิจกรรม	สื่อ
4	จันทร์-พุธ* 9-11 มิ.ย. 51	1. เทคนิคการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก ด้านความรับผิดชอบ เรื่อง การทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจนเสร็จ และการทำงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด ของผู้ปกครองแต่ละท่าน	1. เพื่อให้ผู้ปกครองแต่ละท่านเล่าเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก ด้านความรับผิดชอบ เรื่อง การทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจนเสร็จ และการทำงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด	S	<p>1. ผู้วิจัยสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง และอธิบายขั้นตอนการทำกิจกรรม</p> <p>2. ให้ผู้ปกครองแต่ละท่านแนะนำตัวเองให้ผู้ปกครองท่านอื่นได้รู้จัก</p> <p>3. ให้ผู้ปกครองร่วมกันเลือกเลขานุการของกลุ่ม เพื่อจัดบันทึกวิธีการปฏิบัติของผู้ปกครองแต่ละท่าน</p> <p>กิจกรรมการเล่าเรื่อง</p> <p>4. ผู้วิจัยสร้างข้อตกลงกับกลุ่มผู้ปกครองในการทำกิจกรรมการเล่าเรื่อง ดังนี้</p> <p>4.1 ผู้เล่าเรื่อง ต้องปฏิบัติ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เล่าเพียงประเด็นเดียวต่อหนึ่งเรื่อง - เล่าแบบได้ใจความและเล่าสั้น ๆ ใช้เวลาประมาณคนละ 2 – 3 นาที - ไม่ตีความหรือใส่ความคิดเห็นของตนเองระหว่างเล่า <p>4.2 ผู้ฟัง ต้องปฏิบัติ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ฟังโดยไม่พูดแทรก ไม่เสนอข้อแนะนำใด ๆ ไม่วิจารณ์ และไม่โต้แย้ง แต่เมื่อผู้เล่าเรื่องเล่า 	

สัปดาห์ที่	วัน	เนื้อหา	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	กิจกรรม	สื่อ
					<p>จบแล้วสามารถซักถามในลักษณะขอข้อมูลเพิ่มเติมได้</p> <p>- ฟังด้วยความตั้งใจ ไม่ต้องพะวงหรือเตรียมตัวในการพูดของตนเอง</p> <p>5. ให้ผู้ปกครองชมซีดี-รวม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก ตอนความรับผิดชอบ 1</p> <p>6. ให้ผู้ปกครองทุกท่านผลัดกันเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความสำเร็จของตนเอง ในการฝึกให้เด็กทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจนเสร็จ</p> <p>7. ใช้วิธีการเช่นเดียวกับข้อ 6 แต่เปลี่ยนเป็นการฝึกให้เด็กทำงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด</p> <p>8. เลขานุการและผู้วิจัยจัดบันทึกวิธีการปฏิบัติของผู้ปกครองแต่ละท่าน</p> <p>9. เมื่อผู้ปกครองเล่าเรื่องครบทุกท่าน และทุกประเด็นแล้ว เลขานุการอ่านวิธีการปฏิบัติของผู้ปกครองทุกท่านให้สมาชิกในกลุ่มฟัง</p>	<p>1. ซีดี-รวม</p> <p>สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก ตอนความรับผิดชอบ 1</p> <p>2. กระดาษ</p> <p>3. ปากกา</p>

สัปดาห์ที่	วัน	เนื้อหา	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	กิจกรรม	สื่อ
		2. ข้อสรุปของกลุ่มเกี่ยวกับเทคนิคการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กด้านความรับผิดชอบ เรื่อง การสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก ในด้านความรับผิดชอบต่อ เรื่อง การทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจนเสร็จ และการทำงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด	2. เพื่อให้ผู้ปกครองร่วมกันสรุปเทคนิคการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กด้านความรับผิดชอบต่อ เรื่อง การทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจนเสร็จ และการทำงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด	E C	กิจกรรมการสรุปความรู้ 10. ให้ผู้ปกครองในกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้จากเรื่องที่เราเป็นประเด็นสั้น ๆ กิจกรรมจัดระบบความรู้ 11. ให้ผู้ปกครองในกลุ่มร่วมกันอภิปราย และเป็นสรุปความรู้เรื่อง เทคนิคการฝึกให้เด็กทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจนเสร็จ และการทำงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด โดยผู้วิจัยและเลขานุการร่วมกันจัดบันทึก 12. ผู้ปกครองและผู้วิจัยร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้	
	พฤหัสบดี 12 มิ.ย. 51			C	การจัดทำเอกสารแผ่นพับ 13. นำข้อมูลที่ได้จากการจัดระบบความรู้ของผู้ปกครองทั้ง 3 กลุ่ม มาจัดทำเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 1 เรื่อง เทคนิคการฝึกให้เด็กทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจนเสร็จ และการทำงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด	

สัปดาห์ที่	วัน	เนื้อหา	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	กิจกรรม	สื่อ
	ศุกร์ 13 มิ.ย. 51	3. เทคนิคการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก ด้านความรับผิดชอบ เรื่อง การทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจนเสร็จ และการทำงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด	3. เพื่อให้ผู้ปกครองทราบเทคนิคในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก ด้านความรับผิดชอบ เรื่อง การทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจนเสร็จ และการทำงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด 4. เพื่อให้ผู้ปกครองนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติกับเด็ก	I	กิจกรรมการนำความรู้ไปใช้ 14. ผู้วิจัยสรุปประเด็นที่ได้จากกิจกรรมการเล่าเรื่อง และกิจกรรมสรุปความคิดของทั้ง 3 กลุ่ม ให้ผู้ปกครองทราบ 15. ผู้วิจัยสรุปความรู้ที่ได้จากการจัดระบบองค์ความรู้ เรื่องเทคนิคการฝึกให้เด็กทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจนเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด และแจกเอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 1 ให้กับผู้ปกครอง 16. นัดหมายกับผู้ปกครองในการทำกิจกรรมในครั้งต่อไป	1. Power point สรุปความรู้ 2. เอกสารแผ่นพับ ฉบับที่ 1

2. ตัวอย่างเอกสารประกอบการบรรยาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**เอกสารประกอบการบรรยาย
ชุด ...
การสร้างวินัยในตนเอง
ให้กับลูก**

คำนำ

เอกสารประกอบการบรรยายชุด “การสร้างวินัยในตนเองให้กับลูก” จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการให้การศึกษากับผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก โดยเอกสารชุดนี้ได้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ ความหมายและความสำคัญของวินัยในตนเอง เหตุผลในการสร้างวินัยในตนเองให้กับลูก สาเหตุที่ทำให้การสร้างวินัยกับลูกไม่ได้ผล และหลักการในการสร้างวินัยในตนเองให้กับลูก เป็นต้น อันเป็นข้อมูลสำคัญเบื้องต้นที่ต้องทราบในการสร้างวินัยในตนเองให้กับบุตรหลาน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารประกอบการบรรยายชุดนี้จะมีประโยชน์ต่อผู้ปกครอง และผู้ที่สนใจโดยทั่วไปในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก

โดย...พรชูลี ลังกา

พรชูลี ลังกา

ผู้จัดทำ

วินัยในตนเองคืออะไร ?

วินัยในตนเอง คือ ความสามารถในการควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ด้วยความเต็มใจโดยไม่มีการบังคับ

วินัยในตนเองสำคัญอย่างไร?

การมีวินัยในตนเองจะช่วยให้ลูก มีความอดทน มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกับคนในครอบครัวและคนอื่นๆ ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ควรเริ่มสร้างวินัยในตนเอง ... ตั้งแต่เมื่อไร?

การสร้างวินัยในตนเองให้กับลูกเป็นสิ่งที่พ่อแม่ควรกระทำและเริ่มตั้งแต่วัยเยาว์ เพราะลูกจะได้รับการฝึกฝน จนเกิดความคุ้นเคยและปฏิบัติเป็นนิสัย ดังคำสุภาษิตที่ว่า...

“ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก”

การสร้างวินัยในตนเองให้กับลูก ทำให้ลูก
สามารถควบคุมดูแลตนเองให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่
ถูกต้อง

การส่งเสริมให้ลูกมีวินัยในตนเอง ไม่เป็นการ
ขัดขวางความอยากรู้อยากเห็น ความคิดสร้างสรรค์ และ
จินตนาการของลูก

เหตุผลในการสร้างวินัยในตนเอง ให้กับลูกตั้งแต่วัยเด็ก

การสร้างวินัยในตนเองให้กับลูกเป็นสิ่งที่พ่อแม่
ควรปฏิบัติตั้งแต่วัยเด็ก ทั้งนี้เนื่องจาก

1. เด็กมีแนวโน้มที่จะเลือกกระทำในสิ่งที่ผิด
เพื่อตอบสนองตามความต้องการของตนเอง
2. เด็กยังไม่มีความเข้าใจในการดำเนินชีวิต
จึงต้องการคำชี้แนะ
3. เด็กเปรียบเสมือนผืนผ้าที่สวยงาม พ่อแม่
สามารถวาดลวดลายที่สวยงามของชีวิต
ลงไปได้

ลูกควรมีวินัยในเรื่องใดบ้าง ?

ลูกควรได้รับการฝึกระเบียบวินัยเกี่ยวกับเรื่องง่าย ๆ ในชีวิตประจำวันที่ลูกสามารถทำได้ ได้แก่

- ความรับผิดชอบในการเล่นของเล่นหรือใช้สิ่งของอย่างถนอมรักษา และเก็บเมื่อเลิกใช้
- การควบคุมอารมณ์ของตนเอง ในการรอคอย ไม่ขว้างปาข้าวของเมื่อไม่พอใจ การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ และไม่แย่งของเล่นจากคนอื่น
- การพึ่งตนเอง เช่น อาบน้ำ แต่งตัว แปรงฟัน และรับประทานอาหาร
- การปฏิบัติตามกฎระเบียบและกติกาต่าง ๆ เช่น รับประทานอาหาร เล่น และนอนตรงเวลา

ข้อควรระวัง !

ในการสร้างวินัยในตนเองให้กับลูก

อย่า! สอนหรือบอกขณะที่ลูกเหนื่อย หิว อารมณ์ไม่ดี หรือไม่สบาย เพราะลูกจะไม่รับรู้อะไรทั้งสิ้น

สาเหตุที่ทำให้การสร้าง วินัยในตนเองกับลูกไม่ได้ผล

1. ไม่ควบคุมให้ลูกมีวินัยในตนเองตั้งแต่แรก
2. ควบคุมลูกให้มีวินัยในตนเองมากเกินไป
3. มีการสร้างวินัยในตนเองให้กับลูกไม่สม่ำเสมอ
4. พ่อแม่เกิดความขัดแย้งกันเองในการสร้างวินัยในตนเองให้กับลูก

หลักการในการสร้าง

...วินัยในตนเองให้กับลูก

1. เหมาะสมกับพัฒนาการของลูก
2. ทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป
3. มีความสม่ำเสมอ และคงเส้นคงวา
4. คนในบ้านเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

- คำนึงถึงพัฒนาการของลูกว่า เด็กวัยใดควรทำอะไรได้บ้าง

- พ่อแม่จะต้องร่วมมือและปฏิบัติให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

- การสร้างวินัยหรือฝึกพฤติกรรมใหม่ๆ ให้กับลูก พ่อแม่ต้องทำแบบค่อยเป็นค่อยไป

- ขอความร่วมมือจากปู่ย่า ตายาย และญาติผู้ใหญ่ในบ้านอย่าตามใจขณะที่พ่อแม่กำลังฝึกวินัยในตนเองให้กับลูก

- ต้องทำซ้ำๆ อย่างสม่ำเสมอ จนลูกยอมรับและจดจำได้

บรรณานุกรม

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). การฝึกวินัยเด็ก. **การศึกษาปฐมวัย 3**
(ตุลาคม 2542): 60-65.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2546) .เทคนิคการฝึกวินัยเด็ก. **วารสารการศึกษา
ปฐมวัย 7**(มกราคม): 55-60.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2544). **ยิ่งกว่า EQ: คู่มือพัฒนาชีวิตให้
ลูกน้อย**. กรุงเทพมหานคร: ชัดเชสมิเดีย.
- นงพงา ลิ้มสุวรรณ. (2545). **เลี้ยงลูกถูกวิธี ชีวิตเป็นสุข**. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพมหานคร: เมดอินโฟ จี.ดี..
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2549). **สอนลูกให้มีวินัยฝึกเด็กและวัยรุ่นอย่างไรให้
ยอมรับและไม่ต่อต้านคุณ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร:
108 สูดยอดไอเดีย.
- อุมภาพร ตรังคสมบัติ. (2548). **สร้างวินัยให้ลูกคุณ**. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพมหานคร: ชันตำการพิมพ์.

3. ตัวอย่าง ซีดี-รอม สถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก

สัปดาห์ที่ 1

ตอน...ความรับผิดชอบ 1

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้ปกครองทุกท่านได้เล่าเรื่องความสำเร็จของตนเองในการฝึกให้เด็กทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจนเสร็จ และการทำงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด
2. เพื่อให้ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้ เรื่องเทคนิคการฝึกให้เด็กทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจนเสร็จ และการทำงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด

พิธีกร : สวัสดีค่ะผู้ปกครองทุกท่าน ขอต้อนรับสู่รายการ “สร้างวินัยให้ลูกรัก”

สัปดาห์นี้ขอเสนอการสร้างวินัยให้กับลูกรักในเรื่องของความรับผิดชอบนะคะ คุณพ่อคุณแม่เคยเจอกับปัญหาที่เด็กทำงานครึ่งๆ กลางๆ หรือทำงานอะไรก็ไม่สำเร็จซักอย่างไหมคะ ลองมาชมตัวอย่างกันนะคะว่าเด็กเหล่านี้จะมีพฤติกรรมอย่างไร

สถานการณ์

คุณแม่บอกให้น้องปิ่นไปช่วยรดน้ำต้นไม้ที่อยู่ในกระถางหน้าบ้าน ในขณะที่น้องปิ่นรดน้ำต้นไม้ไม่ได้เพียงครั้งเดียวนั้น น้องปิ่นเห็นลูกโป่งจึง เลิกรดน้ำต้นไม้และวิ่งไปเล่นลูกโป่ง โดยไม่ได้สนใจว่าตนเองยังรดน้ำต้นไม้ไม่เสร็จ

พิธีกร : เห็นไหมคะว่าน้องปิ่นทำงานไม่เสร็จซักอย่าง คุณพ่อคุณแม่ทั้งหลาย มีเทคนิคหรือเคล็ดลับอะไรกันบ้างคะ ที่จะช่วยฝึกให้น้องปิ่นทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ช่วยแบ่งปันเคล็ดลับดี ๆ กันบ้างนะคะ

ให้ผู้ปกครองในกลุ่มทำกิจกรรมการเล่าเรื่องและกิจกรรมการสรุปความคิดเรื่อง เทคนิคการฝึกให้เด็กทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจนเสร็จ

พิธีกร : ขอบคุณสำหรับเคล็ดลับดี ๆ ของคุณพ่อคุณแม่ทุก ๆ ท่านนะคะ

แต่ยังมีอีกปัญหาหนึ่งนะคะ ที่เป็นปัญหาหนักอกหนักใจของคุณพ่อคุณแม่หลาย ๆ ท่าน ปัญหานั้นก็คือ เด็กมักจะทำงานหรือทำกิจกรรมอะไรไม่เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด ปล่อยให้ให้คุณพ่อคุณแม่หรือคนอื่น ๆ ต้องรอคอยอยู่เสมอ ลองมาชมตัวอย่างกันนะคะ ว่าเด็กเหล่านี้จะมีพฤติกรรมอย่างไร

สถานการณ์

คุณพ่อบอกให้น้องมีนรีบพับเสื้อผ้าใส่ตะกร้าให้เสร็จเรียบร้อย เพื่อที่จะได้มารับประทานอาหารเย็นพร้อม ๆ กับคุณพ่อและคุณแม่ แต่น้องมีนพับเสื้อผ้าไปเล่นไป เมื่อคุณพ่อเตือนก็ก้มหน้าลงไปพับเสื้อผ้า พอคุณพ่อไม่เตือนน้องมีนก็เล่นเหมือนเดิม น้องมีนใช้เวลาในการพับเสื้อผ้านานมากกว่าจะพับเสร็จ ปล่อยให้คุณพ่อคุณแม่ต้องนั่งรออยู่ที่โต๊ะอาหาร

พิธีกร : เห็นไหมคะว่าน้องมีนพับผ้าไม่เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด ปล่อยให้คุณพ่อคุณแม่ต้องนั่งคอยทานอาหารเย็นจนหิวไปตาม ๆ กัน คุณพ่อคุณแม่ทั้งหลาย มีเทคนิคหรือเคล็ดลับอะไรกันบ้างคะ ที่จะช่วยฝึกให้น้องมีนทำงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด ช่วยแบ่งปันเคล็ดลับดี ๆ กันบ้างนะคะ

ให้ผู้ปกครองในกลุ่มทำกิจกรรมการเล่าเรื่องและกิจกรรมการสรุปความคิดเรื่อง เทคนิคการฝึกให้เด็กทำงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด

พิธีกร : ขอบคุณสำหรับเคล็ดลับดี ๆ ของคุณพ่อคุณแม่ทุก ๆ ท่านนะคะ

แล้วพบกันใหม่สัปดาห์หน้านะคะ สวัสดีค่ะ

สัปดาห์ที่ 3

ตอน...การควบคุมตนเอง 1

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้ปกครองทุกท่านได้เล่าเรื่องความสำเร็จของตนเองในการฝึกให้เด็กรู้จักการรอคอย และไม่อาละวาดขว้างปาข้าวของเมื่อไม่พอใจ
2. เพื่อให้ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้ เรื่องเทคนิคการฝึกให้เด็กรู้จักการรอคอย และไม่อาละวาดขว้างปาข้าวของเมื่อไม่พอใจ

พิธีกร : สวัสดีค่ะผู้ปกครองทุกท่าน ขอต้อนรับสู่รายการ “สร้างวินัยให้ลูกรัก”

สัปดาห์นี้ขอเสนอการสร้างวินัยให้กับลูกรักในเรื่องของการควบคุมตนเอง

คุณพ่อคุณแม่เคยเจอกับปัญหาที่เด็กไม่รู้จักการรอคอยบ้างไหมคะ

ลองมาชมตัวอย่างกันนะคะ ว่าเด็กเหล่านี้จะมีพฤติกรรมอย่างไร

สถานการณ์

วันอาทิตย์คุณพ่อกำลังพาน้องมินออกไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าใกล้บ้าน แต่ในขณะที่กำลังออกจากบ้านนั้น เพื่อนบ้านได้เดินเข้ามาคุยธุระกับคุณพ่อน้องมินเริ่มไม่พอใจที่คุณพ่อเข้าจึงพยายามดึงมือคุณพ่อเพื่อให้รีบไปแต่คุณพ่อยังคุยธุระไม่เสร็จจึงหันมาบอกน้องมินว่า “พ่อคุยธุระกับเพื่อนอยู่ น้องมินรอแป๊บหนึ่งนะครี๊บ” แต่น้องมินไม่ฟังที่คุณพ่อพูด ยังคงพยายามดึงมือคุณพ่อ และพูดแรงให้รีบไปห้างสรรพสินค้า

พิธีกร : เห็นไหมคะว่าน้องมินไม่ยอมรอให้คุณพ่อคุยธุระกับคุณลุงให้เสร็จก่อน

คุณพ่อคุณแม่ทั้งหลาย มีเทคนิคหรือเคล็ดลับอะไรกันบ้างคะ ที่จะช่วยฝึกให้น้องมิน

รู้จักการรอคอย ช่วยแบ่งปันเคล็ดลับดี ๆ กันบ้างนะคะ

ให้ผู้ปกครองในกลุ่มทำกิจกรรมการเล่าเรื่องและกิจกรรมการสรุปความคิด
เรื่อง เทคนิคการฝึกให้เด็กรู้จักการรอคอย

พิธีกร : ขอบคุณสำหรับเคล็ดลับดี ๆ ของคุณพ่อคุณแม่ทุก ๆ ท่านนะคะ
 แต่ยังมีอีกปัญหาหนึ่งนะคะ ที่เป็นปัญหาหนักอกหนักใจของคุณพ่อคุณแม่หลาย ๆ ท่าน
 ปัญหานั้นก็คือ เด็กจะอาละวาดขว้างปาข้าวของเมื่อถูกขัดใจ หรือไม่พอใจ
 ลองมาชมตัวอย่างกันนะคะ ว่าเด็กเหล่านี้จะมีพฤติกรรมอย่างไร

สถานการณ์

น้องมินขอให้คุณแม่พาไปทานไอศกรีมนอกบ้าน แต่คุณแม่ต้องเตรียม
 อาหารเย็นจึงพาไปไม่ได้ น้องมินโกรธคุณแม่ที่ไม่ยอมพาไปทานไอศกรีม
 จึงขว้างปาเงาะที่อยู่บนโต๊ะ

พิธีกร : เห็นไหมคะว่าน้องมินขว้างปาลูกเงาะลงพื้นเมื่อไม่พอใจ
 คุณพ่อคุณแม่ทั้งหลาย มีเทคนิคหรือเคล็ดลับอะไรกันบ้างคะ ที่จะช่วยฝึกให้น้องมินไม่
 อาละวาดขว้างปาข้าวของเมื่อถูกขัดใจ หรือไม่พอใจ ช่วยแบ่งปันเคล็ดลับดี ๆ กันบ้าง
 นะคะ

ให้ผู้ปกครองในกลุ่มทำกิจกรรมการเล่าเรื่องและกิจกรรมการสรุปความคิด
 เรื่อง เทคนิคการฝึกให้เด็กไม่อาละวาดขว้างปาข้าวของเมื่อไม่พอใจ

พิธีกร : ขอบคุณสำหรับเคล็ดลับดี ๆ ของคุณพ่อคุณแม่ทุก ๆ ท่านนะคะ
 แล้วพบกันใหม่สัปดาห์หน้านะคะ สวัสดีค่ะ

สัปดาห์ที่ 6

ตอน...การฟังตนเอง 2

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้ปกครองทุกท่านได้เล่าเรื่องความสำเร็จของตนเองในการฝึกให้เด็กรับประทาน
อาหารด้วยตนเองจนหมดโดยไม่หกเลอะเทอะ และใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเองโดยรดน้ำทุก
ครั้งเมื่อใช้เสร็จ
2. เพื่อให้ผู้ปกครองร่วมกันสรุปความรู้ เรื่องเทคนิคการฝึกให้เด็กรับประทานอาหารด้วย
ตนเอง จนหมดโดยไม่หกเลอะเทอะ และใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเองโดยรดน้ำทุกครั้งเมื่อใช้
เสร็จ

พิธีกร : สวัสดีค่ะผู้ปกครองทุกท่าน ขอต้อนรับสู่รายการ “สร้างวินัยให้ลูกรัก”

สัปดาห์นี้ขอเสนอการสร้างวินัยให้กับลูกรักในเรื่องของการฟังตนเองต่อจากเมื่อ
สัปดาห์ที่แล้วนะคะ คุณพ่อคุณแม่เคยเจอกับปัญหาที่เด็กไม่ยอมรับประทานอาหารด้วย
ตนเอง หรือถ้าหากรับประทานเองก็จะหกเลอะเทอะบ้างรีเปล่าคะ
ลองมาชมตัวอย่างกันนะคะ ว่าเด็กเหล่านี้จะมีพฤติกรรมอย่างไร

สถานการณ์

น้องมินไม่ยอมทานข้าวเองคอยแต่จะให้คุณแม่ป้อนข้าวให้
ถ้าคุณแม่ไม่ยอมป้อนน้องมินจะไม่ยอมทานข้าว และเล่นข้าวที่อยู่ในจาน
ให้หกเลอะเทอะ

พิธีกร : เห็นไหมคะว่าน้องมินไม่ยอมทานด้วยตนเอง ถ้าคุณแม่ปล่อยให้ น้องมินทานข้าวเอง
ก็จะเล่นให้ข้าวหกเลอะเทอะ คุณพ่อคุณแม่ทั้งหลายมีเทคนิคหรือเคล็ดลับอะไรกันบ้างคะ
ที่จะช่วยฝึกให้น้องมินรับประทาน อาหารด้วยตนเองจนหมดโดยไม่หกเลอะเทอะ
ช่วยแบ่งปันเคล็ดลับดี ๆ กันบ้างนะคะ

ให้ผู้ปกครองในกลุ่มทำกิจกรรมการเล่าเรื่องและกิจกรรมการสรุปความคิด
เรื่อง เทคนิคการฝึกให้เด็กรับประทานอาหารด้วยตนเองจนหมดโดยไม่หกเลอะเทอะ

พิธีกร : ขอบขอบคุณสำหรับเคล็ดลับดี ๆ ของคุณพ่อคุณแม่ทุกท่านนะคะ

แต่ยังมีอีกปัญหาหนึ่งนะคะ ที่เป็นปัญหาหนักอกหนักใจของคุณพ่อคุณแม่หลาย ๆ ท่าน ปัญหานั้นก็คือ เด็กไม่ยอมไปเข้าห้องน้ำตามลำพัง ต้องให้คุณพ่อคุณแม่ไปด้วย และเมื่อเข้าห้องน้ำเสร็จแล้วก็ไม่ยอมรดน้ำตัวเองหรือล้างก้นเอง ต้องออกมาตามให้คุณพ่อคุณแม่เข้าไปรดน้ำให้หรือล้างก้นให้ ลองมาชมตัวอย่างกันนะคะ ว่าเด็กเหล่านี้จะมีพฤติกรรมอย่างไร

สถานการณ์

เมื่อน้องมีนจะเข้าห้องน้ำต้องให้คุณพ่อคุณแม่ไปยืนเฝ้าหน้าห้องน้ำอยู่เสมอ และเมื่อน้องมีนเข้าห้องน้ำเสร็จแล้วจะออกมาบอกคุณพ่อคุณแม่เพื่อให้เข้าไปล้างก้นให้

พิธีกร : เห็นไหมคะว่าน้องมีนไม่ยอมไปเข้าห้องน้ำคนเดียว ต้องให้คุณพ่อไปเฝ้าหน้าห้องน้ำด้วย เมื่อเข้าห้องน้ำเสร็จก็ไม่ยอมล้างก้นอีกต้องออกมาตามให้คุณพ่อไปล้างก้นให้ คุณพ่อคุณแม่ทั้งหลาย มีเทคนิคหรือเคล็ดลับอะไรกันบ้างคะ ที่จะช่วยฝึกให้น้องมีนใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเองและรดน้ำทุกครั้งเมื่อใช้เสร็จ ช่วยแบ่งปันเคล็ดลับดี ๆ กันบ้างนะคะ

ให้ผู้ปกครองในกลุ่มทำกิจกรรมการเล่าเรื่องและกิจกรรมการสรุปความคิดเรื่อง เทคนิคการฝึกให้เด็กใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเองโดยรดน้ำทุกครั้งเมื่อใช้เสร็จ

พิธีกร : ขอบขอบคุณสำหรับเคล็ดลับดี ๆ ของคุณพ่อคุณแม่ทุกท่านนะคะ

แล้วพบกันใหม่สัปดาห์หน้านะคะ สวัสดีค่ะ

4. ตัวอย่างเอกสารแผ่นพับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เคล็ดลับน่ารู้...

เนื่องจากสภาพเด็กแต่ละคนได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาแตกต่างกัน ดังนั้นการนำเทคนิคต่าง ๆ ไปใช้สร้างวินัยอาจยังไม่เห็นผลในทันที ผู้ปกครองควรใจเย็น ๆ ทำแบบค่อยเป็นค่อยไป และให้เวลาเด็กในการปรับตัว ที่สำคัญอย่าใช้อารมณ์กับเด็ก ควรให้ความรักและอธิบายเหตุผลทุกครั้งในการสร้างวินัยให้กับเด็ก

ด้านความรับผิดชอบ

เรื่อง...

เทคนิคในการฝึกให้เด็กทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจนเสร็จ และทำงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด

เทคนิคการฝึกให้เด็ก ทำงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความตั้งใจจนเสร็จ

1. พ่อแม่ต้องสร้างข้อตกลงกับเด็กก่อนการทำงาน
2. การทำงานของเด็กควรอยู่ในสายตาของพ่อแม่ตลอดเวลา เพื่อคอยให้กำลังใจและคำแนะนำกับเด็ก ๆ
3. ถ้าเด็กยังทำงานไม่เสร็จแล้วทิ้งงานไปทำอย่างอื่น ควรเรียกเด็กกลับมาทำงานต่อให้เสร็จ พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลให้ฟัง
4. ให้รางวัลเมื่อเด็กทำงาน เช่น คำชม สิ่งของ เงิน หรือ สิทธิพิเศษ

เทคนิคการฝึกให้เด็ก ทำงานเสร็จทันตาม เวลาที่กำหนด

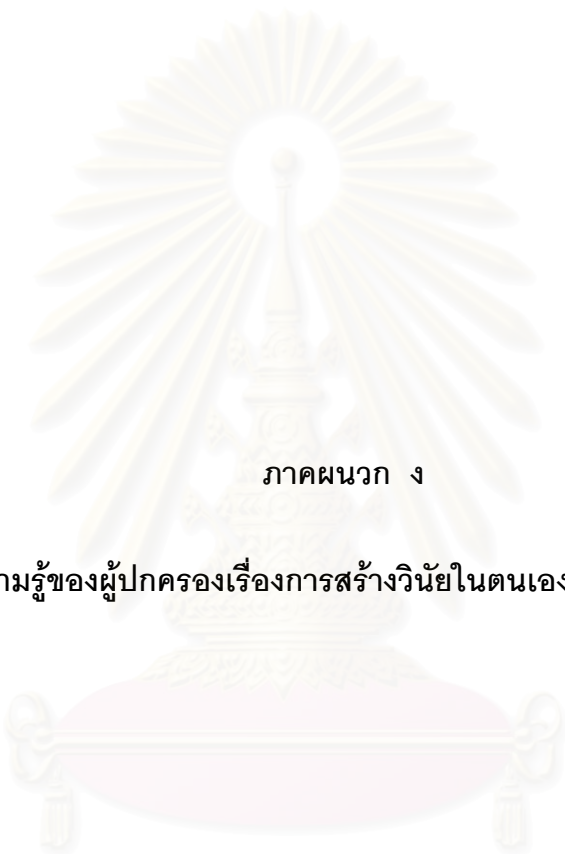
1. พ่อแม่ควรกำหนดเวลาการทำงานที่ชัดเจนให้เด็กทราบ และเตือนเมื่อใกล้หมดเวลา
2. สร้างแรงจูงใจในการทำงาน โดยอาจเปลี่ยนงานที่มอบหมายให้เป็นเกมหรือกิจกรรมที่น่าสนใจสำหรับเด็ก เช่น การแข่งขันพับผ้าระหว่างแม่กับลูก หรือพี่กับน้อง
3. ให้รางวัลเมื่อเด็กทำงานเสร็จ เช่น คำชม สิ่งของ เงิน หรือ สิทธิพิเศษ

ข้อเสนอแนะสำหรับ พ่อแม่

- ช่วงเวลาที่มีมอบหมายงานให้เด็กทำ ไม่ควร เป็นเวลาเดียวกันกับเวลาทำกิจกรรมหรือเวลาเล่นของเด็ก
- ไม่ควร มอบหมายงานให้กับเด็กในขณะที่เด็กอยู่ในสภาพที่ ไม่พร้อม จะทำงาน เช่น หิว เหนื่อย หรืออารมณ์ไม่ดี

ภาคผนวก ง

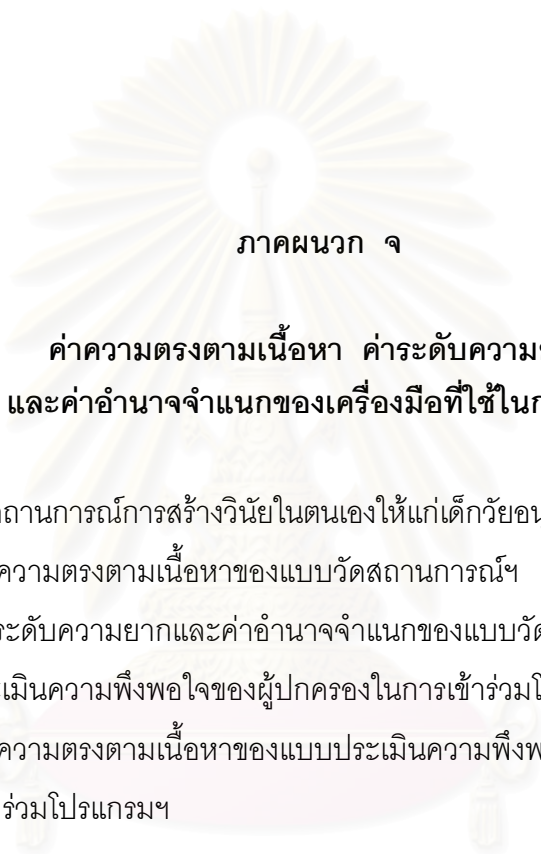
คะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลก่อนและ
หลังการเข้าร่วมโปรแกรม ฯ นำเสนอในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 คะแนนความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล
ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม ฯ

คนที่	คะแนนความรู้เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ					หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ				
	ด้านความรับผิดชอบ	ด้านการควบคุมตนเอง	ด้านการฟังตนเอง	ด้านกฎปฏิบัติตนเอง	คะแนนรวม	ด้านความรับผิดชอบ	ด้านการควบคุมตนเอง	ด้านการฟังตนเอง	ด้านกฎปฏิบัติตนเอง	คะแนนรวม
1	11	16	13	10	50	13	18	16	14	61
2	13	15	12	13	53	16	19	16	15	66
3	10	15	12	15	52	13	18	15	17	63
4	12	15	15	13	55	16	19	17	15	67
5	10	16	12	13	51	13	19	16	17	65
6	13	13	16	14	56	14	15	17	15	61
7	15	11	15	13	54	16	18	16	14	64
8	11	13	12	10	45	15	17	14	13	59
9	9	12	11	11	43	16	15	14	13	58
10	6	14	12	9	41	14	17	15	15	61
11	12	13	14	12	51	15	15	16	13	59
12	10	14	13	12	49	14	16	15	14	59
13	14	14	13	10	51	16	18	17	14	65
14	15	13	14	11	53	18	19	17	15	69
15	10	13	16	10	49	13	16	18	13	60
16	8	13	14	12	47	11	16	15	13	55
17	10	14	16	15	55	14	17	17	18	66
18	7	11	12	10	40	12	16	15	13	56
19	9	13	10	10	42	14	18	13	13	58
20	11	15	13	10	49	14	18	16	15	63
	216	273	265	233	987	287	344	315	289	1235

ภาคผนวก จ

ค่าความตรงตามเนื้อหา ค่าระดับความยาก
และค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล
 - 1.1 ค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบวัดสถานการณ์ฯ
 - 1.2 ค่าระดับความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดสถานการณ์ฯ
2. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ
 - 2.1 ค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. แบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล

1.1 ค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบวัดสถานการณ์ฯ ชุดที่ 1 และชุดที่ 2 โดยใช้วิธีตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruency Index: IOC) นำเสนอในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล

ข้อที่	แบบวัดสถานการณ์ฯ			
	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2	
	ค่าความตรง (IOC)	ความหมาย	ค่าความตรง (IOC)	ความหมาย
1	1	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
2	0.67	ตรงตามเนื้อหา	0.67	ตรงตามเนื้อหา
3	0.67	ตรงตามเนื้อหา	0.67	ตรงตามเนื้อหา
4	1	ตรงตามเนื้อหา	0.67	ตรงตามเนื้อหา
5	1	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
6	1	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
7	1	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
8	1	ตรงตามเนื้อหา	0.67	ตรงตามเนื้อหา
9	1	ตรงตามเนื้อหา	0.67	ตรงตามเนื้อหา
10	0.67	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
11	1	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
12	1	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
13	1	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
14	1	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
15	1	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
16	1	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
17	0.67	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
18	0.67	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
19	0.67	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา

ตารางที่ 11 (ต่อ) ค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัยในตนเองให้แก่
เด็กวัยอนุบาล

ข้อที่	แบบวัดสถานการณ์ฯ			
	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2	
	ค่าความตรง (IOC)	ความหมาย	ค่าความตรง (IOC)	ความหมาย
20	1	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
21	1	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
22	1	ตรงตามเนื้อหา	0.67	ตรงตามเนื้อหา
23	1	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
24	1	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
25	1	ตรงตามเนื้อหา	0.67	ตรงตามเนื้อหา
26	1	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
27	0.67	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
28	1	ตรงตามเนื้อหา	0.67	ตรงตามเนื้อหา
29	1	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
30	0.67	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
31	1	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
32	1	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
33	0.67	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
34	1	ตรงตามเนื้อหา	1	ตรงตามเนื้อหา
35	0.67	ตรงตามเนื้อหา	0.67	ตรงตามเนื้อหา

1.2 ค่าระดับความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดสถานการณ์ฯ ชุดที่ 1 และชุดที่ 2
นำเสนอในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าระดับความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัย
ในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล

ข้อที่	แบบวัดสถานการณ์ฯ			
	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2	
	ค่าระดับความยาก	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าระดับความยาก	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.67	0.48	0.62	0.43
2	0.74	0.29	0.76	0.33
3	0.64	0.43	0.64	0.38
4	0.75	0.24	0.84	0.24
5	0.79	0.33	0.67	0.29
6	0.74	0.24	0.71	0.24
7	0.69	0.24	0.67	0.33
8	0.71	0.38	0.71	0.29
9	0.60	0.36	0.52	0.43
10	0.67	0.17	0.84	0.19
11	0.65	0.39	0.76	0.48
12	0.71	0.57	0.71	0.48
13	0.62	0.14	0.60	0.19
14	0.50	0.36	0.55	0.29
15	0.62	0.39	0.64	0.24
16	0.75	0.17	0.84	0.36
17	0.41	0.38	0.76	0.29
18	0.62	0.19	0.84	0.43
19	0.45	0.24	0.55	0.24
20	0.52	0.29	0.57	0.33
21	0.71	0.14	0.59	0.19
22	0.71	0.29	0.77	0.42

ตารางที่ 12 (ต่อ) ค่าระดับความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดสถานการณ์การสร้างวินัย
ในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล

ข้อที่	แบบวัดสถานการณ์ฯ			
	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2	
	ค่าระดับความยาก	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าระดับความยาก	ค่าอำนาจจำแนก
23	0.60	0.24	0.64	0.29
24	0.71	0.38	0.76	0.33
25	0.47	0.33	0.62	0.38
26	0.69	0.38	0.76	0.36
27	0.57	0.33	0.60	0.29
28	0.47	0.57	0.44	0.38
29	0.65	0.36	0.57	0.24
30	0.62	0.10	0.64	0.14
31	0.72	0.38	0.76	0.39
32	0.82	0.38	0.67	0.19
33	0.75	0.24	0.76	0.14
34	0.67	0.24	0.57	0.29
35	0.67	0.10	0.67	0.00

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

2.1 ค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยใช้วิธีตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruency Index: IOC) นำเสนอในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

รายการประเมิน	ค่าความตรง (IOC)	ความหมาย
ความเข้าใจก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ		
1. ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ ท่านได้รับแจ้งวัตถุประสงค์ของโปรแกรมฯ อย่างชัดเจน	1	ตรงตามเนื้อหา
2. ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ ท่านได้รับแจ้งขั้นตอนและระยะเวลาของการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ อย่างละเอียด	1	ตรงตามเนื้อหา
กิจกรรมการบรรยาย		
3. เนื้อหาความรู้ที่ผู้วิจัยบรรยายมีความเหมาะสม	1	ตรงตามเนื้อหา
4. ผู้วิจัยบรรยายด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย	1	ตรงตามเนื้อหา
5. ระยะเวลาที่ใช้ในการบรรยายมีความเหมาะสม	1	ตรงตามเนื้อหา
6. กิจกรรมที่ใช้ประกอบการบรรยายมีความน่าสนใจ	1	ตรงตามเนื้อหา
7. การมีส่วนร่วมของท่านในกิจกรรมการบรรยาย	1	ตรงตามเนื้อหา
กิจกรรมการเล่าเรื่อง		
8. กิจกรรมการเล่าเรื่องทำให้ท่านทราบความรู้ใหม่ๆ	1	ตรงตามเนื้อหา
9. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	ตรงตามเนื้อหา
10. การมีส่วนร่วมของท่านในกิจกรรมการเล่าเรื่อง	1	ตรงตามเนื้อหา
11. บรรยากาศขณะทำกิจกรรมการเล่าเรื่องมีความเหมาะสม	1	ตรงตามเนื้อหา
กิจกรรมการสรุปความคิด		
12. กิจกรรมการสรุปความคิดทำให้ท่านค้นพบข้อความรู้ใหม่ๆ	1	ตรงตามเนื้อหา
13. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	ตรงตามเนื้อหา
14. การมีส่วนร่วมของท่านในกิจกรรมการสรุปความคิด	1	ตรงตามเนื้อหา
15. กิจกรรมการสรุปความคิดมีความต่อเนื่องกับกิจกรรมการเล่าเรื่อง	1	ตรงตามเนื้อหา
16. บรรยากาศขณะทำกิจกรรมการสรุปความคิดมีความเหมาะสม	1	ตรงตามเนื้อหา

ตารางที่ 13 (ต่อ) ค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองใน
การเข้าร่วมโปรแกรมฯ

รายการประเมิน	ค่าความตรง (IOC)	ความหมาย
เอกสารประกอบการบรรยาย/เอกสารแผ่นพับ		
17. เอกสารประกอบการบรรยายมีความชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย	1	ตรงตามเนื้อหา
18. จำนวนหน้าของเอกสารประกอบการบรรยายมีความเหมาะสม	1	ตรงตามเนื้อหา
19. เนื้อหาเอกสารประกอบการบรรยายช่วยสร้างความเข้าใจในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็ก	1	ตรงตามเนื้อหา
20. การจัดวางรูปเล่ม ขนาดตัวหนังสือ และภาพประกอบของเอกสารประกอบการบรรยายและเอกสารแผ่นพับมีความน่าสนใจ	1	ตรงตามเนื้อหา
21. เนื้อหาในเอกสารแผ่นพับสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้จริง	1	ตรงตามเนื้อหา
รายการ “สร้างวินัยให้ลูกรัก”		
22. ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย	1	ตรงตามเนื้อหา
23. รูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ	1	ตรงตามเนื้อหา
24. ระยะเวลาที่มีความเหมาะสม	1	ตรงตามเนื้อหา
วัน เวลา และสถานที่		
25. วัน และเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	0.67	ตรงตามเนื้อหา
26. สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	0.67	ตรงตามเนื้อหา
27. บรรยากาศและสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสม	0.67	ตรงตามเนื้อหา
การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้		
28. ท่านนำความรู้ที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมไปใช้ในการปฏิบัติกับบุตรหลาน	1	ตรงตามเนื้อหา
29. ท่านนำความรู้ที่ได้รับจากเอกสารที่แจกไปใช้ในการปฏิบัติกับบุตรหลาน	1	ตรงตามเนื้อหา
30. การนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ ทำให้ท่านค้นพบข้อความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม	1	ตรงตามเนื้อหา

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวพรชูลี ลังกา เกิดวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2526 ที่จังหวัดราชบุรี สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 1 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2548 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2549

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย